

10/2022

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
OKTOBER – VINOTOK

alpina

**PRIpravljENI
NA LOVSKE
DOGODIVŠČINE**

THOR
(694D1)

**PRVI OGREVAN
LOVSKI ČEVELJ**

HUNTER HEAT
(622L2)

Imetnikom lovske
izkaznice nudimo
30% popust
na redne maloprodajne cene
celotne lovske in pohodne kolekcije.
Ugodnost velja ob predložitvi veljavne lovske izkaznice.

www.alpinashop.si

DECATHLON

**ČEVLJI
CROSSHUNT 500**
REF: 8493872

84⁹⁹ €

**JAKNA
SOFTSHELL 500**
REF: 8494235

64⁹⁹ €

**OMARA
ZA OROŽJE 500**
REF: 8607162

499⁹⁹ €

**GAMAŠE
SUPERTRACK 500**
REF: 8605429

34⁹⁹ €

decathlon.si

Spoštovani,
ob predložitvi
članske kartice LZS
uveljavite

20% popust

na vrhunsko lovsko in pohodniško obutev

zamberlan

ASOLO

A1U Šenčur
Poslovna cona A17
4208 Šenčur
+386 (0)4 2927 203
sport@a2u.si / www.a2u.si

Popust velja za artikle z rednimi maloprodajnimi cenami oziroma se izračunava na osnovi redne maloprodajne cene. Popust ne velja za že znižane akcijske artikle. Popusti se ne seštevajo. Vse cene so v EUR z vključenim 22% DDV-jem. Kolčine so omejene. Ponudba velja do odprave zalog. Slike so simbolične.

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko
kinologijo in varstvo narave
Letnik CV., št. 10
oktober – vinotok

Lovlec je z odločbo Ministrstva za
kulturo RS, št. 61510-129-2009/8,
od 6. 7. 2011 vpisan v razvid
medijev pod zap. št. 1633.
ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0201 0001 5687 097 (NLB, d. d.)
ID za DDV: SI 23864516

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

Odgovorna urednica:
Jasna Kovačič Siuka

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik: dr. Arpad Kóveš
Marjan Gselman, Jurij Lampe,
dr. Boštjan Pokorny, Marko Rajkovič,
Ivan Kuljaj

Lektorica in korektorica:
Marjetka Šivic

Tehnični urednik: Milan Samar

Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovlec izhaja v začetku vsakega meseca,
razen poletne številke 7–8, ki je združena
in izide v začetku julija.

Ta številka je izšla v 22.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovlec pošljite
na e-naslov lovlec@lovska-zveza.si v
Wordovem dokumentu, podpisane in
žigosane uradne kopije pa skenirane ali
po navadni pošti. Fotografije sprejemamo
prav tako po e-pošti v formatu jpg, in
sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografije, ki se ukvarjajo z naravoslovno
fotografijo, lahko svoje fotografije,
namenjene za banko fotografij revije
Lovlec ter Zlatorogove in Strokovne
knjižnice, pošljejo po vnaprejšnjem
dogovoru po katerem od elektronskih
transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v
uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij
pred objavo v reviji Lovlec oziroma
Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovlec na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilo Lovlec

Foto: Otan Naglasi

IZ VSEBINE:

M. Janc:	Pogled skozi daljnogled	460
L. Bradač:	Predsednikov pogled	461
ZAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...		463
LOVSTVO		465
Več avtorjev:	Telemetrične ovratnice prvič v Sloveniji tudi na srnjadi	465
Več avtorjev:	S četrto sezono monitoringa izboljšujemo poznavanje risje populacije v Sloveniji	470
DREVESNE VRSTE		474
M. Kišek:	Bukev	474
LOVSKO OROŽJE		478
G. Hodnik:	Risanica Haenel Jaeger NXT	478
PO LOVSKEM SVETU		481
B. Leskovic:	Svinec v fazanju mesu je za telo strupen	481
B. Leskovic:	Tveganje izpostavljenosti svinu ob uporabi svinčenih krogel pri odstrelu velike divjadi	482
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		483
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		484
B. Bizjak:	Dve skodelici	484
LOVSKO PESNIŠTVO		487
M. Marenče:	Minljivost	487
LOVSKA ORGANIZACIJA		488
M. Janc:	Dnevi lovskega strelstva 2022	488
M. Gselman, M. Toš:	48. Srečanje slovenskih lovskih pevskih zborov in rogov	489
K. Bevk:	Nova generacija lovskih čuvajev tudi na Gorenjskem	491
U. Kmetec:	Rezultati natečaja za izbiro fotografij za koledar LZS 2023	492
Č. M. Vučič:	Delovna akcija logaških lovcev	493
F. Rotar:	Osemnajst novih mladih koroških »jagrov«	493
JUBILANTI		495
MLADI IN LOVSTVO		496
J. Weber:	Četrty Lovski tabor mladih v LD Babno Polje	496
M. Kišek:	Jesen v gozdu	497
LOVSKI OPRTNIK		498
F. Rotar:	Jubilejna, 60. Agra tudi lovsko obarvana	498
M. Toš:	Na Agri v Gornji Radgoni tudi o težavah z divjadjo	500
M. Toš:	France Ekar, gorenjska lovka in planinska legenda	501
Optics Trade:	Predstavljamo: lovski strelni daljnogledi Steiner Ranger 8	502
M. Toš:	Pepi	503
I. Pičulin:	Lovci - vinarji: Ivan Urbanč	503
V SPOMIN		504
LOVSKA KINOLOGIJA		505
D. Zemljič:	Deseti Memorial Vladimira Pleničarja	505
J. Verčko:	Obisk pri Jožetu Kogelniku, dolgoletnemu lovcu, kinologu in častnemu članu LKD Koroške	505
J. Krivec:	»Ma, dio porko!«	506
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	507

SLIKA NA NASLOVNICI:

Gams (*Rupicapra rupicapra*)

Foto: Lojzi Avsenik

Na računalnik natipkane prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovlec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljavanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije. Morebitni priloženi letaki niso povezani z uredniško politiko Lovca in niso publikacije, ki bi jih izdala Lovska zveza Slovenije ali uredniški odbor. Za njihovo vsebino odgovarja naročnik storitve (oglaševalec).

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5. – 31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9. – 31. 12.

mladiča:

1. 5. – 31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8. – 31. 12.

košuta:

1. 9. – 31. 12.

teleta:

1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:

1. 7. – 31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8. – 31. 12.

košuta:

1. 9. – 31. 12.

teleta:

1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:

1. 7. – 31. 1.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8. – 28. 2.

ovca:

1. 8. – 31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1. – 31. 12.

svinja:

1. 7. – 31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1. – 31. 12.

Poljski zajec

1. 10. – 15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11. – 28. 2.

Jazbec

1. 8. – 31. 12.

Lisica

1. 7. – 15. 3.

Šakal

1. 7. – 15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8. – 31. 3.

Navadni polh

1. 10. – 30. 11.

Alpski svizec

1. 9. – 30. 10.

Pižmovka

1. 1. – 31. 12.

Nutrija

1. 1. – 31. 12.

Fazan

1. 9. – 28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9. – 15. 11.

Raca mlakarica

1. 9. – 15. 1.

Šoja

1. 8. – 28. 2.

Sraka

1. 8. – 28. 2.

Šiva vrana

1. 8. – 28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Pogled skozi daljnogled

Matija Janc,
predsednik Komisije za lovsko
strelstvo in lovsko orožje

Eden izmed kazalnikov napredka znanja v lovskem strelstvu in lovskem orožju je število nezgod na lovu, ki jih na srečo obvladujemo, njihove številke ostajajo zelo nizko, posledice so manj hude. Naslednji kazalnik je število iskanj obstreljene divjadi. Tako prek lovskega informacijskega sistema Lisjak ugotovimo podatek, da je število iskanj za leto 2022 pristalo na številki 3102 iskanji (do septembra) v primerjavi z letom 2021, ko se je številka ustavila pri 2863. Ampak tudi ta kazalnik je relativen in ga lahko osvetlimo iz različnih zornih kotov. Res je, da se je število povečalo; upam samo, da zaradi večjega upoštevanja strelčevih dolžnosti pri najavah zgrešenih strelcev. Pri podrobnejšem pregledu ugotovim, da nekatere lovske družine nimajo evidentiranega nobenega iskanja obstreljene divjadi. Lahko bi se potolažil z mislijo, da so sami dobri strelci. Torej zadene vsaka krogla. Vendar nisem ravno prepričan, da je to res.

Znanje lovskih pripravnikov na področju lovskega orožja napreduje. Pa ne tako, kot bi želel. Pripravnik želi v najkrajšem času po vstopu v lovsko družino pridobiti lastno orožje, s čimer postane tudi tarča lovcev, ki se želijo znebiti starega orožja. Pri tem posledično nastanejo težave, ko lovski pripravnik kaj kmalu ugotovi, da se poceni ne splača kupovati.

Po našem veljavnem Pravilniku o lovskem strelstvu še vedno velja, da morajo lovske družine organizirati lastno strelsko tekmovanje. Nekatere to upoštevajo, nekatere pa od tega očitno bežijo in se niti ne spomnijo, da bi letni preskus orožja uporabile tudi kot priložnost za lastno strelsko tekmo.

Na področju lovskega strelstva in orožja je še veliko izzivov in priložnosti. Ločiti moramo, kaj je tekmovalno strelstvo in kaj je povprečni nivo znanja lovca na tem področju. O tekmovalnih rezultatih redno pišemo in članstvo obveščamo v našem glasilu Lovca. Tekmovalci tekmujejo na domačih tekmah in tekmah v tujini ter dosegajo odlične rezultate. Ampak to je tekmovalni del, v katerega se vključujejo v glavnem eni in isti lovci. Ugotavljamo, da se strelske ekipe starajo, mladih pa je za vzorec. In prav to je ogledalo vsakodnevnega dela v lovskih družinah.

Veseli sem, da me predsednik Uredniškega odbora občasno povabi k pisanju uvodnika našega cenjenega glasila Lovca. Vendar sem vedno pred dilemo, kaj naj napišem, da bodo lovci prebrali, o napisanem razmislili in to tudi upoštevali. Ker sem po naravi optimist, verjamem, da se posamezne besede, ki se slišijo večkrat, usedejo v spomin in planejo na dan v času, ko upravljavke lovišča pripravljajo letne programe dela, programe za delo na področju lovskega strelstva in orožja, programe dela za lovske pripravnike in še bi lahko kaj našel. V kolikšni meri so vsa napotila upoštevana, lahko vidimo prek različnih kazalnikov, ki pa so relativni, saj jih lahko tolmačimo na različne načine.

V septembrski številki Lovca (Lovec, 9/2022) je delo naše komisije na kratko predstavljeno v uvodniku, rezultati Dnevov lovskega strelstva pa v tokratni vsebini v rubriki Lovska organizacija. Rezultati so plod dolgoletnega dela strelcev. Delo naše komisije je podrobneje predstavljeno v letnem poročilu o delu Lovske zveze Slovenije (LZS) za leto 2021. Zakaj? Iz več razlogov, tudi zato, da bodo lovske družine spodbujale delo na tem področju.

Pred komisijo je še kar nekaj nalog, tudi na področju spremembe obstoječega Zakona o divjadi in lovstvu. V njem je treba spremeniti nekaj določb, ki se nanašajo na lov z lovskimi napravami, ki jih sedaj ureja zakonodaja s področja preprečevanja širjenja afriške prašičje kuge. Nekaj sprememb glede orožja in uporabe orožja lovskih pripravnikov je že vnesenih v obstoječo zakonodajo in je tudi to učinek delovanja naše komisije in drugih komisij Upravnega odbora LZS.

Naj na koncu vendarle izrazim še svoje mnenje o raznih govoricah, ki se nanašajo na financiranje dela naše komisije in reprezentance. Vse komisije Upravnega odbora LZS, tako tudi naše, morajo pripraviti letni program dela, ki je finančno ovrednoten. LZS nam tako kot vsem drugim komisijam dodeli določena denarna sredstva za osnovno delovanje komisije. Dodeljena sredstva so žal pač vedno premalo za delo na tem področju in za udeležbo naše ekipe na tekmovanjih v tujini. Zato je nujno treba pridobivati sponzorstva in donacije. Vsi podatki so razvidni iz letnih poročil, zato bi na tem mestu želel ovreči razne govorice posameznikov, ki so usmerjene v uspešnost delovanja naše komisije in reprezentance. Povedano preprosto: če že ne morejo kaj prispevati, potem naj ne mečejo polen pod noge zato, ker ima posameznik kaj proti nekemu na osebni ravni. Delo naše komisije je transparentno, rezultati pa so dokaz za to.

Delo naše komisije v sedanji sestavi se počasi izteka, zato se želim za dolgoletno uspešno delo zahvaliti vsem sodelujočim, vsem, ki to dejavnost podpirate, ter vsem darovalcem in sponzorjem, ki so omogočili naše uspehe.

Pa dober pogled.

»Eden izmed kazalnikov napredka znanja v lovskem strelstvu in lovskem orožju je število nezgod na lovu, ki jih na srečo obvladujemo, njihove številke ostajajo zelo nizko, posledice so manj hude.«

Foto: Andrej Miklavčič

Predsednikov pogled

V septembru je bilo sicer veliko aktivnosti – od državnega prvenstva v lovskem strelstvu do srečanja lovskih pevskih zborov in rogistov ter drugih, ki se ukvarjajo z lovsko kulturo, a o tem je več napisnega v rubriki Lovska organizacija. Sam sem bil navzoč na navedenih prireditvah in lahko rečem, da so dogodki v okviru obeh prireditev odlično uspeli.

V zadnjem času pa se mi je zdel še posebno zanimiv dogodek odprtje lovskega doma Lovske družine (LD) Trdinov vrh. Resnično odlično narejen objekt, iz naravnih materialov – kamna in lesa – ter lepo vpet v prijazno dolensko gričevje.

Čeprav bi raje pisal o takih in podobnih prijetnih dogodkih ter novih pridobitvah, pa se ne morem izogniti seji Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je bila 9. septembra. Kot lovec in predsednik Lovske zveze Slovenije (LZS) sem že nekoliko otopel glede določenih zadev in vem, kdaj ter po navadi tudi kje me čaka nedostojno vedenje ali celo sovražni govor, a praviloma gre za ljudi, ki jim je bila prizadejana škoda ali so bili kako drugače neposredno oškodovani. Tokrat sem bil presenečen nad razpravo na seji omenjenega odbora. Navedel bom dva komentarja iz razprave poslanke in podpredsednice Državnega zbora Nataše Sukič. Prvi komentar je bil: »Če ga ne more ustreliti, potem pa naj lepo ostane v gostilni tak lovec pa naj se ne spušča v te vode lovske.« Drugi komentar pa je bil: »Glejte, človek lahko samo osupne ob neki okrutni rešitvi, ki se tukaj predlaga. Čas seveda gre naprej, to ste vsi nekako ugotavljali, ampak po drugi svetovni vojni, recimo, so Japonci za večjo učinkovitost in boljšo pripravljenost vojakov zabadali bajonete v žive privezane Kitajce.« Prvi ji je odgovoril predlagatelj, predsednik Državnega sveta Alojz Kovšca: »Najprej ne sprejemem in se ostro ogražujem od tega, da se lovska organizacija in njeni člani kakorkoli obnašajo kot vojni zločinci, Japonci; da mi svoje aktivnosti izvajamo na human način in med nami veljajo visoka moralna merila in načela, to je prvo. Drugo, uporaba žive vabe je bila danes tukaj 'misinterpretirana' zaradi pomanjkljivega strokovnega znanja.« Po navadi lovci zamahnemo z roko in gremo naprej. Toda o takšnih napadih poslanke stranke Levica ne bom molčal in jih tiho sprejel, saj bi jim s tem dajal podporo. Zato opozarjam na to in vam predlagam, da si ogledate posnetke seje Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter si sami ustvarite mnenje. Preveč neumnosti je bilo povedanih; del jih izvira iz strokovnega neznanja in tudi nepoznavanja zakona, ki je bil sprejet v parlamentu (mogoče bi pa vseeno šel iskat nočni daljnogled, ki ga po trditvah poslanke Nataše Sukič za lovce »skladišči« Zavod za gozdove in ga je moralo v ta namen kupiti Ministrstvo za kmetijstvo itn.; žal

Mag. Lado Bradač,
predsednik Lovske zveze
Slovenije

je resnica povsem drugačna – sami smo si morali kupiti opremo, da lahko za državo izvajamo javne naloge!). Sicer lahko razumem osebno stališče poslanke, a v hramu demokracije naj bi se poslušalo argumente, ne pa delilo žalitve. Prav zato je bilo pomembno, da smo dosegli, da je o odstrelu zavarovanih vrst odločalo sodišče, kjer se odloča na podlagi dejstev, argumentov. Dandanes živimo v kulturni krajini, kjer se populacije prostoživečih živali ne morejo več same uravnati. Tako je odločilo tudi upravno sodišče v primeru medveda! Predvsem pa lovci izvajamo javne naloge v javnem interesu in nesprejemljivo je, da se nas zato žali na kakršen koli način. Zato bomo skupaj

s Kinološko zvezo Slovenije poslali poslanki protestno pismo in ga tudi javno objavili.

Kako je sploh nastal predlog zakonskih sprememb? Kinologi iz lovskih vrst že desetletja opozarjajo, da lovski psi nimajo ustreznega statusa »službenega psa«, država pa predpisuje in zahteva uporabo preizkušenih, torej šolanih lovskih psov! Pogoji za šolanje niso urejeni. Sedaj veljavni pravilnik je bil sprejet leta 2002. Ob sprejetju novega lovskega zakona leta 2004 bi moral predlagatelj k zakonu priložiti nov pravilnik. Seveda se to v dvajsetih letih ni zgodilo! Da ne bo pomote – za to nikakor ne krivim sedanje oblasti ali ministrice. Pohvalim pa lahko lovske kinologe, ki so pripravili osnutek pravilnika, sklicali posvet v Državnem svetu in prepričali svetnike, da so vložili predlog spremembe Zakona o divjadi in lovstvu, s čimer bi lahko dosegli ureditev tega področja. Žal ni bilo nobenega interesa, da bi o predlogu resno razpravljali ali celo skušali z amandmaji dopolniti predlog, da bi bil sprejemljiv za vse. Predsednik Državnega sveta, tudi sam ima lovskega psa, je skušal ob predstavitvi predlaganih sprememb pojasniti razloge. Dejstvo je, da ni bilo pripravljenosti, da bi se pogovarjali z argumenti in o vsebini. Zato je bilo že pred sejo večini znano, da predlog spremembe zakonodaje na odboru ne bo potrjen. Lovci kinologi bodo tako še naprej svoje pse morali šolati v tujini.

A verjetno bo nekaj sprememb v lovskem zakonu tudi o lastništvu divjadi in drugih perečih težavah, kot so odvzeta zemljišča lovskih družin. Optimizem izvira iz poslušanja drugih poslancev Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, med njimi so tudi lovci in so to javno povedali na seji. Sicer pa dobro sodelujemo s predsednico odbora dr. Vido Čadonič - Špelič, ki ima ustrezno strokovno znanje za razumevanje tovrstnih težav.

Povabljen sem bil na Brdo pri Kranju, skupaj s predstavniki LD Trstelj Kostanjevica in LD Fajti hrib Renče, ki sta v ogromnem požaru, ki je divjal na Krasu,

utrpeli škodo. Predsednik republike Borut Pahor je gasilcem in drugim sodelujočim pri gašenju požara podelil priznanje jabolko navdiha. Vse predstavnike je povabil na oder, med njimi tudi lovca - starešino LD Trstelj Jelka Lapajnet. Razen fotografij nisem zasledil, da bi mediji o tem poročali in kako naj si potem ustvarimo resnično podobo lovca?! Zakaj torej lovci na tej prireditvi? Lovci so pomagali pri vodenju zamenjav gasilcev z drugih območij mimo pogorišč do lokacij gašenja. Ker poznajo lokalni teren, so bili v veliko pomoč – tako kot na primer pri iskalnih akcijah. Tokrat so bili deležni pohvale predsednika republike, a širša javnost tega žal ni izvedela.

Na LZS smo prejeli tudi vabilo na slavnostno podelitev plaketa Državnega sveta najzaslužnejšim prostovoljkam in prostovoljcem za leto 2021, ki je bila v torek, 20. septembra, v dvorani Državnega sveta na Šubičevi v Ljubljani. Podali smo predlog, da bi plaketo podelili Lovskemu dobrodelnemu združenju Diana.

V nedeljo, 11. septembra, je Zveza lovskih druženj Notranjske Cerknica, ki jo vodi Rajko Kovačič, organizirala dobrodelni koncert. Takole je povedal v svojem nagovoru: »Notranjci še nismo pozabili na žledolom leta 2014, ki je prizadel naše kraje. Tedaj smo prišli do spoznanja, kako nemočni in krhki smo ob ekstremnih pojavih v naravi in obenem odvisni od pomoči Civilne zaščite, gasilcev in drugih ljudi dobre volje, ki so pripravljeni pomagati.« Na koncertu so zbrali 880 evrov, na koncu prireditve so zbrana sredstva izročili predstavnikoma LD Trstelj Kostanjevica (585 evrov) in LD Fajti hrib Renče (285 evrov). Iskreno

povedano sem pričakoval večjo udeležbo. A očitno se tudi pri tem odraža vpliv korone, ki nas je potisnila v neko čudno stanje in se še lovci neradi družimo. Sicer pa v ZLD Notranjske Cerknica načrtujejo zbiranje sredstev in so v ta namen sprejeli sklep, da bodo v letu 2022 lovskim družinam povečali članarino za višino donacije v požaru na Krasu prizadetima LD Trstelj Kostanjevica in LD Fajti hrib Renče, ki sta zaprosili za pomoč. V oktobru, ko ZLD Notranjske Cerknica pobira članarino od svojih članic, torej lovskih druženj, se bo po predvidevanjih zbralo približno 3900 evrov, temu znesku pa bo sama ZLD Notranjske Cerknica primaknila še približno 780 evrov, tako da bo zbrani znesek za pomoč prizadetima lovskima družinama znašal od 4600 do 4700 evrov. Glede na dejstvo, da na pogorišču kar nekaj let ne bo mogoče loviti, so se tudi dogovorili, da bodo posamezne lovske družine na skupne love povabile po nekaj članov iz prizadetih lovskih druženj. Sicer pa je bilo slišati tudi o drugih oblikah pomoči lovskih druženj ali lovcev posameznikov. Tudi Upravni odbor LZS je sprejel sklep, da bi pomagali prizadetima lovskima družinama in v ta namen na pogoriščih postavili štiri lovske objekte. V prvi vrsti na omenjenih območjih sedaj zalagajo hrano in zagotavljajo vodo, v drugi fazi pa bodo postavljali tudi lovske objekte, zato bom o tem pisal, ko bodo postavljeni. Predvsem pa bi se na tem mestu še enkrat rad zahvalil vsem, ki so organizirali ali nastopali oziroma prišli na dobrodelni koncert. Zbiranje pomoči za prizadeti lovski družini poteka tudi na druge načine in tudi drugim organizatorjem zbiranja, predvsem pa vsem darovalcem velja tudi na tem mestu izreči zahvalo.

Foto: Tine Šubic

Skupinska fotografija, posneta na dobrodelnem koncertu ZLD Notranjske Cerknica.

Foto: Jonez Torman

LOVCI UPAJO, DA SE BO DIVJAD PO PRVEM DEŽJU VRNILA

PRIMORSKE NOVICE, 9. 8. 2022 (Ana Cukjati) – Lovci v Lovski družini (LD) Trstelj - Kostanjevica in LD Fajti hrib, kjer je divjal kraški požar, so popisovali nastalo škodo. Opazili so, da se je divjad že vrnila na območje požarišča, lovišči pa se bosta povsem obnovili v 30 letih, kolikor bodo potrebovala drevesa. Člani obeh lovskih družin so na pogorišču našli nekaj poginulih srn, košuto in dva divja prašiča. So pa na pogorišču ostali šakali. Lovišče LD Fajti hrib meri skoraj 2900 hektarov. Po besedah predsednika Tarika Žigona je požar uničil 65 odstotkov lovne površine, od tega je povsem zgorelo od 30 do 40 odstotkov lovišča. »Zgorela sta travnata ruša in humus do listnatih dreves. Našli smo poginulo srnjad ter dva poginula divja prašiča,« je pove-

dal. Ob popisu škode, ki v času objave članka še ni bil končan, so ugotovili, da so jim ognjeni zubli uničili skupno 12 zaprtih in odprtih prež, preostale bodo morali prenoviti. O aktivnostih Lovske zveze Slovenije (LZS) pri pomoči lovskima družinama na Krasu so poročale **NEDELJSKE NOVICE (M. T.) 14. 8. 2022**. Kot je povedal direktor LZS mag. Božo Zakrajšek, so na LZS najprej javno objavili prošnjo za pomoč, ki je prišla iz LD Trstelj - Kostanjevica. Tamkajšnja lovska družina je doživela veliko katastrofo. »Živimo na območju Slovenije, kjer je divjal največji požar v samostojni Sloveniji. Uničil nam je 3200 hektarov lovišča od skupnih 4300 hektarov lovne površine. Divjad, žal ne vsa, je pred ognjem pobegnila v sosednja lovišča, ki niso bila prizadeta v požaru. V tej situaciji naša lovska družina nima pogov, da ustvari dovolj prihodkov za sanacijo lovišča in objektov,« pojasnjuje starešina LD Trstelj - Kostanjevica Jelko Lapajne.

UPRAVNO SODIŠČE ZAVRNILO TOŽBO NVO IN ODLOČILO: Odstrel 222 rjavih medvedov bo

STA, 12. 8. 2022 – Upravno sodišče je zavrnilo tožbo nevladne organizacije Alpe Adria Green zoper dovoljenje za odstrel 222 rjavih medvedov, ki ga je februarja izdalo Ministrstvo za okolje in prostor. Pritožba zoper sodbo ni dovoljena, so sporočili iz Alpe Adria Green in Društva za dobrobit živali AniMa. Ministrstvo za okolje in prostor sodbo glede odstrela medvedov vidi kot potrditev pravilnosti svoje odločitve. Sodišče je ugotovilo, da je izpodbijano dovoljenje pravilno in utemeljeno. Pri tem je v celoti sledilo izpovedim zaslišanih prič, ki se oba strokovno ukvarjata z rjavim medvedom, je razvidno iz sodbe. Sodišče je namreč zaslišalo profesorja na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani Klemena

Jerino in Tomaža Skrbinška z iste fakultete. Oba sta sodelovala pri izdelavi ekspertize, ki je bila deloma podlaga za izdano dovoljenje.

SODBA SPET OBRNILA USODO MEDVEDOV

DELO, 16. 8. 2022 (Maja Prijatelj Videmšek) – »S sodbo sodišča smo dobili potrditev, da smo z izdajo dovoljenja za poseg v populacijo rjavega medveda ravnali strokovno in pravno pravilno.« Tako so na Ministrstvu za okolje pospremili sodbo upravnega sodišča, s katero je to zavrnilo tožbo nevladne organizacije Alpe Adria Green (AAG) zoper dovoljenje za odstrel 222 medvedov, ki ga je ministrstvo izdalo februarja. Tako se je spet začel od marca sodno zadržan odstrel medvedov. Do 10. avgusta je bilo odstreljenih 139 medvedov. V AAG napovedujejo tožbo proti Sloveniji na sodišču Evropske unije. Medtem je MMC RTV

SLO 21. 8. 2022 poročal, da je bilo lani pri nas največ primerov napadov rjavega medveda na premoženje v zadnjih petih letih. Škodnih primerov je bilo kar 506, škoda je bila ocenjena na dobrih 200.000 evrov. Do konca julija letos je bilo takih napadov 128. O tem so istega dne poročali tudi **VEČER**, **REPORTER**, **POPTV** in **STA**.

DIVJI PETELIN NA PRAGU IZUMRTJA

ŠTAJERSKI TEDNIK, 16. 8. 2022 (Ur.) – Letošnji popis divjega petelina na Jelovici je pokazal, da ta vrsta vztrajno izginja tudi s tega območja, ki je v preteklosti veljalo za eno najbolj poseljenih v Sloveniji. To so žalostne ugotovitve Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS). Kot lahko preberemo na njihovi spletni strani, je divji petelin naša največja gozdna kura, ki živi v gorskih iglastih gozdovih z bogato podrastjo jagodičevja, ki je njegov pomemben prehranski vir. Je zelo plah in izjemno občutljiv

in že najmanjša motnja ali poseg v njegovo življenjsko okolje ga povsem iztiri in lahko ogrozi njegov gnezditveni uspeh. Odpiranje novih gozdnih prometnic, sečnja dreves, nenadzorovane rekreacijske in športne aktivnosti, nabiranci gozdnih sadežev ter vznemirjanje na gnezdiščih so glavni dejavniki ogrožanja te vrste v Sloveniji. Pri nas je zdaj populacija divjega petelina ocenjena zgolj na 550 do 600 pojočih samcev in se zmanjšuje. V enajstih letih se je njegova populacija zmanjšala kar za 40 odstotkov, ugotavljajo v DOPPS.

SISTEMA NI MOGOČE SPREMENITI ČEZ NOČ

VEČER, 20. 8. 2022 (Tatjana Pihlar) – Po podatkih LZS na slovenskih cestah naštejejo povprečno od 4900 do 6800 povoženih prostoživečih živali na leto, lani so jih blizu osem tisoč. Predsednik LZS mag. Lado Bradač je potrdil, da vsi upravljavci cest, med katerimi so tudi občine, niso bili seznanjeni z novim protokolom odvoza povoženih živali, zato so več dni ostajale

na cestah. Utečenega sistema ni mogoče spreminjati čez noč, ne da bi se s prihodnjimi deležniki, ki bodo to počeli, sestali in se dogovorili. Po mesecu kaosa je kmetijsko ministrstvo Upravi za varno hrano naložilo, da za odvoz povoženih živali s cest znova skrbi veterinarsko-higienska služba. Lovci so si lahko oddahnili, je v **NEDELJSKIH NOVICAH** 28. 8. 2022 zapisal **Janez Petkovšek**, saj povoženo divjad spet odvažajo državne službe.

V PROSENJAKOVCIH TRINAJSTI LOVSKI TABOR

www.vestnik.si, 22. 8. 2022 (Damjana Nemeš) – Zveza lovskih družin Prekmurje je po dveh letih premora ponovno organizirala lovski tabor za osnovnošolsko mladino. Petnajst osnovnošolcev iz Prosenjakovcev in okoliških krajev se je zbralo pri lovskem domu Prosenjakovci, kjer so tri dni spoznavali lovstvo, ohranjanje naravnega okolja, varstvo divjadi in dejavnosti, ki so povezane z lovstvom. Mednje sodijo

tudi lovska kinologija, kulinarika in literatura. Otroci so spoznavali pasme lovskih psov in praktično delo z njimi, izdelovali so slikarska dela na temo lovstva, zadnji dan tabora pa so sodelovali tudi pri pripravi lovskega bograča.

ZLATI GRB LOVSKI DRUŽINI BENEDIKT

OVITARJEVE NOVICE, 25. 8. 2022 (Damjan Veršič) – Na osrednji slovesnosti ob občinskem prazniku so v Benediktu podelili tudi občinska priznanja. Zlati grb Občine Benedikt je prejela Lovska družina Benedikt, v imenu katere je visoko občinsko priznanje iz rok župana mag. Milana Repiča sprejel starešina Silvo Prosič. Srebrni grb Občine Benedikt je prejel Silvo Prosič, bronastega Janez Čeplak in plaketo Občine Benedikt Branko Lončarič. Lovci se aktivno vključujejo v vse aktivnosti lokalne skupnosti in dobro sodelujejo z vsemi lastniki kmetijskih in gozdnih zemljišč.

Pripravil:
dr. Marjan Toš

Foto: Miran Krapež

TELEMETRIČNE OVRATNICE PRVIČ V SLOVENIJI TUDI NA SRNJADI

O srnjadi v Sloveniji vemo marsikaj: poleg terenskega, upravljaljskega in načrtovalskega znanja, ki ga imate lovci, je bilo opravljenih tudi kar nekaj znanstvenih raziskav, ki so dale vpogled v fiziologijo in anatomijo srnjadi, razmnoževalne mehanizme ženskega dela populacije in populacijsko dinamiko, genetsko strukturo in sorodnost ter habitatne modele populacije. Trenutno pa na Gorenjskem v okviru projekta LIFE WOLFALPS EU poteka raziskava, s pomočjo katere bomo pridobili vpogled v življenje srnjadi, ki je zlasti zanimivo tudi za lovce. S pomočjo telemetričnih ovratnic proučujemo prostorsko obnašanje srnjadi, med drugim na primer sezonske premike, odseljevanje (disperzijo) in oblikovanje domačih okolišev.

Projekt LIFE WOLFALPS EU

Vzajemnost in dinamika odnosa med plenom in plenilcem, volkom in srnjadjo, sta ključni sestavini delovanja ekosistema in poznavanje teh povezav je pogoj za celostno odločanje o upravljanju populacij obeh vrst – volka in srnjadi. Na njihove odnose s svojimi aktivnostmi v prostoru pomembno vpliva tudi človek, saj prek različnih vrst rabe prostora in aktivnosti spreminja ekosistemsko dinamiko.

Da bi izvedeli več o trenutnih odnosih med človekom, volkom in srnjadjo na območju Alp, smo partnerji projekta LIFE WOLFALPS EU v Sloveniji, Italiji

in Franciji v tesnem partnerstvu z lovci izbrali štiri študijska območja, kjer skupaj preiskujemo različne značilnosti njihovih odnosov, na primer prostorsko

Hvala LD Bohinjska Bistrica, LD Jelovica, LD Jošt - Kranj, LD Selca, LD Sorica in LD Železniki za uspešno sodelovanje pri telemetričnem spremljanju srnjadi. Dobro opravljeno delo je obrodilo sadove pri odlovih, zbiranju vzorcev in logistični izvedbi. Predvsem je ta naloga terjala dobro organizacijo in pripravljenost vodstev lovskih družin, ki se jim na tem mestu še posebej zahvaljujemo.

obnašanje volka in srnjadi, prehrano volka, značilnosti plenjenja, spreminjanje gibanja srnjadi med letom, fizično kondicijo osebkov srnjadi, prisotnost drugih prostoživečih parkljarjev in drugih velikih zverí, prisotnost pastirskih psov in čred drobnice. Več o projektu in študiji ste si lahko prebrali tudi v letošnji majski številki *Lovca*, kjer je bilo predstavljeno prvo telemetrično spremljanje volkov v Alpah (Potočnik in Črtalič, *Lovca*, CV. letnik, št. 5/2022).

Telemetrično spremljanje srnjadi

Naš izbrani naravni poligon za ugotavljanje prostorskega gibanja srnjadi in njenega vedenja med letom je območje Jelovice, kjer so lovci iz šestih lovskih družin (LD) – LD Bohinjska Bistrica, LD Jelovica, LD Jošt - Kranj, LD Selca, LD Sorica in LD Železniki – prepoznali pomen tovrstnih raziskav in odločno pristopili k projektu. Za raziskovanje prostorskega gibanja srnjadi smo se poslužili telemetrične metode, pri kateri odlovljenim živalim namestimo telemetrične naprave, pričvrščene na ovratnico. Senzorji periodično beležijo lokacijo in aktivnost ter podatke shranjujejo na spominske čipe, nekatere pa prek satelitov ali GSM-omrežja pošil-

Foto: Nives Pagon

Foto: Nives Pagon

Slika 1: Zabojna past, ki smo jo uporabili za odlove srnjadi. Na eni strani so drsna vrata, ki se v primeru aktivirane pasti samodejno zaprejo ob potegu na mehanizem, na drugi strani pa so rešetke za vsaj nekoliko prepuštnost svetlobe od zunaj, da srnjad lažje vstopi.

Slika 2: Notranjost zabojne pasti. V fazi privabljanja srnjadi spustna vrata niso aktivirana in srnjad se lahko prosto navaja na prisotnost pasti in vstopanje vanjo. Na dnu pasti ob rešetkah je krmilnik, kamor nastavimo privabljalno krmo.

Na Jelovici smo srnjad odlavljali s pomočjo zabojskih pasti s spustnimi vrati, ki se zaprejo, ko žival v pasti premakne vrstico sprožilnega mehanizma. V takem primeru se sproži tudi alarm, ki odlovno ekipo prek satelitske povezave obvesti, da se je past zaprla. Ujeti osebek imobiliziramo, ga izmerimo in označimo z ušesnimi značkami ter mu namestimo telemetrično ovratnico.

premišljena izbira mikrolokacije za postavitev pasti. Kot vsaka druga divjad je tudi srnjad precej nezaupljiva do novih objektov v okolju, zato je postavitvev pasti na pravo mesto ključna, da lahko zatem srnjad s položeno krmo hitreje pripravimo, da premaga strah in vstopi v zaboj (**slika 2**). To je tudi eden izmed razlogov, da odlovi potekajo pozimi, saj je takrat srnjad ob pomanjkanju naravne hrane s privabljalno krmo lažje zvabiti v past (**slika 3**). Med drugim odlovi v zimskem obdobju pomagajo tudi pri izogibanju medvedom, saj le-ti v nasprotnem primeru uporabijo zabojsko past za svoj igralni (ali prehranski) poligon.

Za lažje preiskovanje znakov prisotnosti srnjadi v okolici pasti smo v bližino namestili tudi avtomatske kamere, ki se sprožijo ob zaznavi gibanja. S pomočjo posnetih fotografij lahko ugotovimo, kateri osebek se zadržuje v bližini pasti in kako pogosto dejansko vstopajo (**slika 4**). Take informacije pomagajo načrtovati točno obdobje aktiviranja pasti, kar pomeni, da spustna vrata naslonimo na sprožilni mehanizem, ki je povezan z vrstico nad krmilnikom. Obenem na past namestimo tudi alarmni sistem, ki nas s poslanim telefonskim sporočilom obvesti, ko se vrata pasti dejansko zaprejo (**slika 5**).

Ko past aktiviramo, odlovna ekipa

ljajo tudi v oddaljene zbirke podatkov. V Sloveniji pred tem srnjadi še nismo spremljali na tak način, zato smo doslej o njenih prostorskih premikih sklepali predvsem na podlagi spoznanj od drugih in izkušenj s terena.

Od izbire lokacije za odlove do ujetja srnjadi

Srjad lahko odlavljamo na več načinov. Vsaka od metod ima svoje prednosti in pomanjkljivosti, zato v

dani situaciji odločitev o načinu odlova temelji na naboru specifičnih okoliščin, kjer izvajamo odlove. Na območju Jelovice smo srjad odlavljali v zimskem obdobju s pomočjo lesenih zabojskih pasti (**slika 1**), ki jih je za odlov srnjadi več vrst, strokovnjaki pa še vedno izdelujejo nove prototipe in nadgrajujejo obstoječe modele glede na pridobljene izkušnje. Mi smo uporabili lesene zabojske pasti širšega modela s spustnimi vrati z mehanizmom za samodejno zapiranje.

Za uspešen odlov srnjadi je ključna

Foto: Aleš Pičulin

Foto: Aleš Pičulin

Slika 3: S pomočjo fotopasti in sledenjem na terenu ugotavljamo, koliko in katera srnjad se giblje v okolici pasti.

Slika 4: Srnjad v okolici in znotraj zabojske pasti. Faza navajanja je uspela in srnjad je že začela vstopati.

Foto: Andraž Valcl

Slika 5: Nameščen alarmni sistem na aktivirani pasti. Signal se sproži, če drsna vrata ob zaprtju odstranijo magnet s senzorja na vratih.

čaka v bližini, da v primeru sproženja pasti čim hitreje dospe do ulete živali. Ujetega osebka ne uspavamo, temveč ga fizično imobiliziramo in mu namestimo črno obrazno masko (**slika 6**), kar pripomore k omilitvi stresa, s tišino med rokovanjem pa mu tudi omogočimo, da se lažje in hitreje umiri. Imobiliziran osebek premerimo, stehamo, ga označimo z ušesnimi značkami za prihodnjo prepoznavo, odraslim živalim pa namestimo še telemetrično ovratnico (**slika 7**). Uporabili smo dve različni

Foto: Nives Pagon

Slika 7: Imobiliziranemu osebku namestimo GPS-ovratnico za sledenje njegovega gibanja.

vrsti telemetričnih ovratnic, in sicer GPS-ovratnice s komunikacijo prek satelitov Iridium ter GPS-ovratnice s komunikacijo prek Telekomovega GSM-omrežja. Po izmerah in označitvi osebke takoj izpustimo (**slika 8**).

Spremljanje označenih osebkov po odlovu

Po odlovih označene osebke spremljamo prek fotopasti in prejetih lokacij z njihovih GPS-ovratnic. Tako se prepričamo, da so živali dobro prestale odlov in da nadaljujejo s svojim običajnim gibanjem. Nema lokrat se zgodi, da pozimi živali območje zabojne pasti ponovno obiščejo (**slika 9**), tako da lahko spremljamo tudi njihove povezave z drugo srnjadjo v okolici pasti.

V dveh odlovnih sezonah smo skupaj odlovili 15 osebkov, 13 od njih smo lahko namestili telemetrično ovratnico. Druga dva smo označili le z ušesnimi značkami, da ju bomo lahko prepoznali ob morebitnem srečanju. Dve izmed odlovljenih živali – ena srna in en srnjak – sta bili že zelo stari, obe sta imeli več kot osem let. Ravno omenjena osebka sta še isto zimo podlegla plenilcem: samca je uplenil jelovski trop volkov, samico pa iz Romunije preseljeni ris **Zois**. Trenutno tako sledimo gibanju enajstih živali, šestih samcev in petih samic.

Začetni podatki gibanja kažejo, da so trije izmed vseh sedmih opremljenih samcev morda sedentarni, torej da zasedajo isto območje vse leto. Preostali štirje srnjaki pa so se bodisi na začetku teritorialne sezone ali že pozimi odselili na druga območja, kjer so vzpostavili svoje poletne teritorije, ki jih vztrajno branijo pred drugimi srnjaki. Najdaljša zračna razdalja med njihovim poletnim in zimskim območjem je znašala približno 2,5 km, najkrajši sezonski premik

Foto: Julij Benedičič

Slika 6: Po izveku iz pasti ulovljenemu osebku takoj namestimo črno obrazno masko in ga imobiliziramo.

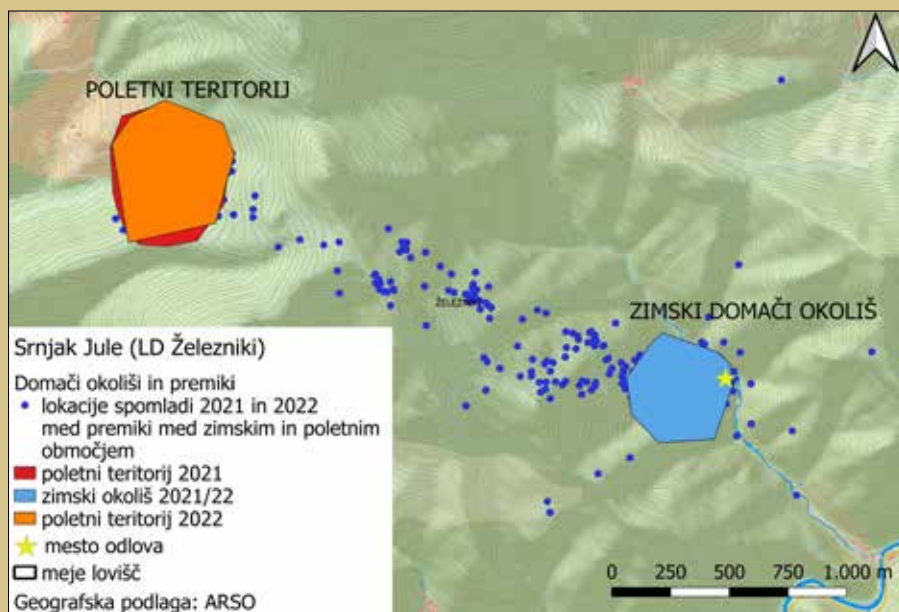
V sklopu mednarodnega projekta **LIFE WOLFALPS EU**, katerega primarni cilj je izvajanje mednarodno usklajenih aktivnosti za reševanje izzivov sobivanja med človekom in volkom v Alpah in usklajeno upravljanje populacije volka, se projektni partnerji iz treh držav osredotočamo med drugim tudi na raziskovanje odnosa med plenom in plenilci. Pri tem je v ospredju vzpostavitev sodelovanja in trdnega partnerstva z lovci, saj je za vse pomembno izvedeti čim več o medsebojni povezavi in delovanju elementov našega gozdnega ekosistema.

Slika 8: Izpust označenega osebk z nameščeno telemetrično ovratnico

Slika 9: Po odlovih zabojno past še vedno spremljamo prek avtomatskih kamer. Tu se je označen srnjak v lovišču Selca ponovno vrnil k pasti.

Slika 10: Sezonski domači okoliši in premiki odraslega srnjaka Juleta, ki živi v lovišču Železniki pod Ratitovcem v Selški dolini. Srnjakove lokacije so bile zajete od 17. 2. 2021 do 11. 8. 2022.

pa je naredil srnjak, ki se je premaknil le na sosednji teritorij (razdalja med središčema območij je bila okoli 800 m).

Dosedanje spremljanje petih samic do poletja 2022 kaže, da so se prav vse v pomladnih mesecih od marca do maja (ena celo že pozimi) premaknile izpod roba Jelovice na območja z višjo nadmorsko višino. Štiri so se preselile na planoto Jelovico, ena pa na planoto Komno v **Triglavskem narodnem parku**. Vse so se premaknile za več kilometrov zračne razdalje; najkrajša je znašala približno 2,5 km, najdaljša pa več kot 15 km.

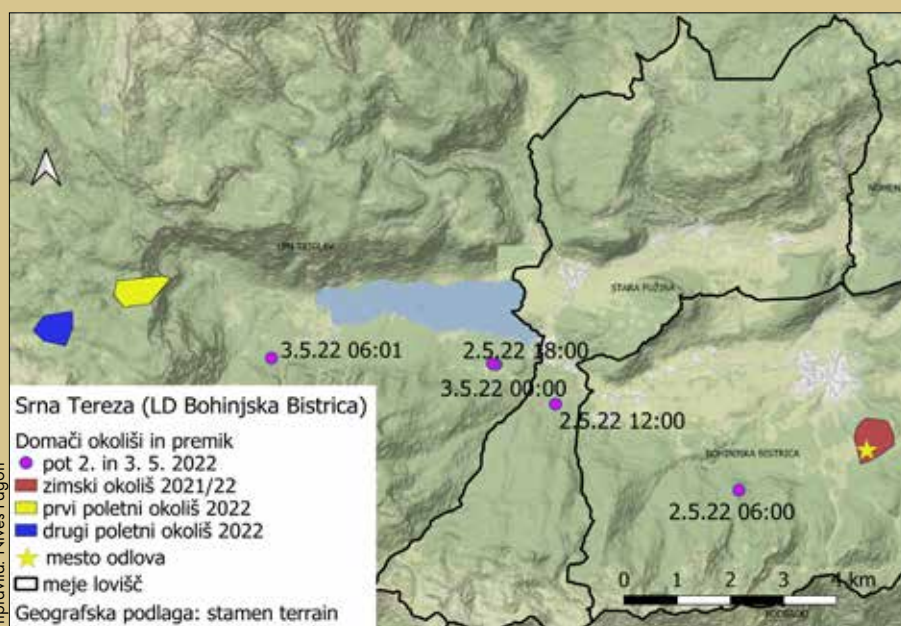
Telemetrični podatki posameznih osebkov

Poglejmo, kako so se gibal nekateri izmed označenih osebkov.

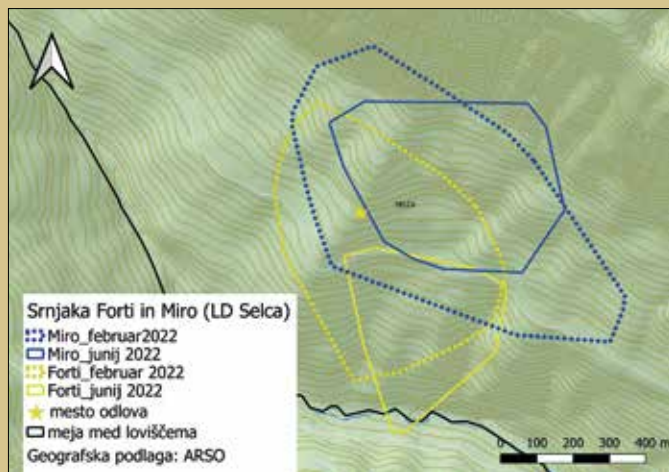
Jule

Srnjaka Juleta, ki živi v Selški dolini na južnem pobočju Ratitovca, na grebenih nad vasjo Zali Log, smo z lovci LD Železniki v njihovem lovišču odlovili kot odraslega samca sredi februarja

2021. Njegovo gibanje spremljamo že leto in pol, kar nam daje vpogled v stalnost njegovih izbranih domačih

Slika 11: Sezonski domači okoliši in premiki srne Tereze na območju lovišča Bohinjska Bistrica in LPN Triglav. Lokacije srne so bile zajete od 9. 3. do 14. 8. 2022.

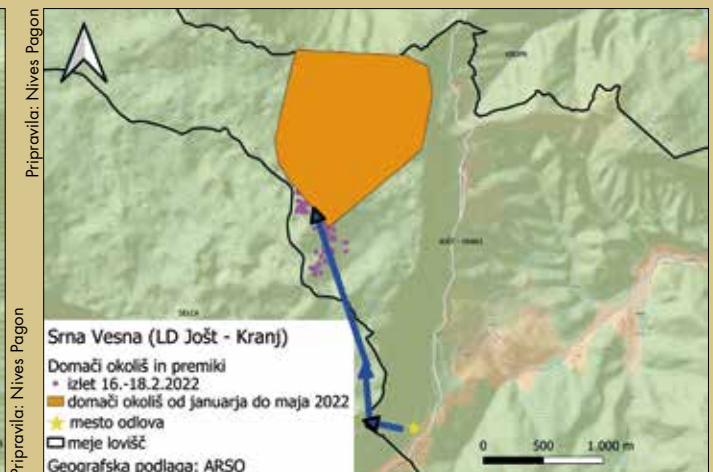

Slika 12: Mesečni domači okoliši dveh srnjakov v lovišču Selca z območja zahodno od Dražgoš. Srnjak Miro je označen z modro barvo, Forti pa z rumeno. Njuna februarska domača okoliša sta narisana s črtkano obrobo, junijska pa s polno črto. Medtem ko sta se njuna domača okoliša še februarja prekrivala za več kot polovico, se z vzpostavitvijo teritorialnosti njuna teritorija ločita in srnjaka v juniju ne uporabljata več istega prostora. Lokacije srnjakov so bile zajete od 21. 12. 2021 do 10. 8. 2022.

mešanih večjih ali manjših skupinah. Jule je leta 2021 zapustil svoje poletno območje 28. novembra, ko se je v samo enem popoldnevu odselil nazaj na zimsko območje, kjer je preživel zimo na območju, velikem okoli 16 ha. Kar enajst mesecev v letu se je Jule torej zadrževal na majhnih območjih, a če upoštevamo še vmesno območje, prek katerega se seli med sezonami, potem Jule potrebuje za svoj letni cikel približno 300 ha veliko območje. Zračna razdalja med njegovim poletnim in zimskim območjem je približno 2,4 km.

Tereza

Mlada srna Tereza, ki smo jo z lovci LD Bohinjska Bistrica odlovili čisto na koncu odlovne sezone, marca letos, je spomladi postregla s presenečenjem. Potem ko se je marca in aprila zadrževala na svojem zimskem območju nad Bohinjsko Bistrico, velikem okoli 47 ha (**slika 11: rdeč poligon**), se je 2. maja podala na pot in se v samo enem dnevu in pol izmed vse opremljene srnjadi preselila najdlje: na območje med Komno in Savico (**slika 11: rumen poligon**). Zračna razdalja med območjema, upoštevaje nekaj njenih vmesnih lokacij na poti (**slika 11: rožnate točke**), znaša približno 15 kilometrov. V prvi polovici maja se je tako devet dni zadrževala na tamkajšnjem območju, velikem približno 43 ha, nato pa se je sredi maja preselila na drugo poletno območje (moder poligon, velikost približno 35 ha), približno poldrugi kilometer stran, pod Tolminski Kuk in Mahavšček. Morda se je Tereza preselila v iskano mirnejših območjih za poleganje. Zanimivo bo vedeti, ali oziroma kdaj se bo jeseni vrnila na svoje zimsko območje

Slika 13: Domači okoliš srne Vesne (od januarja do maja 2022, oranžen poligon), odlovljene v lovišču Jošt - Kranj, ki se giblje na območju planote Jelovice in njenem robu. Označene so smeri njenega gibanja v prvih desetih dneh po odlovu (modre puščice). Lokacije srne so bile zajete od 22. 12. 2021 do 18. 5. 2022.

je nad Bohinjsko Bistrico in ali se bo prihodnjo pomlad spet odselila v Bohinjsko-Tolminsko pogorje.

Miro in Forti

Z lovci LD Selca smo v decembru 2021 v razmiku samo deset ur v isto zabojno past odlovili dva odrasla srnjaka, ki se za razliko od prej opisanih živali ne selita med različnimi območji med sezonami. Njuni dosedanje podatki kažejo, da bosta morda vse leto uporabljala svoja ista domača okoliša, katerih doberšen del se med njima tudi prekriva. Od lanskega decembra do letošnjega avgusta sta oba uporabljala okoli 55 ha veliki območji. Vendar pa svoj prostor različno uporabljata v različnih mesecih oziroma sezonah. Pred začetkom teritorialne sezone sta februarja na primer uporabljala območji, veliki približno 44 ha (Miro) in 32 ha (Forti) (**slika 12: črtkana poligona**). Nato sta oba svoje gibanje omejila že v marcu na manjši območji: Miro na približno 26 ha, Forti pa na 20 ha. Junija, v polnem razmahu teritorialne sezone, pa sta se gibala na svojih teritorijih v velikosti 24 ha (Miro) in 15 ha (Forti) (**slika 12: poligona, obrobljena s polno črto**). Hkrati z zmanjševanjem svojih območij v teritorialni sezoni se z vzpostavljanjem teritorijev srnjakov njihova območja vse manj prekrivajo, dokler se popolnoma ne izključujejo z istih območij. Tako sta se njuna domača okoliša v februarju prekrivala kar za 63 % Fortijevega teritorija (**slika 12: črtkana poligona**), junija pa prekrivanja njunih teritorijev skorajda ni bilo več (prekrivanje za 1,7 % Fortijevega teritorija; poligona s polno črto).

Vesna

Mlada srna Vesna, ki smo jo odlovili

skupaj z lovci LD Jošt - Kranj lanskega decembra pod robom Jelovice, se je od vseh srn najhitreje premaknila stran od območja odlova: že po desetih dneh (na novoletni večer). In ne samo to, edina izmed opremljenih srn se je že kar na začetku zime premaknila na samo planoto Jelovico, tako da je celotno zimo preživela na nadmorski višini okoli 1100 m. Podoben premik je poleg nje naredil samo še en srnjak iz lovišča Bohinjska Bistrica, ki se je že sredi januarja preselil na nadmorsko višino okoli 1200 m.

Vesnina domači okoliš na planoti je od januarja do maja 2022 meril približno 138 ha (**slika 13: oranžen poligon**). Vmes je sredi februarja naredila še dvodnevni izlet nazaj v smeri proti jugu (**slika 13: vijolične lokacije**). Zračna razdalja med mestom odlova in središčem njenega domačega okoliša na Jelovici znaša okoli 2,6 km.

Ko ovratnice odpadejo ...

Glede na pričakovano življenjsko dobo baterij na ovratnicah bodo leto najbrž določale svojo lokacijo in pošiljale podatke še naslednjih nekaj mesecev, nato pa pričakujemo, da se bo spomladi 2023 samodejno sprožil mehanizem za odpadanje ovratnic. To omogoča, da žival ne nosi ovratnice dlje, kot je potrebno za zbiranje podatkov, mi pa lahko odpadlo ovratnico najdemo in tako pridobimo vse podatke, ki jih je shranila na svoje spominske kartice. Na podlagi tako pridobljenih podatkov bomo lahko opravili končne analize gibanja srnjadi, o čemer vas bomo spet obvestili v Lovcu.

Nives Pagon, Matej Bartol, Rok Černe, Aleš Pičulin, Andrej Rot, Gregor Simčič, Matija Stergar

S ČETRTO SEZONO MONITORINGA IZBOLJŠUJEMO POZNAVANJE RISJE POPULACIJE V SLOVENIJI

Četrto sezono monitoringa (spremljanja) risa z avtomatskimi kamerami (2021/2022) je zaznamovalo širjenje območja monitoringa v Alpe. Razširitev je bila posledica doselitve petih risov v okviru projekta LIFE Lynx v Julijske Alpe v letu 2021. Tako smo ohranili razsežnost sistematičnega monitoringa risa na ravni celotne redne razširjenosti te vrste v Sloveniji.

Monitoring s fotopastmi

Sredstvi projekta LIFE Lynx ter Ministrstva za okolje in prostor za monitoring velikih zveri v loviščih s posebnim namenom je tako letošnji monitoring vključeval 51 lovskih družin (LD) in šest lovišč s posebnim namenom (LPN) iz Notranjskega, Kočevskega, Novomeškega, Zahodnovisokokraškega, Triglavskega in Gorenjskega lovskoupravljavskega območja, ki so skupno pokrivala 414.331 ha (slika 1).

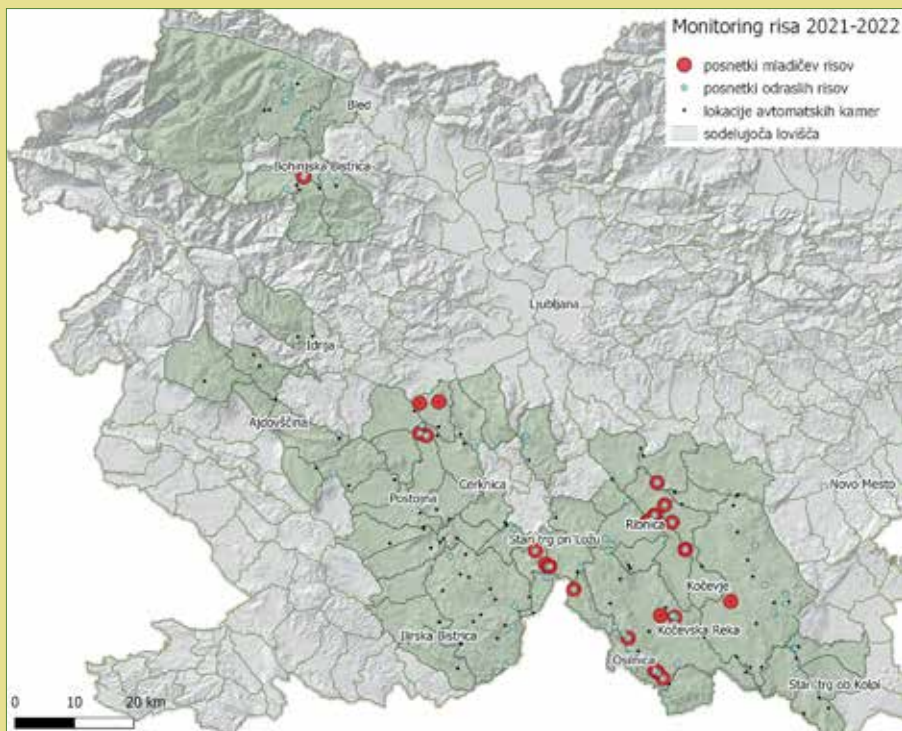
Letos smo skupno pridobili največ posnetkov risovih obiskov doslej (**preglednica**), predvsem zaradi doselitev na Gorenjsko pa se je od lanske sezone po-

večala tudi najmanjša številčnost risov; v sezoni 2021/2022 je znašala 30 odraslih živali.

Preglednica: Povzetek podatkov, pridobljenih v štirih sezonah sistematičnega spremljanja risje populacije z uporabo avtomatskih kamer

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Število lokacij s fotopastmi	161	185	158	173
Število sodelujočih lovišč	36	47	49	57
Število slik v bazi Zavoda za gozdove Slovenije	25.075	33.936	44.102	65.809
Število risovih obiskov	93	155	218	318
Število vodečih samic	5	2	5	5
Najmanjše število odraslih risov	19	20	24	30

Monitoring s fotopastmi je že četrto leto zapored potekal po ustaljeni metodologiji. Sprva smo k sodelovanju povabili upravljavce lovišč, s katerimi smo sodelovali že v prejšnjih sezonah in tudi tiste z območij, kjer smo z vprašalniki o prisotnosti velikih zveri ali drugih zanesljivih podatkov ugotovili stalno prisotnost risa. Z začetkom septembra smo v vsakem od takih lovišč s člani sodelujočih lovskih družin ali revirnimi

V letošnji sezoni so posebno pozornost pritegnili mladiči z Racne gore, ki jih je vodila samica, saj smo pri enem opazili rozetast vzorec, ki smo ga v vseh sezonah spremljanja v Sloveniji zaznali izključno pri doseljenih risih. Skladno z raziskavami iz tujine smo tudi pri nas opazili, da je tip vzorca pik pri risih deden.

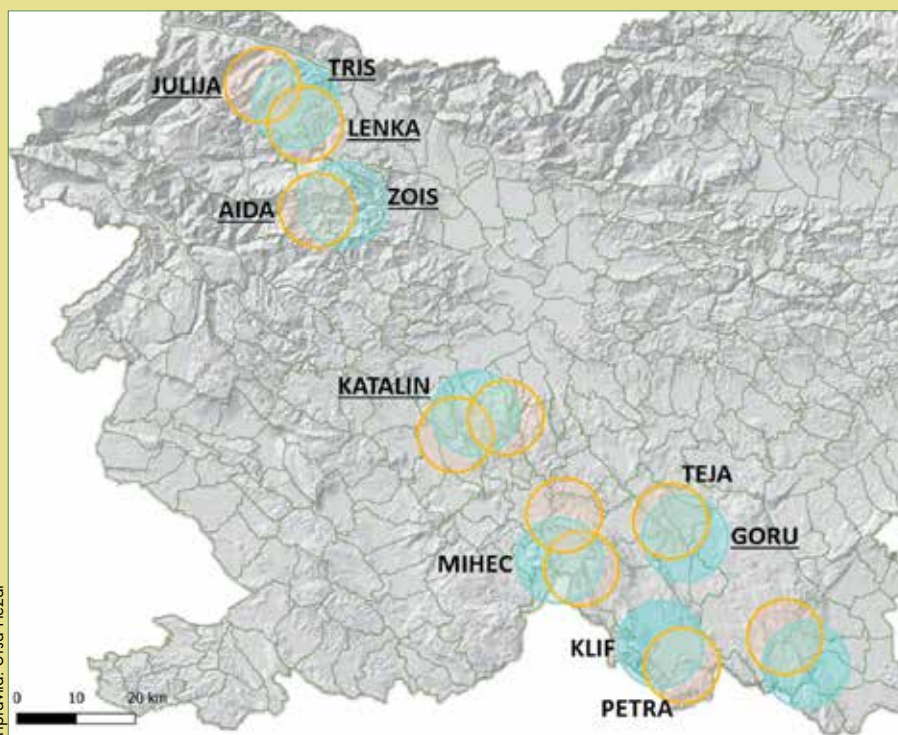
Stalni risji pari z območja Dinaridov

Na območju Dinaridov smo tudi v sezoni 2021/2022 spremljali teritorialne pare, ki jih prek avtomatskih kamer poznamo že od začetkov sistematičnega monitoringa (2018/2019). To so samci in samice z območja Male gore (lovišča Struge, Ribnica, Kočevje, Velike Poljane in Mala gora), Kočevske Reke (LPN Snežnik Kočevska Reka in lovišča Osilnica, Banja Loka, Draga - Trava), Racne gore (lovišča Loški Potok, Draga - Trava, Stari Trg - Lož, Iga vas, Babno Polje) ter Poljanske gore in Kočevskega roga (LPN Medved, lovišča

Območje monitoringa risa z avtomatskimi kamerami v sezoni 2021/2022 z lokacijami, kjer so kamere posnele odrasle rise (modre pike) in mladiče (rdeče pike).

lovci postavili avtomatske kamere na praviloma dve lokaciji, ki smo ju ocenili kot primerni za zaznavo risa. Lovci in drugi sodelavci so posnetke iz kamer enkrat na mesec prevzemali s terena, na **Zavodu za gozdove Slovenije (ZGS)** pa smo skrbeli za njihovo shranjevanje in ustrezno obdelavo. Glavni del analiz zbranih posnetkov je individualna prepoznava risov glede na vzorec njihovega kožuha, prek katerega dobimo podatke o najmanjšem številu risov v Sloveniji. Nadaljnje analize pridobljenih podatkov o risih pa omogočajo tudi izračun populacijske gostote, ki za Slovenijo znašajo v povprečju 0,50 osebkov/100 km² (več v poročilu projekta *LIFE Lynx*, Fležar s sod., 2022, www.lifelynx.eu).

S četrto končano sezono monitoringa risa z avtomatskimi kamerami se izboljšuje naše poznavanje dinamike risje populacije, lahko pa se tudi že opredelimo do uspešnosti vključevanja doseljenih risov v obstoječo populacijo. Določena območja v Dinaridih stalno zasedajo teritorialni pari (samec in ena do dve samici) že od začetka spremljanja v letu

Območja, ki jih zasedajo stalni risji teritorialni pari; risji samec (moder krog) in ena do dve samici (rumeni krog) z imeni teritorialnih risov, ki nosijo (ali so nosili) telemetrične ovratnice. Imena risov, doseljenih s Karpatom v okviru projekta *LIFE Lynx*, so podčrtana.

S četrto končano sezono monitoringa risa z avtomatskimi kamerami se izboljšuje naše poznavanje dinamike risje populacije. Notranjska je območje, na katerem smo v štirih sezonah spremljanja opazili največjo razliko v količini in kakovosti podatkov o risih. Tam smo posneli že trinajst različnih odraslih risov.

2018. Druga območja nakazujejo stalno prisotnost risa, vendar imamo zanje skope podatke ali pa zaznavamo večje medletne razlike v številu in identiteti prepoznanih risov. V tem prispevku se osredotočamo na nekatere konkretne primere, za katere smo prek avtomatskih kamer zbrali največ zanimivih podatkov in največ povedo o trenutnem stanju risje populacije pri nas.

Pregrad in Loka) (*slika 2*). Omenjeni teritorialni samci so tudi najpogostejše fotografirani risi; v vseh letih imamo največ posnetkov risa **Goruja** z Male gore (93 posnetkov), **Mihec** z Racne gore in **Klif** iz Kočevske Reke pa sta se pred kamerami sprehodila 86- oziroma 74-krat (*slika 3*). Nekateri od risov so v delu svojega življenja nosili (ali še vedno nosijo) telemetrične ovratnice; Goru nosi

Foto: Posnetek fotopasti

Od leve: Goru, Mihec in Klif so najpogostejše posneti risi na avtomatskih kamerah; njihovi posnetki predstavljajo približno tretjino vseh posnetkov risov doslej.

telemetrično ovratnico že od doselitve leta 2019, **Teja** jo je nosila med letoma 2019 in 2020, Mihca smo spremljali v sezoni 2020/2021, **Petro** od leta 2021 in **Klifa** od začetka letošnjega leta. Kljub dobremu poznavanju lokacij, kjer vse pare redno snemajo avtomatske kamere, vseh samic nismo vsako leto zaznali z mladiči; v sezoni 2019/2020, ki je bilo obdobje z rekordno malo vodečimi samicami (več v prispevku revije *Lovec*, CIII, št. 9/2020), sta po enega mladiča vodili le dve samici, medtem ko je imelo v sezoni 2021/2022 pet samic dva do štiri mladiče. Rekordno število zaznanih mladičev je imela risinja Petra, ki je konec maja polegla štiri samčke, nazadnje so bili z njo vsi fotografirani v decembru (*slika 4*). Enega izmed njih zdaj v procesu vzpostavljanja teritorija (v disperziji) spremljamo s pomočjo telemetrije.

V letošnji sezoni so posebno pozornost pritegnili mladiči z Ralne gore, ki jih je vodila samica, saj smo pri enem opazili rozetast vzorec, ki smo ga v vseh sezonah spremljanja v Sloveniji zaznali izključno pri doseljenih risih. Skladno z raziskavami iz tujine smo tudi pri nas opazili, da je tip vzorca deden; na primer: nekateri mladiči Goruja in Teje so pikasti (kot je Teja), nekateri pa z rozetastim vzorcem (kot je Goru). Ker vemo, da je Goru območje Ralne gore obiskal med svojo paritveno ekskurzijo v sezoni 2020, je mogoče, da so lanski mladiči z vodečo samico njegovi in ne od pikastega Mihca,

ki je sicer na tamkajšnjem območju teritorialni samec. Nadejamo se, da bomo očetovstvo lahko določili z analizami neinvazivnih genetskih vzorcev, zbranih v **LD Iga vas**.

V Dinaridih letos poleg stalnih risjih parov beležimo tudi nove, še neznane rise. Doslej smo vsako sezono od celotnega najmanjšega števila zabeležili v povprečju tretjino do tedaj neznanih risov; letos je bilo novih devet. Za nekatere lahko sklepamo, da so bili v fazi vzpostavljanja teritorija, saj so se pojavljali na različnih lokacijah vso sezono (na primer ris neznanega spola na severnem delu Kočevskega roga) ali pa smo jih posneli med markiranjem teritorija (na primer samec na Hrušici). Za druge na novo posnete rise lahko, zaradi premalo posnetkov ali njihove slabe kakovosti, zgolj sklepamo, da so bili na prehodu čez določeno območje (na primer trije različni risi, ki so bili posneti na območju Notranjskega Snežnika).

Notranjska je tudi območje, na katerem

smo v štirih sezonah spremljanja opazili največjo razliko v količini in kakovosti podatkov o risih. Tam smo posneli že trinajst različnih odraslih risov. Medtem ko smo prejšnje sezone zaznavali vsaj en teritorialni par in razmnoževanje na leto, smo v sezoni 2021/2022 zaznali predvsem nove rise, ki so bili večinoma fotografirani le enkrat. Od že znanih risov smo posneli le samca, ki ima teritorij na južnem delu **LPN Jelen**, in samico, ki smo jo kot mladiča posneli v prejšnji sezoni na jugozahodnem delu LPN Jelen. Zanimivo je sicer, da smo teritorialnega risa z območja Hrušice (lovišča Col, Planina, Bukovje, Nanos) posneli v obdobju parjenja na območju Snežnika (LPN Jelen), kar nakazuje na določeno stopnjo premostljivosti primorske avtoceste, kar je s svojim rednim prehajanjem v sezoni 2020/2021 pokazal tudi ris **Maks**. Nadejamo se, da je nova samica, posneta v letošnji sezoni na območju Javornikov, morda vzrok, da se je tam zadržal doseljeni ris **Blisk**, ki smo ga ob koncu sezone monitoringa

Foto: Posnetek fotopasti

Risinja Petra, ki nosi telemetrično ovratnico, in njeni štiri mladiči iz sezone 2021/22, fotografirani v revirju Briga v LPN Snežnik - Kočevska Reka.

Spremljanje z avtomatskimi kamerami je omogočilo tudi potrditev prisotnosti mladičev v Alpah. Nekaj mesecev po izpustu risinje Aide in risa Zoisa iz prilagoditvene obore, za katero so skrbeli lovci LD Nomenj - Gorjuše, so sprva pohodniki naleteli na tri risje mladiče, pozneje pa so avtomatske kamere posnele dva različna mladiča. Z naslednjo sezono bomo s ciljem zaznave mladičev kot samostojnih odraslih risov postopoma razširili območje monitoringa v Alpah.

Foto: Posnetek fotopasti

Ris Tris z nedeljujočo ovratnico, fotografiran v lovišču Bled.

(april 2022) izpustili iz prilagoditvene obore v LPN Jelen.

Ob pojavljanju novih risov v določeni sezoni ne moremo z gotovostjo opredeliti njihovega statusa, vseeno pa jih prištevamo k skupnemu najmanjšemu številu zaznanih risov. Ko take ponovno zaznamo na istem območju v naslednjih sezonah, po navadi pomeni, da so si vzpostavili teritorij. Če jih ne zaznamo, ne moremo z gotovostjo trditi, da jih tam ni več, saj smo jih lahko le »zgrešili« s kamerami. Za odgovore na taka vprašanja je potreben večletni monitoring. Poleg tega redni monitoring omogoča zaznavo razmnoževanja, prepoznavo mladičev in spremljanje njihovega osamosvajanja, kar je ključno za spremljanje učinkovitosti krepitve populacije.

Potomci risov, doseljenih v Dinaride

Doslej smo bili vsako leto uspešni pri zaznavi uspešne paritve samca Goruja, prvega doseljenega risa v okviru projekta

LIFE Lynx. Leta 2019 si je Goru teritorij vzpostavil na območju Male gore, kjer si ga deli z domačo risinjo Tejo. Prvo leto sta imela enega mladiča, drugo leto tri, v sezoni 2021/2022 pa ponovno tri. Z izborom dobrih lokacij za avtomatske kamere smo mladiče vsako sezono redno snemali, kar se je še posebno uspešno izkazalo v minuli sezoni; posneli smo jih namreč kar 28-krat. Doslej iz strokovne literature ni na voljo veliko podatkov o srečanjih samic in samcev risa zunaj paritvene sezone. Zbrani podatki iz kamer pa nakazujejo, da taka srečanja morda niso naključna. Poleg tega smo letos redno snemali tudi potomko Goruja in Teje iz legla iz leta 2020, ki si je vzpostavila teritorij (dispergirala) na severozahodnem delu Male gore – blizu Tejinega, kar je za samice značilno. Po drugi strani pa je njen sorojenec **Niko**, ki smo ga spremljali s telemetrično ovratnico, dispergiral dlje, in sicer na območje Ravne gore na Hrvaškem. Kljub temu so ga naše kamere ujele v lovišču Loka v času paritvene sezone, kar bi lahko nakazovalo, da tudi on, kot potomec doseljenega risa, že uspešno prispeva k nadaljnji krepitvi populacije. Goruja, Tejo in njune potomce uspešno spremljamo tudi z genetskimi analizami in GPS-telemetrijo. Izvor mladičev smo vsako leto potrdili z genetskimi analizami, s telemetrično ovratnico pa smo doslej poleg Goruja in Teje spremljali že štiri mladiče. S takimi podatki imamo od vseh priseljenih risov za Goruja najboljši

vpogled v njegov prispevek h krepitvi dinarske risje populacije.

Poleg Goruja se je v populacijo najverjetneje uspešno vključil tudi ris **Katalin**. Na območju Menišije, kjer ima del svojega teritorija, smo namreč posneli tri mladiče; dva izmed njih z rozetastim vzorcem, kot ga ima Katalin, ki si na Menišiji teritorij deli z domačo risinjo, ki jo poznamo že kot mladiča iz leta 2018 iz lovišča Draga. Katalinov teritorij sega prek Rakitne do lovišča Mokrc, kjer smo že drugo leto zapored potrdili prisotnost samice, vendar mladičev nismo uspeli posneti na avtomatske kamere. Glede na druge informacije, ki so na voljo s tistega območja (sledenje v snegu in naključna opažanja), pa je mogoče, da je Katalin tudi tam uspešno zaplodil potomstvo.

Potomci risov, doseljenih v Alpe

Spremljanje z avtomatskimi kamerami je omogočilo tudi potrditev prisotnosti mladičev v Alpah. Nekaj mesecev po izpustu **Aide** in **Zoisa** iz prilagoditvene obore, za katero so skrbeli lovci **LD Nomenj - Gorjuše**, so sprva pohodniki naleteli na tri risje mladiče, pozneje pa so avtomatske kamere posnele dva različna mladiča. Z naslednjo sezono bomo s ciljem zaznave mladičev kot samostojnih odraslih risov postopoma razširili območje monitoringa v Alpah. Na območju Pokljuke mladičev nismo pričakovali, saj podatki iz telemetričnih ovratnic **Julije** in **Lenke** niso nakazovali uspešnega razmnoževanja oziroma so mladiči kmalu po poganju poginili. Monitoring s fotopastmi na Pokljuki je služil predvsem za potrjevanje prisotnosti vseh treh izpuščenih risov, saj so **Trisu** in **Lenki** kmalu po izpustu prenehale delovati ovratnice (*slika 5*).

Sodelovanje z upravljavci lovišč je ključno

Tako kot za vse sezone spremljanja doslej je bilo bistveno dobro sodelovanje z lovskimi družinami in lovišči s posebnim namenom, predvsem pa zavzetost lovcev, ki so redno skrbeli za menjavanje kartic in kontrolo kamer. Monitoring risje populacije je temelj za njeno varstvo in upravljanje, saj lahko le z dobrimi in rednimi podatki s terena pridobimo zanesljivo sliko stanja populacije in sprememb med leti. Le tako lahko ovrednotimo učinek, ki ga je prinesel proces doseljavanja pod okriljem projekta *LIFE Lynx*. Zato se zahvaljujemo vsem, ki v aktivnosti monitoringa risa vlagate svoj čas in energijo ter tako prispevate k ohranitvi vrste.

Urša Fležar, Miha Krofel, Tine Gotar, Aleš Pičulin, Andrej Rot, Matej Bartol, Jernej Javornik, Lan Hočvar, Maja Sever in Rok Černe

V Dinaridih letos poleg stalnih risjih parov beležimo tudi nove, še neznane rise. Doslej smo vsako sezono od celotnega najmanjšega števila zabeležili v povprečju tretjino do tedaj neznanih risov; letos je bilo novih devet.

BUKEV

Kraljica slovenskih gozdov

Le kdo ne pozna bukve (Fagus sylvatica L.), ki jo lahko vidimo v skoraj vsakem gozdu, pa tudi v mestnih parkih se odlično znajde? Slovenija je bukova dežela in o tem ni nobenega dvoma. Če ne bi človek pred stoletji zelo posegal v slovenske gozdove, potem bi dandanes bukev poraščala več kot 60 % gozdnih površin. Zato, ker je človek nekoč bukev čezmerno izkoriščal, potem pa na ogolele površine podtikal predvsem smreko, se je nesporna kraljica slovenskih gozdov ubogljivo umaknila tja, kjer ji je bilo dovoljeno biti. Čeprav se zdi, da to pogosto vrsto dobro poznamo, v sebi nosi številne zanimivosti, ki so povprečnemu obiskovalcu gozda neznanka. Bukkev je ena najmogočnejših evropskih drevesnih vrst in nič nenavadnega ni, da so nekoč bukovi gozdovi ljudi spominjali na prave katedrale. Mogočna, gladka, iztegnjena debela namreč res spominjajo na veličastne svete dvorane, v katerih so se bogovi kar najbolj približali ljudem.

Velika bukova zaloga, velika mišja nadloga

S prepoznavanjem bukve niti tisti, ki gredo malokdaj v gozd, verjetno ne bi imeli težav. Njeno lubje je zelo tanko, sive barve in gladko. Kar kliče, da ljudje vanj vrežejo ime svoje ljubezni ali drevesu pustijo katero drugo, zanje nadvse pomembno, za drevo pa boleče sporočilo. Tanko bukovo lubje pravzaprav slabo ščiti spodnjo plast celic pred vročino in pretirano sončno svetlobo. Bukkev je namreč sencozdržna drevesna vrsta in ni prilagojena pripekajočemu soncu. Če je sonca preveč, se lubje izsuši, razpoka in rana na deblu je velika in včasih za drevo lahko tudi usodna.

Bukovi listi so enostavni, do 10 cm dolgi. Mladi so ob straneh prikupno dlakavi, mehki in sijočih zelenih barv, medtem ko starejši izgubijo večino dlačic, potemniijo in postanejo trši. Po navadi bukve cvetijo v maju. Vsakih nekaj let je njihovo cvetenje še posebno bogato. Takrat že na daleč vidimo rjavkaste moške mačice, ki visijo z vej, in ženske cvetove, ki rastejo v parih v nekakšnem ovoju na koncu debelejših pecljev. Iz cvetov se razvijeta po dva triroba oreška – dva žira in ležita v skupni skledici, poraščeni s kaveljčastimi izrastki, ki jo imenujemo bukunica.

Za bukev so značilna izrazita semenska leta. To so leta, ko drevesa izjemno močno semenijo in gozdu bogato postrežejo s hranljivimi plodovi. Prvi obrod je pri dolgoživi bukvi, ki brez težav doživi 200 ali 300 let, lahko šele med 50. in 70. letom starosti, nato pa približno vsakih 5–8 let, lahko tudi v večjih razmakih, če tako narekujejo neugodne vremenske

razmere. Žir je vir prehrane številnim gozdnim živalim, tudi mišim, ki se hitro odzovejo na povečano ponudbo hrane in povečajo svojo številčnost. Star rek pravi: »Velika bukova zaloga, velika mišja nadloga.« Pa ne samo miši, v semenskih letih je v gozdu tudi veliko dobro rejenih in zamaščenih polhov, s katerimi imajo veliko veselja polharji.

Bukev je drevo senčnih gozdov; pomlaja se lahko le pod zastorom matičnih dreves. Mlade bukvice torej potrebujejo skrbno nego odraslih dreves, sicer na žgočem soncu ne preživijo. Zelo malo je drevesnih vrst, ki so zadovoljne s tako malo svetlobe kot bukev. Največkrat jo najdemo na svežih in globokih tleh. Ugaja ji bolj vlažno podnebje in nekoliko več talne vlage, čeprav ji močvirna tla ne ustrezajo. Glede na to, v kako mogočno drevo lahko zraste, je precej slabo zakoreninjena, kar je lahko usodno za drevo predvsem na zbitih in plitvih tleh. Na to je treba še posebno paziti, kadar bolj

Foto: Mateja Kišek Vovk

Bukev sodijo med najmogočnejša drevesa evropskih gozdov.

Foto: Mateja Kišek Vovk

Tanka skorja številnih bukovih dreves se zdi kot nalašč za pisanje različnih – pogosto ljubezenskih sporočil.

jo uporabljali za kakovostna drva. V srednjeveškem železarstvu pa so potrebovali ogromne količine oglja, ki je najboljše prav iz bukovega lesa. Tudi v steklarskih obratih je bila za izdelavo stekla nujno potrebna pepelika, ki so jo pridobivali iz bukovega lesa. Bukov pepel so med drugim uporabljali tudi v gospodinjstvih kot poceni pralni prašek in sredstvo za čiščenje.

Dandanes je bukov les odličen za obdelavo v mizarstvu: je trd, težak in prožen – zelo dobro se upogiba. Žal pa je kljub kakovostnemu lesu bukev še vedno najbolj znana po tem, da iz nje lahko naredimo dobra drva z visoko kalorično vrednostjo. Številni kakovostni bukovni hlodi tako končajo razrezani in razcepljeni na dolžino, primerno za domače peči in štedilnike, namesto da bi iz njih nastali izjemni leseni masivni izdelki.

Sončni ožig skorje pri bukvi. Ker so sosednja drevesa posekali, je bila moč sonca prevelika in skorja se je izsušila ter razpokala. Takšna drevesa so v gozdu razvrednotena.

posegamo v bukove sestoje in rahljamo sklep krošenj. Tudi v starih in na videz stabilnih sestojih se namreč še prehitro zgodijo usodni vetrolomi.

Zoglenele bukve

Kot je bilo že zapisano v uvodu, so bukve nekoč poraščale skoraj 60 % gozdov na Slovenskem. Kaj se jim je hudega zgodilo, da so izginili in je zdaj bukve v lesni zalogi slovenskih gozdov pol manj? Na kratko bi lahko vse dogodke, ki so privedli do izginjanja bukve, opisali kot brezbržno in nepremišljeno izkoriščanje gozda. Kot da to že samo po sebi ne bi bilo

dovolj, pa so ljudje na ogolele površine pred približno dvema stoletjema prinesli smreko. In tako imamo danes širom po Sloveniji obsežne smrekove gozdove na krajih, kjer bi nesporno morala kraljevati bukev. Posledice odločitev iz preteklosti lastniki gozdov nosijo na svojih plečih še dandanes, saj se je smreka marsikje izkazala za neodporno in občutljivo vrsto.

Na nekaterih krajih so bukove gozdove posekali vse do zadnjega drevesa, zločin nad bukvami pa se je začel dogajati že dolgo pred tem. Med letoma 600 in 1300 je izginilo kar dve tretjini evropskih bukovih gozdov. Bukov ima smolo, da ima zelo visoko kalorično vrednost lesa in so

Foto: Mateja Kišek Vovk

Bukov žir

Odrasle bukve, ki so podlegle močnemu vetru.

Drevo za pojest

Neposreden prevod latinskega imena bukve *Fagus sylvatica* pomeni hrana iz gozda (phago = jesti). In res – bukev bi bila lahko na jedilniku ljudi skoraj vse leto. Spomladi lahko nabiramo njene mehke liste, ki so polnega in sladkega okusa. Jemo jih lahko v solati ali skuhamo v enolončnicah. Nekoč so veljali za hrano revežev, zdaj pa se v sodobnem slogu lahko pojavijo kot bio, organski in super eko na krožnikih najbolj prestižnih restavracij.

V jeseni dozori žir in na gozdnih tleh ga je lahko prav pregrešno veliko. Nkdaj je bil pomemben v prehrani ljudi. Iz njega so stiskali olje, ki je nežnega, blago oreškastega okusa, mletega so dodajali moki ali ga celo uporabljali kot kavni nadomestek. O uporabi žirovega olja piše že časopis *Kmetovalec* iz leta 1894: »Žirovo olje, zmešano s pomarančnim sokom, je priznано kot najboljše olje za solato.« Vsekakor bi bilo to specialiteto vredno poskusiti, kajne? V kakršnikoli obliki že pa je plodove treba vedno toplotno

obdelati, da se v njih razgradijo strupene snovi, ki lahko povzročajo slabost in bruhanje.

Še posebno v obdobju pomanjkanja med

Ali veste ...

... zakaj žargonsko rečemo, da beremo bukve, kadar beremo knjige?

Germana ljudstva so bila med prvimi civilizacijami, ki so črke zapisovale na lesene ploščice. Germanski svečeniki so rune (skrivnosti, ki jih človeku prišepnejo bogovi) vrezali v sveže narezane bukove ploščice. Le-te so nato vrgli na belo krpo in naključno izbrali tiste, iz katerih so brali prihodnost. Branje zapisanih črk so poenostavljeno poimenovali kar branje bukev in fraza je ostala vse do danes.

... koliko olja lahko stisnemo iz 100 kg bukovega žira?

Jedra bukovega žira lahko vsebujejo do 40 % maščob. S stiskanjem jih

Foto: Mateja Kišek Vovk

Bukova semenska leta so približno na 5–8 let in takrat obilno semeni.

obema vojnoma in v povojnih časih so oblasti spodbujale nabiranje in predelavo žira. Bil je namreč poceni in na voljo v domačih gozdovih, medtem ko je bila hrana na splošno zelo draga ali pa je celo ni bilo mogoče kupiti. Nabiranje in predelava žira sta bila kljub temu neprijetno in naporno delo. Pobiranje drobnih jedrc po gozdnih tleh ljudem ni bilo ljubo in takoj ko so prišli svetlejši časi, so pozabili na bukov žir. Na to temo lahko zasledimo zanimiv zapis v časopisu *Kmetovalec* iz leta 1918, kjer avtor graja bralce in piše: »Dandanes izginjajo žirove oljarne. Tako opazimo, da gre po zlu na leto na stotisoče kron le v žiru, ki nam gnije po gozdovih in pride v korist le kot gnoj.«

Novorojenčki pridejo iz bukve

Stare bukve naj bi ponoči kar žarele, okoli njih pa naj bi se potikali angeli. V bukvah naj bi prebivala kraljica vseh vil, pa tudi boginja plodnosti. Če morda niste vedeli – novorojenčki pridejo iz rojstnih dreves, ki niso nič drugega kot bukve. Vsaj tako so verovali stari Francozi. Mlade ženske so morale prinašati darove bukvam, da so potem vendarle lahko zanosile. Še posebno v letih, ko je bilo veliko žira,

lahko izločimo približno 80 %. Če se zelo potrudimo in nabereemo 100 kg žira, bomo iz njega lahko stisnili 12 litrov žirovega olja. Pogača, ki ostane pri stiskanju olja, pa je uporabna hrana za prašiče ali perutnino, ni pa primerna za konje.

... kje rastejo najvišje in najdebelejše bukve v Sloveniji?

Na slovenskih tleh najvišje bukve merijo v višino izjemnih 46 metrov. Rastejo v sestoji nad Sotesko pri Straži (Novo mesto). V prsnem obsegu merijo okoli tri metre.

Najdebelejše slovenske bukve pa so še precej zajetnejše. Pri Stari Oselici nad Savodnjem raste bukev z obsegom 624 cm. Najdebelejša bukev v Evropi raste v Nemčiji in v obsegu meri 960 cm.

Foto: Mateja Kišek Vovk

Foto: Mateja Kišek Vovk

Vir: Franc Perko, NUK, dlib.si, avtor Rado Krošelj

Po drugi svetovni vojni so potekale kampa-nje nabiranja bukovega žira vsakih nekaj let, ko je bilo semensko leto buke.

Včasih lahko na bukovih listih opazimo nenormalne bolezenske rastne tvorbe, ki jih povzro-ča bukova listna hrčica. Mlade bukke se lahko ob močnejšem napadu listne hrčice celo posušijo.

naj bi se po vaseh nabralo tudi kar nekaj nezakonskih otrok. Bukov žir je torej simbol plodnosti, Cerkev pa je stoletja pozneje bukvi dodelila še svojo zavetnico – to je sveta Marija ali sveta Margareta. Na krajih, kjer so pogani častili bukke, je Cerkev dala zgraditi Marijam posvečene cerkve in cerkvice, kapelice in križe.

Se bo kraljica vrnila ali za vedno odšla?

Letošnjo pomlad so se ljudje prav zares ustrašili za bukova drevesa. Bukovi listi so kmalu potem, ko so se razvili, kar porumeneli, listna ploskev je bila navrtana in opazovali smo lahko rove, ki so jih naredile drobne žuželke. Bukve so se

hkrati lotile cele čete bukovih listnih uši in vojska bukovih rilčkarjev skakačev. Vzdržljive bukke se drobnim nadlogam ne vdajo zlahka, zato so proti poletju številna drevesa poglajale nove poganjke in liste. Tako so sicer porabila nekaj dodatne energije, toda pomembno je, da spomladanski napadi za bukke niso bili usodni. Večja težava za bukke je hira-nje te drevesne vrste, ki se je v večjem obsegu pokazalo v letu 2021. Razlog verjetno tiči v podnebnih spremembah. Vse večja je osutost drevesnih krošenj, kar dolgoročno pomeni manjšo vitalnost in odpornost dreves.

Težnje slovenskih gozdarjev so povečati delež listavcev predvsem v tistih gozdovih, kjer povsem neupravičeno prevladuje

smreka. Le-ta bo namreč med prvimi padlimi vrstami zaradi podnebnih sprememb, ki bodo zelo zarezale v podobo naših gozdov. Morda bo ponovno napočil čas za bukke, ki je nekoliko bolj prilagojena na toplejše razmere kot smreka in se bo kraljica slovenskih gozdov vendarle vrnila v nekoliko večjem obsegu?

Lahko pa se zgodi, da jo bodo povsem nepripravljeno našle nove bolezni in škodljivci, ki jih bo k nam naplavila globalizacija? Ali pa se bodo temperature tako zelo dvignile, da sploh ne bo več prostora za bukove gozdove, ampak se bodo začele razraščati bolj toploljubne gozdne združbe. Eden izmed modelov sprememb gozdov po pesimističnem scenariju v prihodnjih desetletjih do leta 2070 napoveduje zmanjšanje deleža bukovih gozdov s 57 % na le 3 %, po optimističnem pa na 29 %. V katero smer bo šel razvoj gozdov pod vplivom podnebnih sprememb, za zdaj ostaja velika neznanka. Žal ne bomo videli, kako bo naše zeleno bogastvo videti čez 200 ali 300 let. Le upamo lahko, da bodo to videle in doživele bukke, ki zdaj vznikajo v naših gozdovih.

Dr. Mateja Kišek Vovk

Viri:

Rudi Beiser. Drevesa in ljudje. 2019.
Robert Brus. Dendrologija za gozdarje. 2008.

Franc Perko. Želod in žir sta bila pomembna postranska gozdna proizvoda. V: Gozdarski vestnik 2014.

<https://www.casazemljo.si/ekologija/znak-za-alarm-hiranje-bukev-najpogostejse-drevesne-vrste-v-slovenskih-gozdovih.html>

Foto: Mateja Kišek Vovk

Pogled v jesensko bukovo krošnjo

RISANICA HAENEL JAEGER NXT

C. G. Haenel je nemški proizvajalec orožja s sedežem v nemškem Suhlu. Njegovo matično podjetje je znano podjetje **Merkel**, ki sem ga predstavil v članku o enocevnih risanicah prelamačah. Podjetje C. G. Haenel GmbH razvija in izdeluje puške za lov, šport in vojsko znotraj skupine **Suhl Merkel**. V svojem bistvu je podjetje Haenel manjše specializirano podjetje, specialist za razvoj, in pogosto uvaja nove koncepte strelnega orožja. Da podjetje Haenel obvlada razpon tehnologije od jurišne do lovske puške, dokazuje s številnimi osvojenimi javnimi natečaji in priljubljenostjo izdelkov na civilnem trgu. Nam lovcem so dobro znane njihove odlične in cenovno ugodne risanice serije Jaeger 10.

Jaeger NXT Standard

Nova risanica **JAEGER NXT Standard** s premovlečnim zaklepom je prva premovlečna risanica tega podjetja in omogoča večjo hitrost pri repetiranju (vstavljanje naboja, napenjanje udarne igle, izvlek ustreljenega tulca ...). Je robustna, zelo varna in daje še boljši občutek pri lovu. Patentirana tehnologija novega načina ročnega napenjanja je hkrati preprosta in z izvirnim načinom zaklepanja zaklepa v zaklepišče izjemno varna. Podjetje risanico **NXT** Haenel oglašuje kot »prepričljivo orodje za zalaz in za lov na čakanje, z lovske preže«. Obenem je lovska puška risanica **Jaeger NXT** produkt trajnostnega razvoja, a o tem pozneje.

Glavne tehnične lastnosti

Risanica **Jaeger NXT** je luč sveta zagledala lani jeseni. Trenutno je dosegljiva v puškovnih kalibrih .30-06 Springfield¹

¹ Dosegljiva bo tudi v kalibrih .300 Winchester Magnum, 9,3 x 62 in 8 x 57 IS ...

(vzpon navoja 1/11“) in .308 Winchester (1/12“), celotna dolžina risanice je 104,5 cm, teža 3,2 kg. Dolžina hladno kovane Suhlove cevi je 52 cm, premer cevi je 18 mm, z navojem na ustju cevi (M 15 x 1) in pokrivno matico. Navoj omogoča namestitvev dušilca poka ali plinske zavore. Cev je v celoti prosto plavajoča, kar pomeni, da se ne dotika kopita, laminirano kopito pa je tako togo, da je kopišček nemogoče pritisniti k cevi – pojav, ki ga pogosto zasledimo pri cenениh risanicah s plastičnim kopitom. Cev risanice **NXT** v kalibru .308 Winchester je prilagojena za uporabo streliva brez svinca, predvsem monolitnih krogel (Green Barrel). Tudi s krogli s svinčnim jedrom dosega enak namen in natančnost. Sprožilec je neposredni in nastavljen na težo 1000 g.

Zmogljivost dvorednega snemljivega **nabojnika** je pet nabojev (+ 1 v cevi) in ima patentirano utrjevalo nabojnika, ki ga lahko s potiskom v levo popolnoma blokiramo, zato ga je nemogoče izgubiti. Zelo mi je všeč, da ima risanica na za-

klepišču integrirano **montažno letev** tipa **Picatinny**, kar pomeni, da sta zaklepišče in montažna letev en sam kos. »Vgrajena« letev **Picatinny** omogoča enostavno montažo optike. Ne samo da s puško že dobimo letev (vrednost 100 evrov), nobena vez letve z zaklepiščem ne more biti tako močna, kot da sta oba iz enega kosa. Tak sodoben način bi lahko uporabilo več izdelovalcev. Haenel si tukaj zasluži en velik plus. In to je šele začetek.

Na risanici **NXT** so mehanski dobro vidni snemljivi **merki**. Prednji merk uporablja rdeče optično vlakno, zadnji pa tri rumena optična vlakna. Snemljivi merki (sistem **i-Sight**, ki ga uporablja matična tovarna **Merkel**) omogočajo enostavno namestitvev dušilca poka na dva načina: prednji merk lahko prestavimo malo nazaj in namestimo dušilec poka, ki sega samo prek ustja, ali pa prednji merk popolnoma odstranimo in tako lahko namestimo teleskopski dušilec poka, ki sega tudi prek ustja cevi nazaj. Obenem lahko odstranimo zadnje merke, kar na objektiv strelnega daljnogleda omogoča namestitvev nastavkov za nočno opazovanje.

Kopito je iz enega dela in laminirano (vezan les breze) ter v čvrstosti in togosti prekaša polimerna kopita ter kopita iz orehovine. Samo karbonska kopita so še bolj čvrsta, toga in lažja. Zaradi svoje togosti je odsun laminiranega kopita za kak odstotek, dva večji, ampak to podrobnost opazi le najbolj izkušen strellec. Kopito ima na kopiščku in na pištolskem ročaju ustrezne zareze za boljši oprijem. Na kopitu je ustrezno oblikovana gumijasta kapa, ki zelo zmanjša odsun in se lepo

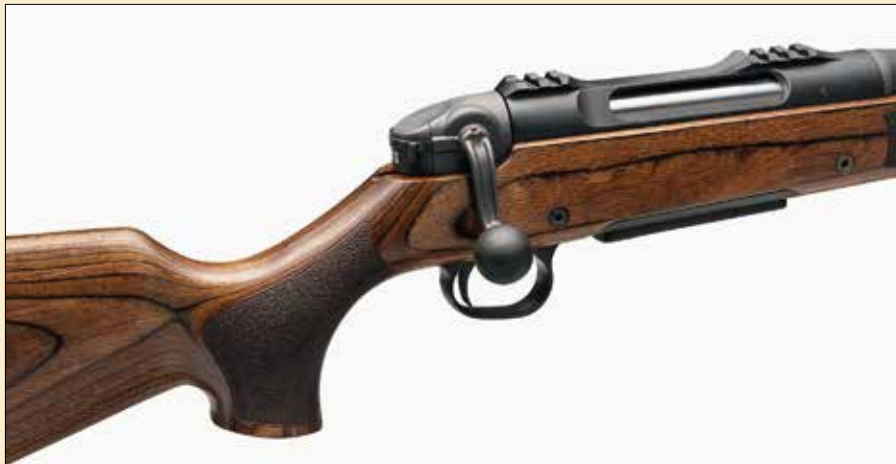
Risanica **NXT** z desne strani

Risanica **NXT DS** – žensko kopito

Vir: C. G. Haenel GmbH

Vir: C. G. Haenel GmbH

Vir: C. G. Haenel GmbH

Zaklep risanice – pogled z desne

Vir: C. G. Haenel GmbH

Odprt zaklep risanice

prilega v strelčeve rame. Kopito *NXT* ima priloženi hitro snemljivi jermenici; prednja je pritrjena na kopišček. Kopita imajo certifikat *FSC*, ki zagotavlja, da izdelki izvirajo iz gozdov z odgovornim upravljanjem. Kopito nudi dober občutek v roki, ki je tudi tradicionalno izdelano, kar je prednost.

Podjetje Haenel je izpeljanko standardne risanice, *Jaeger NXT DS*, namenilo ženskam in osebam z manjšo postavo, saj ima posebno oblikovano kopito in pištolski ročaj. Risanica *Jaeger NXT DS* ima vse opisane značilnosti, razen ergonomije, ki je posebej prilagojena ženskam (slika 2).

Vsi polimerni deli so v primeru risanice *Jaeger NXT* izdelani iz kompozitne snovi iz drevesne smole in naravnih sekancev ter kot del trajnostnega razvoja še dodatno poudarjajo Haenelovo geslo *Nazaj k gozdovom*.²

Premovlečni zaklep

Premovlečne risanice so vrhunska rešitev za pogone in znane po svoji ergonomiji in hitrosti, pa tudi po neprizanesljivi ceni. A vrhunsko risanico *NXT* je podjetje Haenel ponudilo za dokaj ugodno ceno (približno 2100 evrov). To so v podjetju

Vir: C. G. Haenel GmbH

Prikaz zapiranja zaklepa in napenjanja udarne igle z ročico

Haenel naredili tako, da so omejili izbiro kalibrov na dva (v pripravi so še preostali), omejili izbiro glede dolžine cevi in vrste kopit, obenem pa so čvrsto kopito izdelali iz laminiranega lesa. Z risanico *NXT* je podjetje Haenel predstavilo nov sistem zaklepanja zaklepa v zaklepišče in nov inovativen sistem ročnega napenjanja udarne igle.

Risanica *NXT* ima namreč dve posebnosti, in sicer (prosto prevedeno po avtorju), napenjanje udarne igle s potiskom ročice naprej ter popolno in zanesljivo zaklepanje zaklepa s tremi bradavicami v zaklepišče, četudi ročica ni potisnjena do konca (in udarna igla še ni napeta). Torzijski zaklep temelji na stoletja starem sistemu stožčastega zobnika. Preprost, hiter in robusten – in kljub temu po varnosti brez konkurence, saj je v bistvu le cilindričen zaklep z zaklepnimi bradavicami. Iznajdljivo in ergonomsko! Ročica premakne zaklep naprej in ga hkrati zaklene (obrne bradavice) v zaklepišče oziroma že v sam začetek cevi. Zaklepanje neposredno v cev je še ena dodatna prednost (kot pri risanicah *Blaser R93, R8, Merkel Helix ...*). Končni potisk ročice: v zadnji tretjini potiska (ki je povsem neslišno) ročica zaklepa napne sistem vzmeti z udarno iglo in ga pripravi za strel. To je resnično sistem »ročnega napenjanja«, kjer napenjamo z roko, saj pri drugih premovlečnih risanicah in na

² angl. *Back to the Woods*

Varovalka na zaklepu

primer pri K5 napenjalni vzvod/drsnik napenjamo s prstom. Telo zaklepa je valjaste oblike, ročica ima na koncu kroglo, ki omogoča udobno zapiranje in odpiranje zaklepa (slike 3, 4 in 5).

Varovalka ima tri položaje (slika 6):

- položaj za varno odstranjevanje nabojev, kjer sistem ni napet (levo),
- rdeč strelski položaj (sredina) in
- varnostni položaj (desno) za prenos puške, ki blokira ročico zaklepa.

Test

Risanico sem si najprej dobro ogledal in pretipal v trgovini, jo večkrat dal v rame, nameril in vse podobno, kar mora narediti lovec, ki se odloča za nakup. Seveda je bilo temeljito preizkušeno zapiranje in odpiranje zaklepa, napenjanje udarne igle in proženje. Potrebno je samo malo vaje, da osvojimo potrebne gibe za hitro repetiranje in napenjanje udarne igle.

Gibanje zaklepa in ročice je zelo gladko in hitro, pri zapiranju ročice ni potrebna hitrost, zaklep pa je mogoče zapreti zelo tiho in počasi, kar pri drugih premovlečnicah ni pogosto. Pot gibanja zaklepa je samo 104 mm. Uporaba risanice je bolj preprosta, kot se sliši. Polnjenje, praznjenje in seveda proženje potekajo gladko, odlično. Ergonomija kopita je odlična za kompaktno risanico, ki kar sede v rame in lahko in hitro pomerimo. Kopito samo je prijetno, toplo na otip, prijem šibke roke na kopiščku in močne roke na pištolskem ročaju sta zanesljivi in risanico usmerita v rame in v cilj.

Foto: Gregor Hodnik

Avtorjev test risanice

Da bi lahko podal končno oceno risanice, sem se konec junija »povabil« k pristrelitvi risanice *NXT* v kalibru .30-06, opremljene s strelnim daljnogledom *Delta* in montažo *Dentler*. Na ustju cevi je bil nameščen lahek (300 g) blažilnik poka *Radien* finskega podjetja *Ase Utra*. Čisto prvi strel je po moji krivdi zadel približno 1,5 cm zunaj točke merjenja, nato pa sem bolje prožil in oddal še dva strela. Z zadnjima streloma sem brez težav zadel v isto točko, kakšen centimeter nad točko merjenja. K dobremu rezultatu je pripomogel tudi odličen sprožilec. Odsun z 11,6 g kroglo streliva *Sako* je bil presenetljivo resnično zelo majhen, celo prijeten, k čemur sta prispevala tako ergonomija kopita kot blažilnik poka.

Zaključek

Premovlečna risanica *NXT* s hladno kovano prosto plavajočo Suhlovo cevjo, inovativen način zaklepanja zaklepa, integrirana montažna letev za enostavno namestitvev montaž, navoj na cevi, dobro vidni in snemljivi merki, zmogljivost nabojnika 5 + 1; vse to so veliki plusi, ki jih lahko dodelim tej nemški risanici. V Sloveniji se cena za risanico giblje okoli 2100 evrov. Zastopnik za znamko *Haenel* je **Puškarnstvo Špendal, d.o.o.**, iz Ljubljane.

Vir: C. G. Haenel GmbH

Risanica z nameščenim strelnim daljnogledom

Gregor Hodnik

Svinec v fazanjem mesu je za telo strupen

V najnovejši študijski raziskavi, ki so jo opravili strokovnjaki na **Univerzi v Cambridgeu** (Združeno kraljestvo), so analizirali trupe osmih uplenjenih fazanov, ki so bili naprodaj v mesnici. Fazani so vsebovali še veliko majhnih drobcov svinca, ki so bili premajhni, da bi jih zaznali z očmi ali dotikom in odstranili pred pripravo mesa za prodajo. Raziskava je pokazala, da lahko pogosto uživanje uplenjenih fazanov, ki so bili odstreljeni s svinčenimi šibrami, poškoduje organizem potrošnikov takega mesa.

Povečano tveganje

To pomeni, da uživanje mesa fazana, uplenjenega s svinčenimi šibrami, verjetno izpostavi pogoste porabnike povečanim vrednostim (ravnem) svinca (Pb), so povedali raziskovalci, četudi so meso pred posredovanjem v prodajo skrbno pregledali in so se potrudili, da bi odstranili vse ostanke izstrelkov ter odstranili predele najbolj poškodovanega tkiva. Ugotovili so, da so bili nekateri majhni drobcovi svinca preveč skriti v mesu, da bi jih lahko odstranili, ne da bi zavrgli velik del sicer uporabnega mesa.

Zakaj je svinec strupen za ljudi?

Svinec je strupen za ljudi, ker ga telo absorbira in se naglaga (akumulira) v tkivih, prav tako pa ni znane varne ravni (vsebnosti) izpostavljenosti. V Združenem kraljestvu ali v okviru Evropske unije še ni

nobenih predpisov o najvišjih dovoljenih ravneh svinca v mesu odstreljene male divjadi, ki je namenjena prehrani ljudi.

Sčasoma se svinec nakopiči v telesu in lahko povzroči dolgotrajno škodo, vključno s povečanim tveganjem za bolezni srca in ožilja ter poškodbe ledvic pri odraslih. Znano je tudi že, da vsebnost svinca v telesu znižuje IQ pri majhnih otrocih in vpliva na nevrološki razvoj še nerojenih otrok.

Študija Univerze v Cambridgeu

S študijo, ki jo je opravila Univerza v Cambridgeu, so pregledali trupe osmih ustreljenih fazanov, ki so bili uplenjeni na kmetijskih zemljiščih s strelivom iz lovskih pušk šibrenic in so bili nato naprodaj v eni izmed mesnic v Britaniji. Raziskovalci so uporabili skener visoke ločljivosti CT (računalniška tomografija), da so v

Foto: Andrej Miklavčič

Uživanje fazanjskega mesa, uplenjenega s svinčenimi šibrami, verjetno izpostavi pogoste porabnike povečanim vrednostim (ravnem) svinca (Pb), so povedali raziskovalci. Sčasoma se svinec nakopiči v telesu in lahko povzroči dolgotrajno škodo, vključno s povečanim tveganjem za bolezni srca in ožilja ter poškodbe ledvic pri odraslih. Znano je tudi že, da vsebnost svinca v telesu znižuje IQ pri majhnih otrocih in vpliva na nevrološki razvoj še nerojenih otrok.

treh dimenzijah odkrili na oko nevidne delce svinca v fazanjem mesu in izmerili njihovo velikost in težo. V vsakem fazanu so našli majhne drobce svinca, v sedmih pa tudi še neodstranjene cele svinčene šibre. Odkrili so do 10 mg drobnih svinčenih drobcov v vsakem trupu fazanov, ki so bili vsi premajhni, da bi jih pri pripravi mesa lahko zaznali z očmi ali na dotik in odstranili.

»Redko se zgodi, da ljudje, ki jedo divjačinsko meso, pomotoma pojedjo celo svinčeno šibro, ker so previdni, da si ne bi poškodovali zob, in ker vedo, da morajo preveriti, ali so v mesu svinčene šibre. Toda svinčeni delci, ki smo jih našli v trupih fazanov, so bili tako majhni in na široko razpršeni, da je zelo malo verjetno, da bi jih odkrili in odstranili,« je poudaril profesor **Rhys Green** z oddelka za zoologijo Univerze v Cambridgeu in prvi avtor študije. »Medtem ko se svinčeno strelivo in šibrenice še naprej uporablja za lov, ljudje, ki pogosto jedo fazane in drugo malo divjad, ki jo lovci uplenijo s šibrami, zelo verjetno

zaužijejo tudi veliko drobnih drobcov svinca,« je dejal profesor Green. Predhodna študija, ki so jo opravili na podganah, je celo pokazala, da se pri zaužitju svinca več le-tega absorbira v telo iz manjših delcev kot iz večjih.

Kaj je torej pokazala najnovejša študija?

V preteklosti so na splošno napačno domnevali, da je svinčena šibra v fazanjem trupu ostala povsem cela in jo je bilo mogoče povsem odstraniti, preden je bil fazan pripravljen za toplotno obdelavo, s čimer naj bi bilo odpravljeno vsakršno tveganje za zdravje. Toda najnovejša študija je pokazala, da to ni res. S pogostim uživanjem mesa ustreljenih fazanov ljudje nehoti uživajo tudi svinec, ki je strupen za organizem. En fazan je primeren za obrok dveh ali treh oseb.

»Zgolj občasno uživanje tolikšne količine svinca še ne bi bilo razlog za skrb – vendar vemo, da je veliko ljudi, ki vsak teden jedo meso divjadi, najpogosteje fazanje,« je še poudaril raziskovalec. V Veliki Britaniji na primer vsako leto pojedjo okrog 11.000 ton mesa ustreljenih prostoživečih lovnih vrst ptic, večinoma fazanov. Skoraj vsi fazani, ustreljeni v Veliki Britaniji, ki so namenjeni za prehrano ljudi, so ustreljeni s svinčenimi šibrami.

Prilpil: **Boris Leskovic**

Vira:

Sam Tonkin: Pheasant meat on sale in butchers shops is found to contain toxic lead; Daily Mail; Mail Online, 23. 8. 2022 (<https://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-11135107/Pheasant-meat-sale-butchers-shops-contain-toxic-lead.html>)

Samuel Webb: Pheasant meat sold for food found to contain many tiny shards of toxic lead; The Independent, 23. 8. 2022 (<https://www.independent.co.uk/climate-change/news/pheasant-meat-toxic-lead-hunting-shooting-b2150023.html>)

Foto: Franc Hozjan

V najnovejši študijski raziskavi, ki so jo opravili strokovnjaki na **Univerzi v Cambridgeu** (Združeno kraljestvo), so analizirali trupe osmih uplenjenih fazanov, ki so bili naprodaj v mesnici. Fazani so vsebovali še veliko majhnih drobcov svinca, ki so bili premajhni, da bi jih zaznali z očmi ali dotikom in odstranili pred pripravo mesa za prodajo. Raziskava je pokazala, da lahko pogosto uživanje uplenjenih fazanov, ki so bili odstreljeni s svinčenimi šibrami, poškoduje organizem potrošnikov takega mesa.

Tveganje izpostavljenosti svincu ob uporabi svinčenih krogel pri odstrelu velike divjadi

*Svinec v nekaterih kroglih, ki so v uporabi za lov na jelenjad, srnjad in gamse, je strupen za ljudi, ki jedo divjačinsko meso, pa tudi za živali - mrhovinarje, ki uživajo izločeno drobovino uplenjene velike divjadi, ki ostane v loviščih. Skupina raziskovalcev na **kanadski Univerzi Saskatchewan (USask)** je prvič uporabila sinhrotronsko slikanje (ionizacijsko sevanje) za proučevanje velikosti in razširjenja drobcev krogel v telesu velike divjadi, ki so jo odstrelili lovci. Povzetek njihovih ugotovitev je bil objavljen 25. avgusta 2022 v reviji **PLOS ONE**.*

O raziskavi

Raziskovalna skupina je izstrelila naboje v bloke balistične želatine – materiala, ki ga organi kazenskega pregona uporabljajo za balistična testiranja – in pri tem pregledala nastale drobce (fragmente) s pomočjo sinhrotronskega slikanja.

Žarkovna linija BMIT na CLS jim je omogočila razlikovanje svinčenih drobcev od drugih materialov, ki so tudi v uporabi pri izdelavi krogel in delcev kosti. Za boljšo simulacijo lova je ekipa v balistično želatino (ki je podobne gostote kot mišičje/ meso velike divjadi) zaprla tudi drobec jelenove kosti.

Kaj so ugotovili?

Dr. Adam Leontowich, pridružen znanstvenik CLS in vodilni avtor študije, je dejal, da je ekipa ugotovila, da so svinčeni drobci znatno manjši, kot je prej pokazalo običajno medicinsko rentgensko slikanje in da so tudi precej bolj razpršeni. »Nisem bil presenečen, ko sem opazil, da lahko krogle s svinčem povzročijo ob zadetku na stotine svinčenih drobcev,« je dejal Leontowich, ki je tudi sam lovec. »Vendar sem bil presenečen, ko sem spoznal, da so lahko ti svinčeni drobci veliki le toliko kot ena človeška krvna celica!«

Vse do danes so se razisko-

valci, ki so proučevali to vprašanje, zanašali le na medicinsko radiografijo, ki pa ne more ločiti svınca od drugih kovinskih materialov, uporabljenih v strelivu, ali natančno izmeriti tudi velikosti tako majhnih drobcev svınca.

Zato raziskovalci upajo, da bodo njihove ugotovitve prepričale lovce na veliko divjad, da pri odstrelu preidejo le na naboje z monolitnimi krogli, ki so iz nestrupenih kovinskih

priročnike in lovske predpise za obdobje 2021–2022.

»Na trgu so za lovsko rabo tudi že druge oblike krogelnega streliva za puške, ki so iz nestrupenih materialov, kot je baker, ki delujejo enako dobro,« je dejal Leontowich. »Za njihovo uporabo nam ni treba kupiti nove puške. Uživamo lahko ob losjem rezku ali losjem burgerju in nam ni treba skrbeti, da bi zaužili strupene delce svınca ali da bi se taki delci razširili

Foto: Pixabay

Nekatere evropske države, kot sta Švedska in Danska, pa tudi zvezna ameriška država Kalifornija so že prepovedale svinčeno strelivo za lovske puške. V Kanadi so upravna telesa Nove Škotske in Otoka princa Edvarda že vključila opozorila o zdravstvenih in okoljskih tveganjih svinčenih nabojev v svoje priročnike in lovske predpise za obdobje 2021–2022.

materialov, kot je na primer baker, svinčene naboje pa prihranijo za vadbeno ali tekmovalno streljanje.

v okolje,« je še dodal omenjeni raziskovalec.

Povzel:
Boris Leskovic

Prepoved svinčenega streliva po svetu

Nekatere evropske države, kot sta Švedska in Danska, pa tudi zvezna ameriška država Kalifornija so že prepovedale svinčeno strelivo za lovske puške. V Kanadi so upravna telesa Nove Škotske in Otoka princa Edvarda že vključila opozorila o zdravstvenih in okoljskih tveganjih svinčenih nabojev v svoje

Vir:

Leontowich AFG, Panahifar A., Ostrowski R.: Fragmentation of hunting bullets observed with synchrotron radiation: Lighting up the source of a lesser-known lead exposure pathway. PLOS ONE. 2022. <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0271987>

Foto: Andrej Miklavčič

Raziskovalci upajo, da bodo njihove ugotovitve prepričale lovce na veliko divjad, da pri odstrelu preidejo le na naboje z monolitnimi krogli, ki so iz nestrupenih kovinskih materialov, kot je na primer baker, svinčene naboje pa prihranijo za vadbeno ali tekmovalno streljanje.

Na kratko iz tujega tiska ...

Švica: Oblasti kantona Graubünden želijo od pristojnih državnih organov pridobiti dovoljenje za odstrel celotnega tropa volkov na območju Piz Beverin. Omenjeni trop, ki se je na tamkajšnjem območju osnoval v letu 2019, povzroča stalno in ponavljajočo se škodo na domačih živalih. Tako so v letu 2022 že dvakrat napadli tudi odrasle krave. V prejšnjih letih je zvezni urad za okolje dovolil odstrel dveh mladih osebkov iz tropa, kar pa ni spremenilo vedenja tropa, kjer naj bi predvsem dominantni samec M92 plenil domače živali. S predlogom se strinjajo celo naravovarstvene organizacije, kot so Gruppe Wolf Schweiz, Pro Natura in WWF: »Tudi odstrel dominantnega samca M92 je potreben, saj je jasno, da njegovega nezaželenega vedenja ni več mogoče spremeniti.« V kantonu Graubünden in v sosednjem kantonu Wallis živi večina od šestnajstih v Švici živečih tropov volkov. Pristojne oblasti kantona pa želijo poleg konkretnega dovoljenja za odstrel prej navedenega tropa doseči tudi sistemsko ureditev in pravno urejeno možnost, s katero bi bilo ob izpolnjevanju predpisanih pogojev dovoljeno odstreliti oziroma odstraniti celoten trop volkov.

(Wild und Hund, 16/2022)

Nemčija: V zvezni deželi Baden-Württemberg naj bi bil delež čistokrvnih divjih mačk v prosti naravi manjši od 50 %. To je pokazala raziskava, ki so jo za zvezni urad za varstvo narave opravili raziskovalci. Več kot 50 % divjih mačk naj bi namreč nosilo vsaj določen delež markerjev genov domače mačke. Ta delež v omenjeni zvezni deželi je presenetljivo in netipično velik, razlogi za to pa so zaenkrat neznan. Na drugih območjih, kjer so potekale podobne genetske raziskave (zvezne dežele Hessen, Rheinland-Pfalz, Thüringen), po podatkih študije iz leta 2018 znaša ta delež v povprečju zgolj 3 %.

(Wild und Hund, 16/2022)

Indija: Medved vrste šobar ali termitski medved (*Melursus ursinus*), ki živi na Indijskem polotoku, je v bližini kraja Odisha v vzhodni Indiji ubil tri ljudi in še štiri poškodoval. Začelo se je tako, da je eden od vaščanov šel v gozd nabirat drva, od koder se

Foto: Marjan Artnak

ni vrnil, saj ga je, kot so pozneje ugotovili pristojni organi, smrtno poškodoval medved. Dva sovaščana, ki sta ga šla iskat, se prav tako nista vrnila in so ju našli mrtva s poškodbami, ki jih je povzročil medved. Prav tako je medved poškodoval še dva sovaščana, ki sta šla iskat pogrešane. Ogorčeni vaščani so potem organizirali iskanje napadalnega medveda, ki so ga tudi uspeli ubiti. Medved šobar sicer doseže telesno maso do 200 kg in velja za posebno napadalno vrsto. V primerjavi s tigri so v Indiji napadi medvedov bistveno redkejši, kljub temu pa se dogajajo. Tako je že v juniju letos medved smrtno poškodoval moškega in žensko, ki sta bila na poti iz templja. Največ, in sicer okoli 500 smrtnih žrtev na leto med ljudmi v Indiji sicer povzročijo sloni.

(Jagen Weltweit internet – www.jww.de)

Danska: V tej državi že od leta 1986 velja prepoved uporabe svinčenih šiber pri lovu na vodnih in obvodnih habitatih. Prepoved uporabe svinčenih šiber so že leta 1996 razširili na celotno območje države. V začetku julija letos pa so sprejeli uredbo, s katero bo na celotnem območju Danske povsem prepovedana uporaba svinčenega streliva (torej šibernega in krogelnega) od 1. aprila 2024 naprej. Pri tem so pristojni z ministrstva za okolje izjavili,

da naj bi bil to velik in pomemben korak k izboljšanju javnega zdravja, predstavnica danske lovske zveze pa je povedala, da si je organizacija za tovrstno popolno prepoved prizadevala že od leta 2019 naprej.

(Jagen Weltweit internet – www.jww.de)

Avstrija: V sredini avgusta je lovec v bližini kraja Poppendorf-Bergen poklical reševalce na pomoč, češ da so ga na poti k visoki preži napadli in popikali sršeni. Ko je reševalna skupina prišla na kraj dogodka, so ob poti našli nezvestnega lovca. Tudi takojšen prevoz s helikopterjem v bolnišnico v kraju Güssing je bil žal prepozen, saj je nesrečni lovec kmalu umrl.

(Deutsche Jagdzeitung internet – www.djz.de)

Italija: Izbruha afriške prašičje kuge (APK) v pokrajinah Ligurija in Piemont se, kot kaže, umirjata, saj trenutno poročajo zgolj o posameznih primerih okuženih živali. Prav tako po podatkih pristojnih veterinarskih organizacij oba izbruha nista povezana med seboj, še vedno pa ni znan vzrok pojava te bolezni v obeh pokrajinah, kjer je izbruh nastal v začetku januarja letos. Po podatkih raziskav je v obeh primerih sev virusa, ki je značilen za APK v vzhodni in severni Evropi od leta 2007 naprej in ni enak tistemu, ki

je endemičen na Sardiniji že od leta 1979.

(Deutsche Jagdzeitung internet – www.djz.de)

Nemčija: Študija, ki jo je za Spodnjesaško ministrstvo za okolje izdelal Inštitut za ekologijo divjih živali in lovstvo Univerze z Dunaja, predvideva, da bodo volkovi do leta 2030 brez posebne dodatne pomoči poselili vse zanje primerne habitate v Nemčiji. Na Spodnjem Saškem trenutno živi 39 tropov volkov in štirje posamični volkovi. Študija je potrdila precejšnjo rast števila volkov v Nemčiji od leta 2000 naprej, kar tudi pomeni, da bi bilo kljub morebitnemu nadzorovanemu odstrelu v prihodnjih letih ponovno izumrtje zelo malo verjetno. Po podatkih zveznega urada za varstvo narave naj bi bila zgornja meja števila tropov glede na naravne danosti v Nemčiji 1408 teritorijev, kar naj bi bilo z veliko verjetnostjo doseženo že do leta 2030. Vse to pa prinaša nove pomisleke in izzive, predvsem glede zgornje meje številčnosti v povezavi s sprejemljivostjo te vrste v kulturni krajini s stalno človekovo prisotnostjo in številnimi drugimi dejavnostmi v prostoru, še posebno za ljudi na podeželju.

(Wild und Hund, 16/2022)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Prazni dnevi so se mu nizali, pa ni več vedel, kaj bi počel. Hodil je okrog hiše, pogledoval skladovalnico še lanskih drv in se zamišljal: gozd, srnjad, zalezovanje, pomeri in ... In v tiste skale, gamsi, joj. Predeval je roke po žepih, pljuval na tla in bil majčkeno jezen sam nase, ker ni dovolj zgodaj vstal, da bi šel na lov. Povedali so mu, da se v črni grapi spreha prav lep kosmatinec, star medvedji samec, ki bi že moral biti pospremljen onkraj vseh lovišč. Pravili so mu, da so ga videli na krmišču in večkrat da je že

tudi ostalo za drva. Minka se je čudila, da se je namenil kar peš. Že leta ni šel peš na lov. Najraje se je usedel v staro katrcio in kolovratil po gozdnih cestah, danes pa kar peš – pa tako dolga pot do Črne doline.

Zvedreno nebo se mu je smejalo, ko se je zavihtel na obronek in pogledal po pokrajini, še skriti za gozdom, ki ga pred desetletji ni bilo. Spominjal se je, kako so tu včasih pasli, kako so se klicali, ko so zažarevali jesenski ognji in so preganjali živino po redkih obronkih, ki so še ponujali nekaj paše med skalami in trmastim grmovjem, ki se je tu teplo

naravi nasploh. Uvidel je, da je hiša še v slabšem stanju kot pred dvema letoma, odkar je nazadnje šel tod mimo. Okna so bila povsem trhlina, polovico enega je celo odpadlo, da si lahko pokukal v prazno sobo, kajti vse, kar je bilo kaj vrednega, sta pobrala njegova sinova. Na severni strani strehe se je naredila udrtna, bržkone od snega. Stare jablane pred hišo so bile omahovljene, polomljene veje pa so ležale v nepokošeni visoki travi, ki se je že plazila tudi ob zidu hiše. Tako gre to, je Andrej pomislil, tako. Narava si nazaj jemlje, kar ji je bilo iztrgano. Pa se kar ni mogel ločiti od tiste hiše,

BOJAN BIZJAK *Dve skodelici*

prečkal gozdno cesto. Nekajkrat da je že bil blizu zadnje hiše, visoko zgoraj pod gozdom. No, govorili so tudi, da je prevrnil kotel, v katerem so kuhali hrano za prašiče, pri tisti osamljeni kmetiji v dolini, onkraj hriba. Zaščemevalo ga je v prsih, nejevoljilo ga je. Uf, sem zaspal, se je jezil sam nase in spet živčno hodil pred hišo, se ob gnoju ustavil in gledal malomarno nametan kup. Nič, vseeno pojdem, pa peš bom šel, po stari gozdni cesti, vse do Črne doline. Ja, tako bom naredil, tako, se je odločil.

Pokrepčan z zajtrkom je ženi navrgel, da gre na lov. Mina ga je samo čudno gledala in se mu posmehovala, ko se je tako, sredi dopoldneva, našemil v lovca, v popolno opravilo. V nahrbtnik je zmetel par suhih klobas, steklenico soka, malo stekleničko žganja in še nekaj druge krame, ja, pa pol hlebca črnega kruha, doma pečenega, tega je imel najraje. Nekajkrat na mesec ga je Mina še spekla, da je naredila veselje vnukom, ki so prišli iz mesta in so ga s tako slastnostjo pojedli, da jih je bilo veselje gledati. Kako zadovoljno jih je gledala, kako so mleli še topel kruh, vmes, kajpak, malce igrali na mobilcu neke igrice in se prepirali, kdo da je zbral več točk. Andrej je še enkrat skrbno pregledal vso opremo, preveril puško, preveril naboje in rekel Mini, da ga pred nočjo ne bo domov. Če bo kaj, naj ga pa na mobilca pokliče. Zabičal ji je, naj ga takoj pokliče, če bo prišel Jože, ker sta bila zmenjena, da bi mu prišel drugi teden vlačiti hlode iz gozda, ki jih je posekal ob koncu avgusta, nekaj bo pa

z burjo. In prav tu, se je zdelo, je imela burja svoje vzletišče. Naslonil se je na star bukov posušek in skozi daljnogled pregledal opustelost pod seboj. Kamniti zidci so se vrasli v nepokošene stare zlatorjave trave, grmovje je obraslo pasišča, nekaj samotnih hiš je bilo razstanih po celotni planoti, ki je še vedno trmasto živela svoje življenje. Na severni strani je videval nanizane kopaste hribe, med njimi pa je ležala Črna dolina, kamor je bil namenjen. Tiste poti je dobro poznal, saj je včasih gozdaril in je vedel za vse grape in vrhove. Tu zgoraj je nekoliko bolj sveže, če že ne kar mrzlo, je domislil in si zapel lahek sivozelen anorak. Še enkrat se je razgledal po sprepletu grmovja in skal ter si odbral stezo, po kateri se bo namenil. Vedel je, da mora pred poldnevom doseči gozdno cesto, ki pelje pod hribovjem, če hoče pred nočjo spet gledati planoto. Spustil se je na asfaltirano cesto, nekaj časa šel po njej in si ogledoval skrbno urejene okolice hiš, ki so tiho poždevale v oktobrsko toploto. Po desetih minutah lahke hoje je zavil v breg, mimo samotnije, kjer je včasih stanoval izjemen lovec, res izjemen strelec in poznavalec divjadi. Njegove prigode so bile že skoraj mitske in rad jih je poslušal. Še kot deček se je včasih ustavil pri njem, on pa mu je razkazoval rogovje, pa nagačenega orla in medveda, ki ga je imel v sobi v kotu, da si se ga kar ustrašil, ko si vstopil. Prenekatera zgodba se mu je zažrla v zavest in mu pomagala, da je razumel gozd, da se je sprijaznil s surovimi silami, ki vladajo v

kot da zdaj spet išče otroške spomine in hoče videti spet dečka, ki občuduje svetle naboje in puško ter lovski klobuk in perje orla ter vonja tisti ujeti vonj po kislem zelju in po kipečem mleku in po dimu. Kolikokrat se je tam blizu smučal in moker prišel prosit, če se sme malo posušiti ob zakurjeni peči. Pa se je stisnil ob pečnice in počakal, da mu je vlaga blago izpuhtevala iz težkega puloverja in grobih hlač. Domača fanta sta bila že velika in se nista zmenila za smučarijo – oba sta že delala v mestu, v tovarnah. In včasih je imela gospodinja, sicer kričava ženska, pripravljen čaj, v katerega je kapnila nekaj žganja, sama pa ga je kar po moško srknila iz steklenice in se potem tako čudno nakremžila. In vedno je rekla, da ga mora, da jo ščiplje po trebuhu. Ampak tisto njeno ščipanje, ja, saj vemo, kako je to šlo. Rada ga je pila, to bo. Zdaj pa ju ni več ... Poglej si to hiško.

Na zgornji cesti je sonce že kar peklilo, pa čeprav je bil oktober in bi pričakoval hladino, navrelo iz grap. Andrej se je ustavil, da bi se nekoliko pokrepčal s suho klobaso in sokom. Poslušal je tišino gozda in se razgledoval po posekah, kjer je včasih tudi sam gozdaril. Spominjal se je prvih motornih žag in težkih rok ter tistega stalnega tresenja in brnenja v ušesih. Pa vendar, kako smo bili veseli teh strojev, ga je spet poneslo v spomine. Kako smo jih negovali, jih čistili, upoštevali vse nasvete inštruktorjev, jih pregrinjali s pelerinami, kadar je deževalo, danes pa ... Kaj bi primerjal, to so drugi časi,

povsem drugi. Ja, tu smo podirali javorje in bukova debla, v dolini pa stare smreke, ene so imele blizu sto let, pa so padale. O, kakšni hlodi so to bili in koliko dela je bilo z njimi, preden so bili zgoraj na cesti. Ah, ti časi ..., je odmisllil in pomlel suho klobaso. Zdaj si jo je lahko spet privoščil, ko so se mu usta navadila na novo zobno protezo. Žvečil je in žvečil in se lenil na soncu. Če bi ga zdaj kdo od lovske tovarišije videl, bi se mu smejal, kajti lov opoldan! Dajte, no. Imelo ga je, da bi se kar ulegel in nekoliko podremal. Tu in tam je slišal le drobno tacljanje še preostalih ptic po odpadlem listju, ki ga

mogoče srečati. Če bi čakal noči, potem morda, pa še takrat bi ga najbrž zavohal in ga ne bi bilo blizu. Bil je zadovoljen. Oddihoval si je in gledal smreke, ki so se gostile in delale temo v dolini. Zadaj je bilo manj kamenja in več vlage, saj je čisto na dnu doline že curkal droban potoček. Smejalo se mu je, ko je videl, kako so mlajši lovci vse lepo uredili in poskrbeli za krmišče. Oskrbovali so ga peš, vendar so s terenci prišli kar blizu na vzhodni strani, kjer je bil zasilen kolovoz. Bog vedi, kdaj bom spet zalazil sem zadaj. Peš, prav gotovo ne več, saj ... Zdravnik pravi, naj se izogibam

zaskrbelo. Včasih sem tu čez prišel brez počivanja, ja, brez počivanja. Odredil si je, da bo zdaj pojedel še drugo polovico klobase in odsrknil malo žganja. Iz žepa je potegnil mobilca, da bi preveril, ali ga je kdo klical, kajti zvonjenje je izključil. Nič, nobenega klica. Poiskal je ženino številko in jo poklical. Povedal ji je, da je zdaj že na Suhem vrhu in da gre po bližnjici domov, da naj nič ne skrbi, da je vse v redu.

Navzdol je šlo lažje. Šumel je skozi listje in spešeno šel po stari lovski stezi, ki se je vlekla nad brezni, tako zlohotni mi, da ga je vedno srnilo, kadar je šel

Narisal: Igor Pčulin

v zakotjih burja še ni razmetala. Ja, kje je že vse to, vonji smole na dlaneh in hlačah, vonj pečene slanine nad ognjem, vonj izpušnih plinov motorne žage. Nič več tega, nič več, vsaj tu ne. Gozd si bo opomogel. Mlada drevesa že odganjajo in hitijo iz globač. Glej, no, kako so se že nanizala okrog skal – lep bukov gozd bo tu, lep, je domislil in pospravil preostanek malice v nahrbtnik.

Vedoč, da ga čaka še kar nekaj hoje, se je odpravil. Izbral je strmo stezo, da je prečil hrib. Po kakšni uri je le prišel v črno grapo. Ob krmišču je natančno pregledal sledi. Pa je res videl tudi odtise velikega kosmatinca. Ob tej uri ga ni bilo

takim naporom, da srce sicer še zmore, a bi lahko opešalo, ga je nekoliko stisnilo. No, no, še smo pri močeh, še, če sem zmogel sem čez, o, še, se je hrabil in si ogledoval pokončne smreke, skozi katere je bodlo popoldansko sonce.

Nagledal se je temne doline, v kateri je bilo tudi zelo hladno. Odločil se je, da bo šel domov po bližnji poti, čez vrh, mimo samotnih kmetij, od katerih sta bili dve še vedno živi. Ko je prišel na vrh, na sončno stran, je čutil, da mu srce močno razbija in da mu kar neko zmanjkuje zraka. Usedel se je na podrti mrlino bukovega drevesa in si dolgo oddihoval. Ja, pa bo res srce, ga je

tam mimo. V eno izmed njih naj bi padel domačin, ki je v gosti megli zašel, v drugo pa ... O tem ni dobro premišljevali, res ne. In ranjena ženska da je prilezla ven, prišla do prvih hiš in so jo potem zares ubili. Koliko smrti je razstlano po teh grapah, koliko, ga je begalo, da je še hitreje stopil.

Prišel je na obnovljeno gozdno cesto. Za seboj je zaslišal zvok motorja. Po glasu je spoznal, da je to bržkone Jože, mlajši lovec, ki je imel rohnečega terenca in je rad hitro vozil po teh cestah. Je pa zgleden lovec, to pa. Ne mine dan, da ne bi šel v lovišče, pa tudi za krmišča skrbi, nanj vozi manj vredno sadje, odpadne

sladkarije, koruzo in vse drugo. Rad sne-
ma živali s kamero, ja, pravi gozdovnik,
ni kaj. In res je bil on. Ko je zagledal
Andreja, je takoj ustavil. Vprašal ga je, ali
ga pelje. Andrej je privolil, ampak naročil
mu je, naj ga odloži na Zavrhu, da bo
od tam šel peš čez zahodni del planote,
da bi se je še malo nagledal. Kajpak sta
med vožnjo razpravljala o medvedu, ki
da pridno žre koruzo in ga je mogoče
videti, kadar je mesečina prijazna. Vožnja
jima je hitro minila, dobrih deset, morda
petnajst minut. Andrej se je zahvalil in
se možato postavil na stezo, ki je zaviju-
gala med skale dol, mimo samotne hiše,
kjer je še živela vdova. Pravili so, da je
postala čudna, da prenaša budilko v roki
in gleda kar naprej nanjo, da z njo hodi
okrog hiše in da se pogovarja z drevesi
in kokošmi, ki jih je še redila. Mož ji
je umrl pred dvema letoma, ne še tako
star, nekaj čez šestdeset – zgaran gozdni
delavec. Hčerka jo je skušala spraviti
k sebi v večje mesto v Italiji, pa se ni
dala, sina pa tudi ni poslušala. Vozili so
jo k zdravniku, jo skušali za nekaj časa
zadržati v umobolnici, pa je raje prišla v
svojo samijo. Andrej je pogledal na uro,
nekaj čez štiro popoldan. Dovolj zgodaj,
da bo pred mrakom doma. Prav počasi
se je približal hiši. Zavohal je značilen
dim gorečih drv v štedilniku. Opazil je
nekaj kokoši, ki so leno brskale po listju
za hišo in po travi ob hiši. Čedna jatica,
res. Celo petelin se je šopiril ob tnalu in
ga zvedavo gledal. Pa len star mačkon je
čemel na kupu drv in srepro gledal proti
njemu. Potem jo je zagledal. Z ruto na
glavi in z budilko v roki. Dobesedno jo
je pestovala. Stala je ob postarani hru-
ški, že zamahovljeni in s polomljenimi
vejami. Malo naprej je bilo še nekaj od
burje zverženih jablan. Ni vedel, ali naj
se ustavi in malo pokramlja z njo, ali pa
naj gre naprej, kar čez kamnit zid in dol
v dolino, ki se izteče na planoto. Ampak
zdaj je bilo prepozno za ta maneuver, ga je
že opazila. Navdušeno ga je pozdravila
in mu takoj povedala, da mora na kavo
v hišo, da mora. No, kava, to bi me res
okrepčalo, je pomislil Andrej. In je šel. V
kuhinji je dišalo po mineštri in po nekem
pradavnem času, ki izpuhteva. Čudil se je,
da sta na mizi že dve umazani skodelici
in lonček. Pa mu je hitela pripovedovati,
da si je skuhala kavo po kosilu, da ji to
tako tekne, da ni dneva, če ni kave zjutraj
in opoldan. In Andrej jo je vprašal, ali je
imela obiske. Zagotovila mu je, da ne,
da je pila sama, samo da si vedno naliže
v dve skodelici, da je tako boljše, da ima
občutek, da z nekom pije. Pa tudi, da si
vedno koga res zamisli in se tako ob kavi
z njim pomenkuje, ja tudi s pokojnim da
včasih takole posesti in spiže kavo, navad-
no zjutraj, popoldan pa da pridejo drugi

na vrsto. Previdno je odložila budilko,
tako staro, bakreno, na poličko pod raz-
pelo. Andrej se je zadregno razgledoval
po skrbno urejeni, a zelo skromni kuhinji.
Star štedilnik se je ves svetil, omara je
imela nov oplesk, prav tako vrata, vse
je bilo tako prijazno in hkrati tako staro.

pijačo v oddaljeno gostilno v drugi vasi
na koncu planote, kajti na vsej planoti
zdaj ni več gostilne.

Z nasmeškom se je spominjal tistih dveh
skodelic na mizi, ko je vstopil v kuhinjo.
Pa je le res, kar so mi pravili lovci, ki so
hodili tam mimo in se ustavljali pri njej,

Narisel: Igor Pičulin

Previdno je snel puško in nahrbtnik.
Nasukala sta pogovor o toplem vremenu,
o Andrejevi ženi, o živalih v gozdu, o
srnah, ki se pasejo nad hišo, o orlu, ki
ji je odnesel kokoško. Podrezala je v
žerjavico in na hitro pripravila močan
ogelj, da je lahko pristavila drug lonček
za kavo. Ponujala mu je tudi žganje, pa
ga je odklonil. Skoraj celo uro je sedel in
razpletal misli o tej samotnosti, o živalih,
ki da imajo svojo pamet in govorico.
Vmes ga je že klicala zaskrbljena žena,
pa ji je povedal, kje se je ustavil na kavi.

Ko je odhajal, se je že mrakobilo.
Hlad-ne sence so polegale in se gostile.
Hitro je šel v dolino, da bi prišel še pred
temo na glavno cesto, tam pa ga bo že
kdo pobral in zapeljal do doma, saj je
vedel, da pred nočjo nekateri skočijo na

ja, res si kavo postreže v dveh skodelicah,
kadar je sama.

No, lepa reč, dve skodelici ...

*Nekatere manj znane in narečne besede,
tudi avtorsko zaznamovane, ki bi bile brez
razlage mogoče težje razumljive:*

curkati (je curkal) – cureti (je curel)
mrakobiti se – mračiti se
mrlina – na pol strohnelo drevesno deblo
posušek – posušen štor
poždevati – ždeti
samotnija, samija – samota
srhniti (ga je srhnilo) – spreleteti (ga
je spreletel srh)
štira (nekaj čez štiro) – štiri popoldne
trhlinasta (okna) – trhla (okna)
zadregno – v zadregi
zamahovljen – obraščen z mahom

MIHAEL MARENČE

Minljivost

Minila leta so, ko je fantič
povprek pomeril hlače,
svoboden kakor ptič
je plezal na vrhače.

Potlej leta so prišla,
nič več ni plezal na vrhače,
zelen od glave do peta
je gledal dol v globače.

Zdaj na klopici star poseda,
pod nosom mu diši tobak,
pred njim na mizi polna skleda,
polič vina omamlja ga gorak.

Kot kuna zvit, kot škrat prikrit
pretaknil sleherno je gnezdo,
skrivnost nobena ni ušla očesu,
ne v grmu in ne v lesu.

V *gvant* pripadnosti oblečen,
s pokalico prek ramen
si revež v glavi je domišljal,
da ta sprehod bo večen.

Postal otožen je, zaspan,
prestarel ne čuti več telesa,
prišel je sove klic čez plan
in tih šepet poslednjega slovesa.

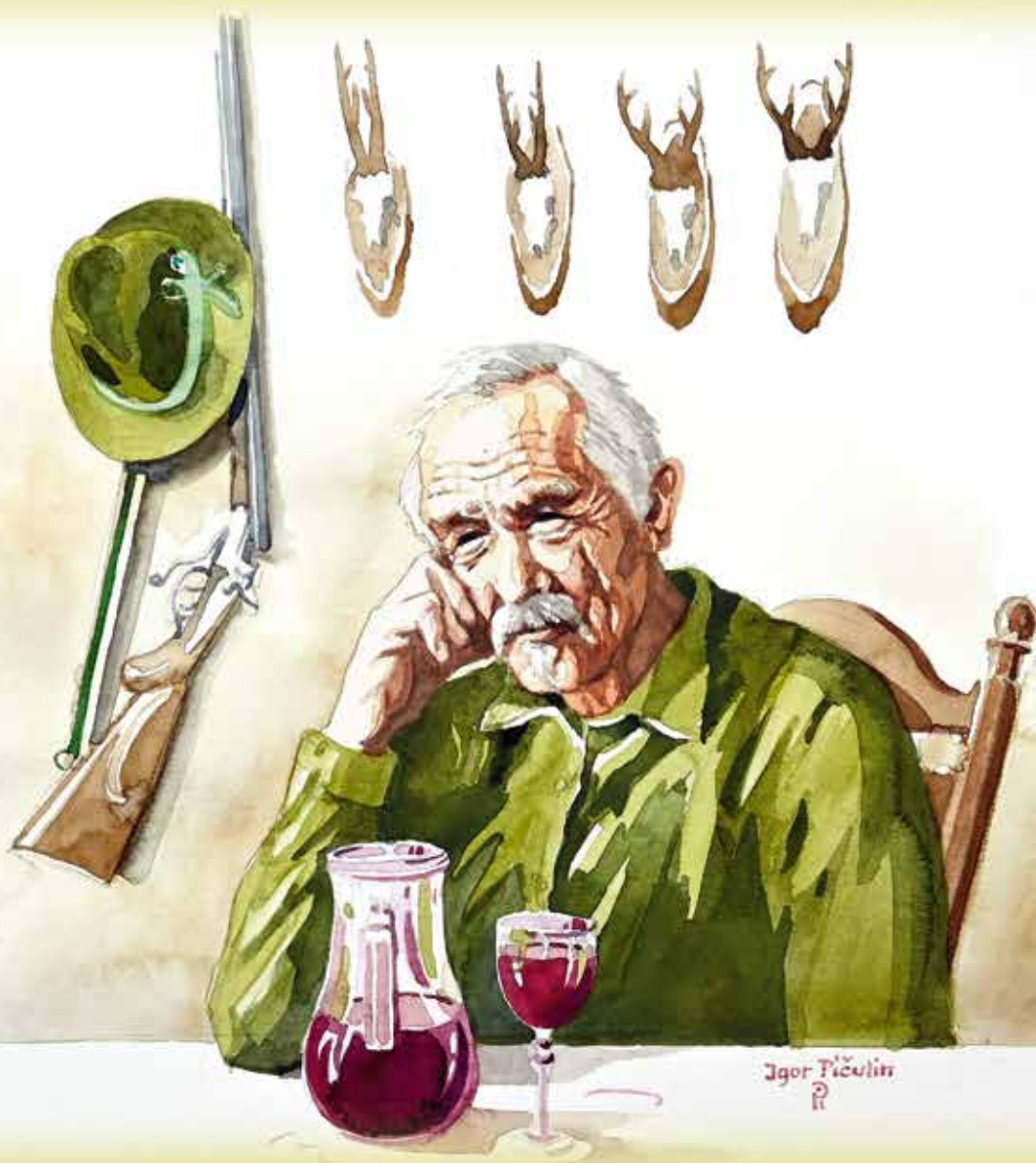

Foto: Miron Krapež

Dnevi lovskega strelstva 2022

Lovska zveza Slovenije (LZS) in Komisija za lovsko strelstvo in lovsko orožje je v času

od 3. do 4. septembra izvedla *Dneve lovskega strelstva 2022* na strelišču Gaj na Pragerskem.

V soboto, 3. septembra, je potekalo državno prvenstvo v strelski kombinaciji za veterane in super-

Vse foto: Bojan Gorenc

Na Pragerskem sta minila dva, za lovsko strelstvo zelo zanimiva in pomembna dneva.

Prvenstvo je postreglo z odličnimi rezultati.

Državno prvenstvo, superveterani – kombinacija (posamično):

1. Anton Zupan (Savinjsko-Kozjanska)
2. Stanislav Francelj (Kočevje)
3. Vladimir Hace, (Kočevje)

Državno prvenstvo, superveterani – kombinacija (ekipno):

1. Zveza lovskih družin Kočevje
2. Savinjsko-Kozjanska zveza lovskih družin Celje
3. Zveza lovskih družin Ljubljana

Državno prvenstvo, veterani – kombinacija (posamično):

1. Janez Škrli (Notranjska)
2. Marko Jelen (Koroška)
3. Dušan Urankar (Savinjsko-Kozjanska)

Državno prvenstvo, veterani – kombinacija (ekipno):

1. Zveza lovskih družin Notranjske
2. Savinjsko-Kozjanska zveza lovskih družin Celje
3. Koroška lovška zveza

Državno prvenstvo v veliki kombinaciji (posamično):

1. Boštjan Sadek (Maribor)
2. Dušan Urankar (Savinjsko-Kozjanska)
3. Leon Sadek (Maribor)

Državno prvenstvo v veliki kombinaciji (ekipno):

1. Lovska zveza Maribor
2. Savinsko-Kozjanska zveza lovskih družin Celje
3. Zveza lovskih družin Novo mesto

Državno prvenstvo v streljanju na tarčo bežečega merjasca (posamično):

1. Marijan Sadek (Maribor)
2. Matjaž Hlebš (Zasavje)
3. Slavko Bogovič (Posavje)

Državno prvenstvo v streljanju na tarčo bežečega merjasca (ekipno):

1. Lovska zveza Maribor
2. Zveza lovskih družin Posavja
3. Koroška lovška zveza

Strelci, ki so dosegli zadostno število zadetkov za naziv *mojster strelcev*.

Superveterani – glinasti golobi:
Anton Zupan

Veterani – glinasti golobi:
Marko Jelen, Dušan Urankar, Evgen Makuc, Janez Škrli, Bojan Urbančič, Tomaž Korošec, Marjan Krevh, Leopold Travner in Slavko Prah.

Superveterani – malokalibrska puška:
Darko Pahor, Viljan Stepančič, Ljubiša Pavlovič, Anton Hudernik, Stanislav Frabcelj, Tone Markič, Janez Pavli, Bojan Podgoršek in Anton Zupan.

Veterani – malokalibrska puška:
Igor Weiss, Zlatko Pogorilič, Janez Škrli, Marjan Krevh, Dušan Zupan, Juri Žohar, Herman Okeoglič, Emil Kralj, Anton Erjavec, Tomaž Korošec, Ivan Curl, Anton Weiss, Marko Jelen, Slavko Prah, Igor Horvat in Vladimir Hace.

OPEN – glinasti golobi:
Maksimiljan Garmut, Matjaž Hlebš, Boštjan Sadek, Janez Škrli, Miha Travner, Mitja Blatnik, Dušan Urankar, Leon Sadek, Bojan Urbančič in Marko Rožman.

OPEN – kroglar:
Boštjan Sadek, Dušan Urankar, Leon Sadek, Uroš Kovačič, Miha Travner, Viljem Tomažič, Rok Krajnc, Mitja Blatnik, Nejc Garmut, Uroš Hriberšek, Jože Štefančič, Marko Rožman, Igor Pičulin, Damjan Porenta, David Jerovšek, Tilen Nared, Zlatko Pogorilič, Slavko Bogovič in Miha Finkšt.

Prvenstva so se udeležili tudi pomembni gostje.

lovački savez – HLS) in **Lovske zveze Srbije** (Lovački savez Srbije – LSS), kjer je bilo 110 strelcev. Navzoče je pozdravil in nagovoril predsednik LZS mag. **Lado Bradač**, uradno pa je tekmovanje odprl predsednik Državnega sveta **Alojz Kovšca**, ki je v otvoritvenem govoru poudaril pomembnost razvoja lovskega strelstva v lovskih družinah in doseganje lovskega strelstva kot večšine, ki spremlja lovce in lovske organizacije.

Delegaciji HLS in LSS sta prispele na strelišče Gaj na Pragerskem v soboto in poskrbeli za trening (trap, kompaktni kroglar na 100 m). Rezultat je bil pričakovan,

saj je naša ekipa v tekmovanju z ekipo HLS in LSS dosegla prvo mesto in tako pokazala, da vloček v našo ekipo ni kar tako, prav tako je tekmovanje pokazalo napredek ekipe HLS in LSS.

Na koncu bi se zahvalil vsem sodelujočim sodnikom, komisiji LZS, zaposlenim na LZS in sponzorjem, ki so omogočili, da se je uspešno končalo še eno državno prvenstvo v lovskega strelstva.

Matija Janc

Opomba

V oklepajih ob imenih tekmovalcev v okvirčkih so navedene območne lovske zveze.

veterane, kjer je bilo prisotnih 93 strelcev, v nedeljo, 4. septembra, pa sta potekala državno

prvenstvo v strelski kombinaciji **OPEN 2022** in troboj ekip LZS, **Hrvaške lovske zveze** (Hrvatski

48. Srečanje slovenskih lovskega pevskih zborov in rogistov

Potem ko je praznik lovske kulture s srečanjem lovskega pevskih zborov in rogistov leta 2020 iz Medvoda »odpihnila« korona, so v Medvodah srečanje pripravili lani. Letos je bilo načrtovano, da bo 48. srečanje organizirala **Zveza lovskega družin Prekmurje**, ki pa je organizacijo zaradi spleta okoliščin prepustila **Lovski zvezi (LZ) Maribor**. Ta se je naloge (že tretjič smo bili organizatorji srečanja) lotila zavzeto, odgovorno, z vso vneto in imenovala organizacijski odbor prireditve, ki ga je vodil predsednik komisije za lovskega kulturo **Slavko Štiberc**, sicer tudi vnet rogist. Poleg organizacijskega odbora, v katerem je bil izredno aktiven tudi predsednik Komisije za prireditve in odnose z javnostmi pri LZ Maribor **Damir Koblar**, je pomagal kar celotni Upravni odbor LZ Maribor pod vodstvom predsednika **Marjana Gselmana**,

ki je kot velik »operativec« imel v rokah »vse vaje«. Do podrobnosti je usklajeval dogovarjanje med nosilci odgovornih nalog in nadvse strpno pomagal reševati žgoča in odprta organizacijska vprašanja. Le-teh pa ni bilo malo, saj sta bili na Pragerskem v bistvu združeni dve prireditvi: *Praznik lovskega kulture in Dnevi lovskega strelstva*. Drzna pobuda, a hkrati toliko bolj odgovorna. Če se je pripetila kakšna napaka, se or-

ganizatorji zanj vsem opravičujemo. Kdor dela, lahko tudi greši, pravi star pregovor. Tudi štajerski organizatorji smo morda kaj spregledali.

V organizacijo prireditve je bilo vloženega veliko truda

Prireditev je bila 3. septembra 2022 v strelskem centru *Gaj* na Pragerskem. Po prvih ocenah, ki se vrstijo po prireditvi, je bil takšen način zelo racionalen. Po

prireditvi so kar deževale pohvale (nekaj je bilo sicer kritik zaradi slabšega ozvočenja) in predsednik organizacijskega odbora **Štiberc** je v šali dejal, da se je zaradi njih »celo malo zredil«. Šalo na stran; organizatorjem kljub drobnim spodrslijajem, ki se vedno zgodijo, res ni treba zardevati: delo smo opravili po najboljših močeh. Sploh, ker je bil dogodek tako rekoč tik po dopustih, ko je bilo za daljše priprave nastopajočih nekoliko manj časa kot po navadi.

Ne glede na vse omenjeno smo slovenski lovci na Pragerskem pokazali bogastvo našega kulturnega poslanstva, ne zgolj petja in igranja na lovske rogove. Kot organizatorjem nam je namreč uspelo dodati še izvedbo monokomedije **Toneta Partljiča** z naslovom *Naj ostane med nami* v izvedbi dramskega igralca **Bojana Maroševića**. Ne uspe vsakemu pritegniti k sodelovanju tako eminentnega slovenskega dramatika in pisatelja, kot je Partljič, s katerim mariborska območna lovska zveza tudi sicer dobro sodeluje. Ne smemo pozabiti, da je Partljič

Foto: Božidar Kunej

48. Srečanje slovenskih lovskega pevskih zborov in rogistov je organizirala LZ Maribor. Prireditev je bila 3. septembra 2022 v strelskem centru Gaj na Pragerskem.

Foto: Božidar Konej

Obiskovalce sta še posebej navdušila skupni nastop združenih lovskih pevskih zborov pod vodstvom dirigentke Metke Smirnov in združene skupine rogistov pod vodstvom maestra Marjana Goloba, sicer vodje mariborskih lovskih rogistov.

pomagal tudi pri scenariju ob stoletnici izhajanja *Lovca* leta 2010 v Slovenskem narodnem gledališču (SNG) Maribor. Partljič je lovcem zaradi zadržanosti poslal kratko pozdravno pismo, v katerem je med drugim zapisal: »Motiv lova in sledenja, človeka in živali, lova in preživetja je taka dvojica v literaturi in slikarstvu kot recimo življenje in smrt, dan in noč, strah in pogum, vojna in mir, eros tanathos ... Gotovo ste vi prisotni že poslušali Finžgarjevo prozo Na Petelina, videli Šubičovo sliko Pred lovom, gotovo poznate Tavčarjevo v Zali pa spise Murnika, Toneta Svetine itd. Nobelovec Hemingway je pisal o epskem lovu v Afriki, ko je hotel spoznati sebe kot človeka, ne predvsem kot lovca. Kot veste, pa je omenjeno svetovno nagrado dobil z knjigo o spopadu starega ribiča z ribo velikanko, kjer s spopadu z ribo reče, riba te spoštujem, dobra riba, oprosti itd. V soočenju človeka in živali, lovca in uplenjene živali velikokrat najdemo usodna spoznanja o razmerju med ljudmi, ko se vojaška ali policijska enota poda v hajko za begunci, ciljanje prek mušice na cevi na človeka ali medveda je isto opravilo ...« Sporočilnost, ki kar sili k razmisleku! Gostje srečanja so bili tudi člani vokalne skupine Cantare, ki velikokrat nastopajo na lovskih prireditvah. Bili so prijetna osvežitev programa, kar velja tudi za oponašalce jelenjega rukanja.

Zgodovina lovske kulture

Na Pragerskem torej ni manjkalo ne petja ne zvena lovskih rogov. Eni bi želeli tega še več, spet drugi manj, okusi so pač različni. O tem bodo pisali v analizah dogodka, ko bodo lahko umirjeno ocenili dobre in slabše strani dogodka na Pragerskem. Predsednik LZ Maribor Gselman je kot osrednji govornik poudaril,

da je med lovci veliko umetnikov, ki svojo ljubezen do narave izražajo na različne načine – s petjem, igranjem na instrumente, fotografiranjem, slikanjem, pisanjem poezije ...

»Slovenski lovski pevski zbori in skupine lovskih rogistov odražajo našo nacionalno pripadnost in izraznost v okviru srednjeevropske lovske kulture. Ne smemo pozabiti tudi drugih zvrsti lovske kulture, posebno upodablajoče umetnosti. Med znanimi slikarji preteklosti velja omeniti nekaj imen: Peter Adamič, Maksim Gaspari, Josip Gorup, Ive Šubic in tudi Božidar Jakac. Med lovci so tudi dandanes nadarjeni slikarji, ki upodabljajo lovske in druge motive iz narave. Dejavnosti so tudi mojstri graverji, ki z motivi divjadi, lova in arabeskami bogatijo lovsko orožje. Med lovci so navdušeni naravoslovni fotografi, ki s svojimi fotografijami izražajo ljubezen do divjadi. Njihovi vrhunski posnetki so v svetovnem vrhu naravoslovne fotografije, kar dokazujejo z dosežki na svetovnih natečajih in razstavah. In še na nekaj ne smemo pozabiti – na izredno bogato literarno izročilo slovenskih lovcev. V naših vrstah smo imeli vedno vrhunske pisce, kot so bili: Janko Kersnik, Ivan Tavčar, Rado Murnik, Franc Saleški Finžgar, Jakob Aljaž, Tone Svetina, Saša Vuga in mnogi drugi,« je še povedal Gselman.

Številni gostje

Udeležence in goste, med katerimi je bil tudi predsednik Državnega sveta Republike Slovenije Alojz Kovšca, predsednik Kluba prijateljev lova Celovec Janez Kaiser, delegacija Hrvaške lovske zveze (Hrvatski lovački savez – HLS), delegacija Lovske zveze Srbije (Lovački savez Srbije – LSS), direktor Strokovne službe Lovske

zveze Slovenije (LZS) mag. Božo Zakrajšek in vodilni funkcionarji območnih lovskih zvez iz vse Slovenije, je nagovoril in pozdravil tudi predsednik LZS mag. Lado Bradač, ki je izpostavil, da brez lovskih rogov in lovskih pesmi skorajda ne mine noben pomembnejši lovski dogodek. »Ob tej priložnosti iskreno čestitam in se zahvaljujem LZ Maribor za odlično organizacijo 48. Srečanja lovskih pevskih zborov in rogistov,« je še dodal.

Prijazne besede je nastopajočim namenil tudi župan Občine Slovenska Bistrica dr. Ivan Žagar,

Goloba, sicer vodje mariborskih lovskih rogistov. Za veličasten zaključek dogajanja na Pragerskem pa so poskrbeli združeni lovski pevski zbori in rogisti s skladbama *Mi smo lovci* v priredbi Franca Gornika in z zborovodkinjo Metko Smirnov ter *Konec lova*, skladatelja prof. Jožeta Grleca, nestorja slovenskih rogistov, in pod dirigentsko paličico neutrudnega mag. Janija Šalamona, sicer predsednika Komisije za lovsko kulturo in odnose z javnostmi (KLKOJ) pri LZS. Veličasten nastop in res bogata predstavitev kulturne ustvarjalnosti slovenske

Foto: Bojan Gorenc

Prireditve so se udeležili številni pomembni gostje.

ki je dejal, da se območje občine ponaša tudi z velikim bogastvom gozdov, z nasadi vinogradov in s sadjarstvom, kar daje temeljni pečat usmeritvi njenega razvoja. »Danes je mesto Slovenska Bistrica, ki je tudi središče občine, sodobno slovensko mesto, ki je v zadnjih desetletjih doseglo uspešen razvoj na mnogih področjih. Je tudi upravno in industrijsko središče jugovzhodnega dela Pohorja. Slovenska Bistrica je zanimiva tudi za odkrivanje in spoznavanje življenja v preteklosti,« je povedal župan.

Kaj je še posebej navdušilo?

Obiskovalce sta še posebej navdušila skupni nastop združenih lovskih pevskih zborov pod vodstvom dirigentke Metke Smirnov in združene skupine rogistov pod vodstvom maestra Marjana

zelene bratovščine, vredna vsega spoštovanja.

Ob tem pa zanimivost – nekateri udeleženci, vključno s predstavniki organizatorjev – so po dogodku glasno razmišljali, da bi srečanja (ali praznike lovske kulture) morali trdneje povezati z bionalnimi lovskimi sejmi v Gornji Radgoni. Ko je v Gornji Radgoni sejem, bi na njem nastopile vse posamezne skupine pevcev in rogistov, skupni nastop pa bi bil lahko naslednje leto, in sicer na Pragerskem. To pomeni, da bi imeli dve stalni lokaciji srečanj: Gornjo Radgono in Pragersko. Ideja sploh ni slaba in o njej bodo zagotovo prvi spregovorili v KLKOJ pri LZS in predlog kritično pretesli. Svoje bodo o tem povedali tudi v komisijah za lovsko kulturo pri območnih lovskih zvezah. Nenazadnje bo treba poslušati tudi mnenje pevcev in

Na pragerskih odrskih deskah so nastopili: Pevski kvartet ZLD Kočevje, LPZ LD Škale, LPZ Globoko, Lovki oktet Mežica, KD LPZ Bela krajina, Društvo LPZ in rogisti Zasavje - Trbovlje, LPZ Medvode, LPZ Martin Krpan Bloke, Pevsko društvo prekmurskih lovcev, Lovski oktet Javorniki, Oktet LD Prežihovo, KUD Prekmurski rogisti, Rogisti LZ Maribor, Rogisti Zeleni Vrh Vuzenica, Rogisti ZLD Kočevje, Hubertovi rogisti, Domžalski rogisti, Dobovski rogisti, Lovski rogisti KUD Muta, KD Notranjski rogisti, Savinjski rogisti Tabor, Lovski rogisti Bohinj, Rogisti ZLD Ptuj - Ormož in KD Križevski rogisti.

registrov. Glede na tehtnost pobude bi o njej res bilo treba celovito razpravljati in jo razdelati v podrobnosti. Dobre spremembe po navadi vodijo k napredku, zakaj ne bi torej vsaj poskusili? Podpisana avtorja članka podpira idejo. A končno besedo naj ima stroka!

Sanje za prihodnost

Verjamemo, da bodo znotraj komisije najbolj objektivno ocenili celotno dogajanje in si iz oči v oči povedali, kaj je treba v prihodnje spremeniti, dodati ali morda tudi kaj odvzeti. Stroki je pač treba zaupati. Tako je bilo, je in

bo! Predsednik organizacijskega odbora **Štiberc** se je vsem sodelujočim lepo zahvalil za njihov trud in si po končani prireditvi pošteno oddahnil. Imel je veliko dela, a k sreči dobre in vestne sodelavce, brez katerih ne bi bilo uspeha. Lovci zmoremo marsikaj, če stopimo skupaj in drug drugega pomagamo. Predvsem pa, če znamo sprejeti tudi konstruktivno kritiko za slabosti in napake, ki se jim kljub najboljši volji ni mogoče izogniti. Tudi na Pragerskem so bile, a prva ocena je vendarle poenotena in pozitivna – bil je še en lep praznik slovenske lovske

kulture, še več – zgodila se je učinkovita promocija slovenske zelene bratovščine. To pa v teh časih najbolj potrebujemo!

Svežina snovanja novih vsebinskih in organizacijskih načinov izvedbe prihodnjih srečanj oziroma praznikov lovske kulture je potrebna, o tem ni dvoma. Oboje je potrebno, a temelji so trdni. In za konec še besede povezovalca programa **Stanislava Staneta Kocutarja**, prekaljenega radijskega mačka, lovca, mariborskega mestnega viničarja in skrbnika najstarejše vinske trte na svetu na Lentu, ki je že vodil niz raznih

lovskih dogodkov: »Pragersko je bilo en lep venček vsega, kar je v lovski kulturi dobrega in sporočilno izvirnega. In tega ni malo, pa še izvedba je bila brezhubna. Konec dober, vse dobro, organizatorjem lahko samo čestitam.«

Avtorja si drzneva dodati: letos Pragersko, čez nekaj let pa morda SNG Maribor ali celo **Cankarjev dom**. Zakaj pa ne, naj nelovsko občinstvo spozna, kako pomemben segment kulturne dediščine je lovska kultura. Verjameva, da tudi to zmoremo!

Marjan Gselman in dr. Marjan Toš

Nova generacija lovskih čuvajev tudi na Gorenjskem

V letu 2021 je **Lovska zveza Slovenije (LZS)** v sodelovanju z **Zvezo lovskih druženj (ZLD) Gorenjske** uspela organizirati in izvesti tečaj za lovske čuvaje kljub ukrepom za zaježitev covida-19, ki so organizatorjem nekoliko oteževali situacijo.

imeli še končni izpit. Pogoj za opravljanje izpita je bila oddana seminarska naloga z naslovom *Kvalitativna analiza opravljanja lovskočuvajske službe v lovski družini*.

Za Gorenjce je bil prvi rok izpita razpisan v dveh dneh, 14. in 15. januarja 2022, opravljali pa smo ga v Biotehniškem centru Naklo. V drugem roku, 23. marca 2022, in tretjem, 13. junija, so kandidati izpit opravljali

Veliko zanimivega smo izvedeli kar v naravi.

Za tečaj je bilo res veliko zanimanja, saj je bilo prijavljenih kar 66 kandidatov: pet lov in 61 lovec. Vsa predavanja so potekala v **Biotehniškem centru Naklo**, in sicer od 3. do 27. novembra. Predavanja so bila vsak torek, petek in soboto. Čeprav je bil november, ko smo lovci kar precej aktivni v loviščih, je bila predavalnica vedno polna; predavanja je redno obiskovalo 59 tečajnikov. Rdeča nit predavanj je bila škoda od/na divjadi ter ravnanje ob njenem nastanku, saj se lovci s to težavo srečujemo vsak dan.

Ko smo končali s predavanji, ki so vsa skupaj trajala kar 45 ur, smo po dobrem mesecu premora

v Ljubljani. Zaradi bolezni so nekateri kandidati prvič opravljali izpit šele v drugem roku. Na koncu nas je bilo 49 takih, ki smo izpit opravili v prvem poskusu, dva sta uspešno opravljala izpit v drugem roku, dva pa še čakata, da bosta lahko popravljala izpit. Na Gorenjskem imamo tako 48 novih lovskih čuvajev in pet lovskih čuvajk. Statistično to pomeni, da je bilo na izpitu za lovskega čuvaja uspešnih 79 % prijavljenih lovcev, medtem ko smo izpit uspešno opravile vse prijavljene lovke. Uspeh celotne generacije prijavljenih lov in lovcev je bil 80-odstoten. Razlogov, da kar nekaj tečajnikov (13) ni opravljal

Zanimivo in poučno je bilo tudi na gradu Snežnik.

končnega izpita, je več. V prvi vrsti je to verjetno strah. Nekateri ob prijavi niso vzeli resno, da bodo predavanja potekala ves mesec trikrat na teden, nekatere pa so v lovskih družinah prijavili brez vednosti kandidata, ki že v začetku niso imeli želje opravljanja izpita za lovskega čuvaja. To je velika škoda, saj je trend permanentnega izobraževanja precej razširjen in bi se lovci morali zavedati, da vsako dodatno znanje in vedenje pomeni velik plus in dodano vrednost za lovsko družino.

Po opravljenem izpitu nas je čakala še strokovna ekskurzija, ki smo jo uspeli izvesti v nedeljo, 19. junija 2022. Pot nas je vodila mimo Ljubljane in Postojne, kjer smo zapustili avtocesto in nadaljevali pot proti Pivki in Ilirski Bistrici, tam pa proti Knežaku, kjer smo zavili levo proti Mašunu. Vodja Lovišča s posebnim imenom (LPN) Jelen Snežnik **Anton Marinčič** nam je v **Gozdni hiši Mašun** predstavil LPN **Jelen** in raziskovalne projekte na velikih zvereh, ki so potekali na Snežniku. Najprej smo obhodili gozdno učno pot, po kateri nas je vodil **Gregor**

Bolčina, ki nam je predstavil zanimivosti iz preteklosti snežniških gozdov, o naseljevanju jelenjadi in varovanju velikih zveri. Izvedeli smo tudi veliko o zgodovini Mašuna, nastanku, pomenu in razvoju gozdarske naselbine. Nato nam je lovski tovariš **Jožef Gril** predstavil tehnike oponašanja jelenjega rukanja in nas vse navdušil s svojim znanjem o jelenjadi in oponašanju jelenjega ruka. Sledil je še praktičen prikaz dela s psom krvosledcem, ki sta ga izvedla **Leo Fabiani** in vodnik psa krvosledca **Uroš Grželj**, sicer tudi lovski čuvaj iz LPN Jelen Snežnik. Po kosilu smo si ogledali še grad Snežnik. Župan Občine Loška dolina, **Janez Komidar** pa nam je slikovito predstavil še *Lovsko zbirko in Polharski muzej*, ki sta v pristavi gradu Snežnik. Polni novega znanja in vtisov smo se domov vrnili okrog 20. ure.

Vsa predavanja so bila od začetka do konca izpeljana v neposrednem stiku s predavatelji. Naj se jim kot predstavnik razreda na tem mestu zahvalim, da so uspeli teorijo in prakso povezano predstaviti ter tako predavanja

narediti bolj slikovita, sama snov pa je bila tako bolj oprijemljiva in jasna. Zahvalila bi se tudi Gregorju Bolčini za nesebično pomoč in javljanje na telefon ob katerikoli uri ter za organizacijo

in vodenje strokovne ekskurzije. Zahvala velja tudi **Dragu Goričanu** iz ZLD Gorenjske, ki je poskrbel, da so bile predavalnice vedno pripravljene, predavatelji pa toplo sprejeti.

Skozi ves mesec predavanj je bilo v predavalnici vedno čutiti pozitivno in tovariško vzdušje. Četudi smo se nekateri poznali že od prej, pa so se v času tečaja stkale tudi nove vezi in prijatelj-

stva. In v resnici je to tisto, kar na koncu šteje največ: topel stisk roke, nasmeh in iskrena čestitka tovarišu na poti, ki jo začnemo kot lovski čuvaji.

Katja Bevk

Rezultati natečaja za izbiro fotografij za koledar LZS 2023

Lovska zveza Slovenije (LZS) je tudi letos pripravila *Javni nagradni natečaj za izbiro odličnih fotografij prostoživečih živali za koledar LZS 2023*. Razpisni pogoji so bili objavljeni v reviji *Lovec* (4/2022).

Na LZS smo v okviru natečaja prejeli 158 fotografij 21 različnih avtorjev. Komisija za izbor najboljših fotografij *Javnega nagradnega natečaja za izbiro odličnih fotografij prostoživečih živali za koledar LZS 2023* v sestavi doc. dr. **Srečko Felix Kropce**, **Igor Pičulin** in **Urša Kmetec** je opravila izbor najboljših fotografij nagradnega natečaja skladno z razpisnimi pogoji.

Na natečaj so svoje fotografije poslali **Nejc Komlanc**, **Tadej Klemenšek**, **Urška Štempihar**, **Miha Robar**, **Marcello Notersberg**, **Marjan Toš**, **Andrej Tomažin**, **Oton Naglost**, **Matej Podrekar**, **Adam Logar**, **Elo Mihevc**, **Andrej Levar**, **Janez Papež**, **Alen Ploj**, **Gregor Vrabčič**, **Žan Obreza**, **Urban Košir**, **Natalija Pišec**, **Miha Žnidaršič**, **Ajda Steiner** in **Urša Lavrič**.

Osnovni izbor fotografij je opravil Igor Pičulin, ki je ocenil tehnično kakovost fotografij in možnost izreza. Nato je komisija na dopisni seji, ki je potekala od 14. do 24. julija 2022, izbrala 13 fotografij, in sicer fotografijo za naslovno stran

Foto: Oton Naglost

Foto: Tadej Klemenšek

Foto: Oton Naglost

Foto: Matej Podrekar

Foto: Oton Naglost

Foto: Elo Mihevc

Foto: Andrej Tomažin

Foto: Elo Mihevc

Foto: Miha Žnidaršič

Foto: Miha Robar

Foto: Matej Podrekar

Foto: Andrej Tomažin

koledarja in 12 najustrežnejših fotografij prostoživečih živali, ki jih je uvrstila v koledar LZS za prihodnje leto.

Za naslovnico koledarja LZS za leto 2023 je komisija izbrala fotografijo lisice, katere avtor je Elo Mihevc, za koledarski

del pa so bile izbrane naslednje fotografije (po mesecih): divja mačka Otona Naglosta, gams Tadeja Klemenška, poljski zajec Otona Naglosta, divji petelin Mateja Podrekarja, srnjak Otona Naglosta, rjavi medved Ela Mihevca, šakal Andreja Tomažina,

jazbec Ela Mihevca, navadni jelen Mihe Žnidaršiča, mala podlasičica Mihe Robarja, belka Mateja Podrekarja in divji prašič Andreja Tomažina.

Komisija je *prvo nagrado* v višini 500 evrov podelila Elu Mihevcu za fotografijo lisice,

Foto: Elo Mihevc

Naslovnico krasi lisica.

Lovska zveza Slovenije

VELIKI STENSKI KOLEDAR LZS 2023

Z MOTIVI PROSTOŽIVEČIH ŽIVALI BO PREJEL VSAK ČLAN LOVSKE DRUŽINE – UPRAVLJAVKE LOVIŠČA.

Vsem članicam ponujamo možnost, da za svoje potrebe naročijo dodatno zeleno število **VELIKEGA STENSKEGA KOLEDARJA LZS 2023** (velikost 33,5 x 48 cm) za ceno šest evrov z DDV (koledar bo enak, kot ga prejme vsak član, z enako velikim podložnim kartonom in brez storitve dotiska imena lovske družine).

Trinajstlistne stenske koledarje z vezno spiralo, vložene v papirnato vrečko, s preglednim koledarskim delom, luninimi menami in spiskom lovnihih dob na divjad bodo naročniki lahko **prevzeli v začetku decembra na sedežih območnih lovskih zvez**. Po dogovoru bomo interesentom koledar lahko poslali tudi po pošti (plačilo po predračunu) na zeleni naslov.

Pisna naročila sprejemamo do 15. novembra 2022 na e-naslov: lovec@lovska-zveza.si, s pripisom **Koledar LZS**.

Založništvo LZS

drugo nagrado (300 evrov) je prejel Matej Podrekar za fotografijo divjega petelina, tretjo nagrado v višini 200 evrov pa si je po izboru

komisije zaslužil Miha Robar za fotografijo male podlasice.

Preostale izbrane fotografije za koledar bodo honorirane po

ceniku LZS. Ob fotografijah bodo objavljena imena in priimki avtorjev.

Avtorjem izbranih fotografij

čestitamo, vsem pošiljateljem pa se iskreno zahvaljujemo za sodelovanje na natečaju.

Urša Kmetec

Delovna akcija logaških lovcev

Upam si trditi, da je za večino lovcev dan Zemlje prav vsak dan. Dan po dnevu Zemlje, ki je bil 22. aprila, smo se v soboto, 23. aprila, tudi lovci kot varuhi narave udeležili delovne akcije pri

lovskem domu Lovske družine Logatec.

Narava se je že dodobra prebudila in vremenske razmere so omogočale, da lovci »zavijamo rokave«. Največkrat začnemo s pospravljanjem in z najnujnejšimi vzdrževalnimi deli, ki jih je morabititi na lovskih nepremičninah

Vse foto: Čedomir M. Vučič

Pred lovskim domom LD Logatec je bilo živahno.

Vzdušje je bilo zelo delovno in pozitivno.

Opozorilna tabla

za seboj pustila zima (zmrazil, močnejši veter in drugo).

V zgodnjih jutranjih urah smo se v dobršem številu zbrali pred lovskim domom. Namen akcije je bil čiščenje in druga vzdrževalna dela. Starešina Vinko Vidmar je predal navodila in tako se je nekaj lovcev lotilo čiščenja kanalov na cestišču, ki pelje do lovskega doma. Drugi smo poprijeli za različna dela: sanacijo dotrajanih klopi, pripravo in barvanje lesa za zamenjavo klopi ter čiščenje okolice. Poleg koristnega dela in za ljudi urejenega okolja je bilo pozitivno pri akciji tudi to, da je potekala v prijetnem prijateljskem vzdušju.

Po končani akciji je starešina poskrbel za okusno malico. Dan smo zaključili zadovoljni, saj je naš dom zažarel v povsem drugačni luči. Tako bodo naključni sprehajalci ali mimoidoči lahko posedeli v objemu narave na klopi ob lovskem domu, pod senco bukve ali v paviljonu ob lovskem domu.

Ob tej priložnosti bi rad opozoril obiskovalce gozda in narave na opozorilne table na naših visokih prežah: »Uporaba na lastno odgovornost.« Zaradi nepazljivosti lahko nastanejo poškodbe, zato previdno in s pametjo.

Čedomir M. Vučič

Osemnajst novih mladih koroških »jagrov«

Na slovenski strani Matjaževe Pece svoj bogat mozaik že 20 let tradicionalno uspešno sestavlja in vedno bolj bogati Koroška lovska zveza (LZ). Posebno uspešna je na področju lovskega izobraževanja, kulture, strelstva

in kinologije. Še posebej se je izkazala letos s kar dvema odmevnima lovskima srečanjema: junija je na Muti praznovala 20. jubilej svojega poslanstva, v soboto, 9. julija, pa sta bila na slovenjgradskem lovskem strelišču Znančani slovesnost ob podelitvi lovskih pričeval in podpis svečane zaprisege za letošnjo 19. generacijo novih lovcev iz 13 koroških lovskih družin in za dva pripravnika iz

Lovišča s posebnim namenom (LPN) Pohorje.

Začetek lepega izobraževalnega srečanja, ki je potekalo v sodelovanju z Lovsko družino (LD) Slovenj Gradec, na čelu katere je v tem mandatu prizadevni starešina Dušan Leskovec, so naznanili trije lovski rogisti LD Zeleni vrh. Poleg pripravnikov, njihovih starešin, mentorjev in predavateljev so se ga po

»službeni« dolžnosti udeležili še Janez Švab in Urška Dvornik, predsednik in strokovna tajnica Koroške LZ, ter Drago Vais, ki je zastopal Jureta Skobirja, predsednika koroške komisije za lovsko izobraževanje, kulturo in stike z javnostmi. Med posebej vabljeni gosti so bili Samo Vončina in Jožef Pačnik, člana Upravnega odbora Lovske zveze Slovenije (LZS), slednji je zastopal tudi

Deјstvo je, da vse slovenske lovce in lovke na lovih že od nekdaj spremlja razno lovsko orožje. LZS je že pred mnogimi leti v praktičnem programu izobraževanja lovskih pripravnikov posebno pozornost namenila odgovornemu in varnemu ravnanju z lovskim orožjem. Že 19 let so teoretičnega in praktičnega poučevanja o lovskem strelstvu ter varnem rokovanju deležne tudi vse generacije novih koroških lovcev in lovke. O lovski balistiki in strelstvu jim predavajo samo znani in uspešni strelski pedagogi in strelci. Ob tej priložnosti velja omeniti **Otokarja Praperja**, neutrudnega predavatelja in vodjo praktičnega strelskega programa za lovske pripravnike pri Komisiji za strelstvo pri Koroški LZ, na čelu katere je puškar **Simon Skobir**.

Tudi letošnja generacija je na strelišču Zančani pokazala odlično znanje s področja lovskega strelstva. Pri streljanju na glinaste golobe so bili najuspešnejši **Lenart Krenker** iz LPN Pohorje (devet glinastih golobov), **Alen Kotnik** iz LD Libeliče (osem glinastih golobov) in **Franci Stopar** iz LD Pogorevc (šest glinastih golobov). Pri streljanju s pištolo so imeli najbolj mirno roko **Sašo Mačič** iz LD Jamnica (82 krogov), **Rok Tretjak** iz LPN Pohorje (67 krogov) in **Timotej Klemenc** iz LD Orlica (64 krogov). Pri streljanju s puško risanico pa so bili najboljši **Timotej Klemenc** z 28 krogov, **Janko Vezovnik** iz LD Orlica s 27 krogov, **Rok Tretjak** in **Franci Stopar** pa s 24 krogov od 30 možnih. Najboljšim strelcem je medalje izročil Praper.

mag. **Lada Bradača**, predsednika LZS, **Janez Kaiser** in **Konrad Mandl**, predsednik in praporščak Kluba prijateljev lova iz Celovca, ter dr. **Peter Pungartnik**, podžupan slovenjegraške občine.

19. generacija novih koroških lovcev, v kateri je bila tudi ena lovka, je s teoretičnim delom lovskega izpita začela že 5. marca letos. Dvornikova nam je kot strokovna tajnica Koroške LZ in

Vse foto: Franc Rotar

Najuspešnejši lovski strelci v kombinaciji (od leve) Timotej Klemenc, Alen Kotnik in Lenart Krenker ter Otokar Praper, Urška Dvornik in Janez Švab

vodja tečaja zaupala potek celotnega letošnjega izobraževanja pripravnikov: »Vsa predavanja so bila razdeljena na 20 različnih tem in so bila razporejena na 11 sobot skozi obdobje treh mesecev, ko je potekal tečaj. Poudariti moram, da je bila prisotnost na tečajih dokaj dobra, saj je bila v povprečju 85,5-odstotna. Kar šest pripravnikov je bilo prisotnih na prav vseh predavanjih. Čez teden

Matjaž Jeznik iz LD Zeleni vrh in **Rok Tretjak** iz LPN Pohorje. Odličnjaki so bili še **Alen Kotnik** iz LD Libeliče z oceno 4,89, **Luka Kogelnik** iz LD Koprivna - Topla z oceno 4,74, **Janko Vezovnik** iz LD Orlica z oceno 4,63 in **Sašo Mačič** iz LD Jamnica z oceno 4,63. Pripravnik **Franci Stopar** iz LD Pogorevc je imel priznane določene izpite na fakulteti, zato mu na koncu ni bilo treba opravljati zaključnega izpita. A je zahtevane izpite pri nas opravil s povprečno oceno znanja 4,6,« je dejala Dvornikova.

Prijetno sobotno lovsko prireditvev je tekoče povezovala Dvornikova. Nove koroške lovce in lovko sta s pozitivnimi in spodbudnimi besedami nagovorila predsednika Švab in Kaiser, starešina Leskovec ter podžupan Pungartnik. Švab je med drugim poudaril: »Vse tiste nove mlade dobre lovske strelce pozivam, da se nemudoma vključite v strelske ekipe, tisti, ki lepo požete, igrate na trobento, postanite lovski pevci in rogisti, tisti, ki ste večji fotografirani in pisanja, postanite del lovskega obveščanja, vsi tisti, ki vam je blizu beseda in razprava, pa se vključite v lovsko politiko, saj boste lahko nekoč postali tudi odgovorni lovski funkcionarji.«

Najbolj zanimiva dogodka sta bila, ko so novi lovci in lovka prejeli spričevala in lovske izkaznice. Zapisrsego slovenskega lovca je prebral predstavnik razreda Jeznik, za njim pa so jo složno na glas ponovili vsi novi koroški lovci in lovka ter jo v prisotnosti svojih starešin tudi podpisali. Vsi predavatelji in gostje, med katerimi je bil tudi spodaj podpisani, so prejeli tradicionalno lovsko kapo, na kateri sta logotip Koroške LZ in napis *Generacija 2022*. Kaiser je vsem šestim odličnim tečajnikom izročil trojezični lovski slovar.

Franc Rotar

Devetnajsta generacija novih koroških lovcev in ene lovke s starešinami, mentorji, predavatelji ter strokovno tajnico Urško Dvornik in predsednikom Janezom Švabom, ki sta v prvi vrsti četrta in peti z leve.

Najuspešnejši tečajniki letošnje generacije (z leve): Matjaž Jeznik, Rok Tretjak, Alen Kotnik, Luka Kogelnik in Janko Vezovnik (manjka Sašo Mačič), v družbi Draga Vajsa, Janeza Kaiserja, Urške Dvornik in Janeza Švaba

dni so po vsakem predavanju sledili izpiti, ki so bili ustni in pisni. Tako se je pisni teoretični del tečaja končal 23. junija v Zančanih. Dan pozneje pa na sedežu Koroške LZ v Pamečah tudi zaključni ustni izpit, ki je potekal pred državno izpitno komisijo, v kateri so bili kot predsednik in predavatelj **Dušan Leskovec**, člana pa predavatelja **Blaž Štumpf** in **Zdravko Miklašič**. Letošnja generacija je dosegla povprečno oceno znanja 4,2 (opomba avtorja: lanska 3,99). Odličen uspeh znanja je doseglo šest pripravnikov, in sicer sta bila med najuspešnejšimi tečajniki s povprečno oceno znanja 4,95

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

95 let

Mirko Lebar, LD Mala Nedelja
Vinko Markelj, LD Železniki
Mafaldo Zorzut, LD Gorica

90 let

Franc Grebenc, LD Velike Poljane
Zdravko Kosmač, LD Poljane
Viktor Miklaužič, LD Kungota
Jožef Ritlop, LD Horjul
Alojz Rogelj, LD Smuk - Semič
Anton Turk, LD Starše

85 let

Maks Božnar, LD Poljane
Alojz Dolinar, LD Trebelno
Kazimir Marc, LD Hubelj
Karl Mlinar,
LD Loka pri Zidanem Mostu
Alojz Rožen, LD Prežihovo
Venčeslav Usar, LD Mozirje
Franc Wankmüller,
LD Zeleni Vrh Vuzenica

80 let

Janez Belec,
LD Križevci pri Ljutomeru
Milan Blagojevič,
LD Kojnik Podgorje
Jakob Čarf, LD Koprivna - Topla
Adam Dekanj, LD Črna jama
Jožef Dekleva, LD Pugled
Franc Ekar, LD Jezersko
Franc Ekar, LD Preddvor
Alojz Gojčič, LD Starše
Ivan Hafner, LD Radlje

Evgen Hašaj, LD Tišina
Milan Hladin, LD Velenje
Silvo Humar, LD Grgar
Jožef Jakovac,
LD Banja Loka - Kostel
Beno Karner, LD Slovenj Gradec
Janez Kejžar, LD Sorica
Milan Klen, LD Kočevje
Francišek Koščak, LD Cajnarje
Andrej Leban, LD Tolmin
Leopold Medvešek, LD Dobovec
Franc St. Pavlovič,
LD Studenec - Veliki Trn
Mirko Peljhan, LD Kozje Stena
Karel Potrč, LD Kungota
Franko Prinčič, LD Dekani
Franc Rutar, LD Porezen
Jožef Ržek, LD Poljane
Stanislav Simonič, LD Črnomelj
Jožef Škrubelj, LD Luče
Peter Štefanič, LD Dragatuš
Vinko Volčanjek, LD Veliki Podlog
Karel Voršnik,
LD Rečica pri Laškem
Jožef Vovk, LD Šentjernej
Zvonko Zofič, LD Mokrice

75 let

Andrej Aljančič, LD Storžič
Ivan Bratuša,
LD Sveta Marjeta niže Ptuja
Marko Brus, LD Krekove
Franc Erčulj, LD Tomišelj
Branko Fajfar, LD Sorško polje
Ivan Feiertag, LD Sveta Ana
Karel Gajšek, LD Šentjur
Franc Gerič, LD Petišovci
Rudolf Golob, LD Ig
Andrej Friderik Grilc,
LD Kranjska Gora
Aleš Ilc, LD Bizeljsko

Andrej Ivančič, LD Fram
Franc Jerič, LD Pobrežje - Miklavž
Martin Kerin, LD Raka
Filip Križnik, LD Vransko
Marjan Krojs, LD Poljskava
Jože Lavrič,
LD Plešivica - Žužemberk
Stanislav Levstik, LD Artiče
Edvard Markovski, LD Mala Gora
Boleslav Mervič, LD Lijak
Janez Milač, LD Tuhinj
Martin Nemanič, LD Metlika
Štefan Nemec, LD Rogašovci
Leopold Novak, LD Suha krajina
Anton Omerza, LD Šentjur
Anton Peterka, LD Vurmat
Milan Polajžer, LD Boč
Zvonimir Ponikvar, LD Kanal
Branko Pretnar, LD Bled
Franc Rode, LD Vrhnik
Niko Rožman, LD Adlešiči
Mate Sertič, LD Rakek
Ivan Skerlovnik, LD Orlica
Janko Slamič, LD Pivka
Miroslav Sluga, LD Senožec
Bogomir Stanič, LD Brkini
Milan Šinkovec, LD Jelenk
Bojan Šušteršič,
LD Plešivica - Žužemberk
Feliks Tušar, LD Dole nad Idrijo
Marjan Zlodej, LD Vitanje
Franc Zupancič, LD Tržič

70 let

Vlada Benčič, LD Senožec
Branko Bohinc, LD Sorško polje
Andrej Brus, LD Logatec
Martin Darko Cerjak, LD Artiče
Ivan Dreisiebner, LD Kungota
Andrej Drnovšek,
LD Dol pri Hrastniku

Leo Fabiani, LD Jezero Komen
Ivan Hriberšek, LD Ljubno
Martin Jereb, LD Horjul
Anton Klemenčič, LD Gradac
Vojko Kobal, LD Gorica
Srečko Kogoj, LD Čepovan
Drago Kolarič,
LD Jože Lacko - Ptuj
Stojan Kompara, LD Hubelj
Peter Krajnc, LD Gornji Grad
Martin Kraševac, LD Gradac
Franc Kristl,
LD Paloma - Sladki Vrh
Dimitar Lazarevski, LD Koper
Bogdan Mahne, LD Črna Jama
Silvo Mrevlje,
LD Tabor Dornberk - Branik
Stanko Muhič, LD Trebelno
Rudolf Novak,
LD Slovenska Bistrica
Otmar Odar, LD Jesenice
Jože Ogorevc, LD Artiče
Metod Peljhan, LD Col
Milka Plasin, LD Jesenice
Dušan Podlesnik, LD Radeče
Zvezdan Primožič, LD Dekani
Borut Rakušček, LD Železniki
Martin Rožič, LD Črnomelj
Janez Ružič, LD Ivanovci
Jože Slana, LD Velika Loka
Rudolf Slogovič, LD Negova
Franc Šuštar, LD Laze
Anton Težak, LD Metlika
Borut Valenčič, LD Kozlek
Bojan Valenčič, LD Loka
Rajko Višnjevec,
LD Videž - Kozina

Vsem jubilantom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema *Lisjak*.

Narisi: Milan Samar

Četrty Lovski tabor mladih v LD Babno Polje

Lovska družina (LD) Babno Polje je v dneh od 21. do 24. julija 2022 pri lovski koči na Županovem lazcu v sodelovanju z Zvezo lovskih družin (ZLD) Notranjske in Policijo organizirala svoj četrty Lovski tabor mladih. Letos se ga je udeležilo rekordnih trideset otrok z odraslimi spremljevalci. Udeležence smo seznanili z osnovami varstva narave in z vlogo lovcev pri tem. Poseben poudarek je bil namenjen varstvu divjadi in predstavitvi naše upravljavske vloge, ki jo je predstavil naš častni član **Dragan Vasiljević**. Zvedave otroke smo poučili o zgodovini in pomenu lovstva, in sicer tako slovenskega na splošno kot babnopoljskega. Ob 60-letnici LD Babno Polje, leta 2008, smo izdali dve zgibanki o lovstvu v Babnem Polju, in sicer eno o zgodovini lovstva vse tja do ustanovitve naše lovske družine, drugo pa o zdajšnjem lovstvu v Babnem Polju. O tej tematiki je govoril aktualni gospodar in vodja tabora **Bojan Mlakar**, ki je pred leti dal pobudo za ta dogodek. Vsem zbranim smo povedali tudi, na kakšne načine lovci ustvarjajo slovensko lovsko kulturo. Predstavili smo lovske rogiste in lovske pevske zборе. Poudarek je bil tudi na predstavitvi rukačev, ki oponašajo jelenje rukanje, in na drugih zvrsteh lovske kulture. Pred spanjem je bilo vsak večer na vrsti pripovedovanje lovskega zgodbe, povezanih z babnopoljskim okoljem. Slednje so del širše slovenske lovske slovstvene folklorne, ki še čaka na znanstveno obravnavo. Zgodbe je predstavil **Rajko Troha**, starešina lovske družine.

Letos smo k sodelovanju povabili tudi **Rajka Kovačiča**, predsednika ZLD Notranjske, ki je kot izkušen kinolog predstavil vlogo lovskega psa pri lovski pravičnem lovu. Govoril je o pasmah lovske psov, ki jih imajo naši člani. Poseben poudarek je bil namenjen delu psov krvosledcev in gonilcev, ki jih v Babnem Polju uporabljamo pri jesenskih skupnih lovih. Otrokom smo predstavili tudi dela lovcev v lovišču, kot so izdelava in polnjenje solnic in krmišč, urejanje in čiščenje kaluž, izdelava lovskega prež, košnja lazov, spravilo sena v krmišča in podobno. Tematiko je otrokom predstavil naš član **Tomaž Mlakar**. V nadaljevanju smo otrokom predstavili pomen

Foto: Jonez Ule

Udeleženci četrtega Lovskega tabora mladih 2022 s pripadniki Policije pred lovsko kočjo na Županovem lazcu v lovišču LD Babno Polje pod Snežnikom na Notranjskem

sodelovanja lovcev in gozdarjev. Povabljeni pripadniki Policije, ki jih lovci velikokrat srečamo na lovu, saj naše lovišče meji na Republiko Hrvaško, pa so govorili o svojem delu, poslanstvu in sodelovanju z lovci.

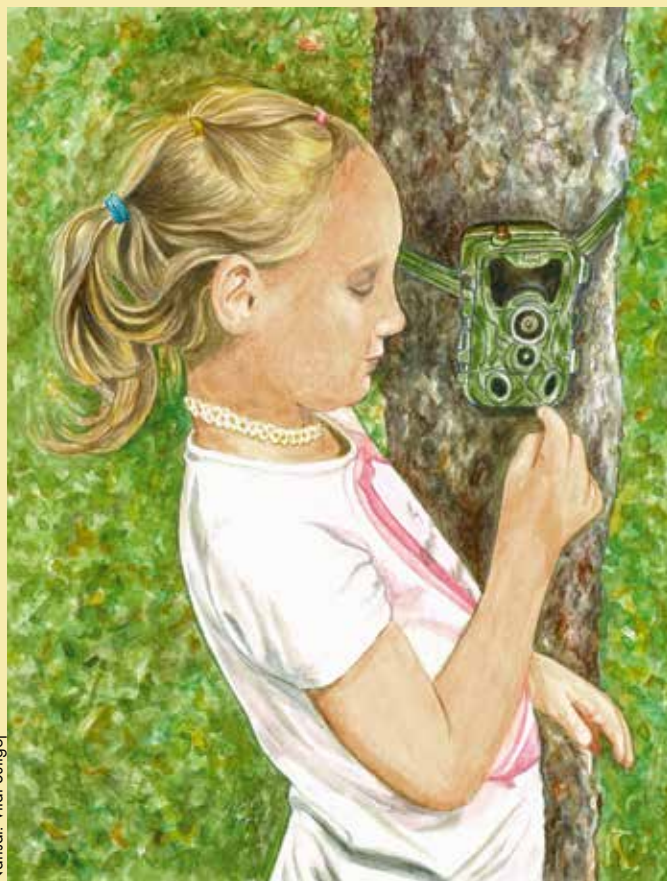
Otrokom smo na poljuden način predstavili lov, ki ga izvajamo v našem lovišču. Poseben poudarek je bil namenjen lovski etiki. Odšli smo na tematski pohod, na katerem je naš lovski čuvaj **Alen Lipovac** predstavil lovske teme, na drugem tematskem pohodu v Beriščkovu Drago je starešina Troha predstavil sledi divjih živali, na posebnem tematskem pohodu pa smo predstavili in nastavili fotopasti in potem drugi dan pogledali, ali se je kaj »ujelo«. Ogled posnetkov je bil za otroke še posebno zanimiv. Nato so otroci pod mentorstvom izdelovali pisne in risarske izdelke na temo lovstva. Predstavili smo tudi naše lovsko glasilo *Lovec*, kjer so objavljeni takšni izdelki. Projekt je vodil starešina Troha.

Navzoče otroke, ki so vse tri noči preživeli v šotorih, smo seznanili z najpomembnejšimi lovskimi običaji in navadami s poudarkom na praksah, ki jih je mogoče zaslediti v našem lovskem okolju (lovski krst, lovski pogreb in vse, kar sodi vmes). Lovske šege in običaje je predstavil Bojan Mlakar. Slušateljem smo predstavili še osnove lovske kulinarike v našem okolju. Poudarek je bil na lovskem golažu in na zastopanosti polhov v prehrani. Polharstvo je v Babnem Polju namreč zelo razširjeno. Nekateri naši lovci so tudi

strastni polharji in, kadar je dobra sezona, organizirajo družinsko polharsko noč za člane lovske družine, njihove sorodnike in naše lovske prijatelje iz drugih družin širom Slovenije in tujine. Lovsko kulinariko je predstavil naš lovski čuvaj Lipovac, ki se je že večkrat preizkusil kot kuhar in picopek. Pri izvedbi tabora so kot pomočniki

ki pomagali še naši člani **Pero Ilić**, **Ivan Poje** in **Suvad Okić**. Člani LD Babno Polje smo se tudi letos na taboru naučili veliko novega in bomo izkušnje s pridom uporabili pri organizaciji prihodnjih lovskega tabora.

Jane Weber,
tajnik LD Babno Polje

Narisal: Vital Šuligoj

JESEN V GOZDU

Jesen gozdnim živalim bogato postreže s plodovi. Bukove veje se šibijo pod težo žira, hrasti zasujejo tla z želodi, med zadnjimi pa na gozdna tla popadajo kostanjeve ježice s skritimi sladkimi kostanjčki. Z jerebik visijo rdeče jagode, ki privabljajo ptice. Le-te se jih lotijo šele potem, ko jih zmehča prvi mrz. Poleg vsega, kar ponujajo drevesa, v jeseni na plano pokukajo tudi jesenske gobe. Jurčki, lisičke, mušnice, dežnikarice in še marsikatero druge vrste se skrivajo v gozdni praproti in so v pravo veselje ne le živalim, ampak tudi vsem drugim obiskovalcem gozda. Gozdne živali se morajo pred zimo dobro najesti in si pripraviti debelo zalogo podkožne maščobe, da lažje preživijo mrzle zimske dni. Debeli polhi odidejo na zimsko spanje v svojo duplino, medvedi pa še hodijo naokoli po gozdovih, vse dokler ne zavije tako huda zima, da se tudi oni odpravijo na globoko zimsko spanje.

PREBERI SPODNJE STAVKE IN SI OB TEM DOBRO OGLED ILUSTRACIJE. MANJKAJOČE BESEDE VPIŠI NA ČRTE. POPOLN STAVEK ŠE ENKRAT PREBERI.

V JESEN STIKAJO PO GOZDNIH TLEH IN IŠČEJO

TER

_____ **V JESEN STIKAJO PO GOZDNIH TLEH IN IŠČEJO** _____ **TER** _____.

GOZDNE GOBE

IN

JEDO

, PA TUDI KAKŠNA

UGRIZNE VANJE.

GOZDNE GOBE (_____ , _____ **IN** _____) **JEDO** _____ , **PA TUDI KAKŠNA** _____ **UGRIZNE VANJE.**

TAKO KOT V JESEN

RUMENI, TAKO NASLEDNJE LETO

NA

ZORI.

TAKO KOT V JESEN _____ **RUMENI, TAKO NASLEDNJE LETO** _____ **NA** _____ **ZORI.** (slovenski pregovor)

Domača naloga za mladega lovca

Mladi lovci bodo z zabavnimi in poučnimi domačimi nalogami spoznavali gozdni prostor in živali v njem. Vsaka domača naloga naj bo napisana na svojem listu in vložena v mapo z naslovom Mladi lovec.

Pojdita z lovcem v gozd in naberita čim več jesenskih gozdnih plodov. Kaj vse se je znašlo v vajini košari? Žir, želod, morda kostanji ali pa slastni jurčki? Na list papirja nariši vse bogastvo, ki ga ponuja jesenski gozd.

Jubilejna, 60. Agra tudi lovsko obarvana

Še kako je prav in pohvalno, da je bil med dvesto domačimi in tujimi poročevalci, ki so od 20. do 25. avgusta poročali z letošnjega že 60., jubilejnega mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma *Agra* v Gornji Radgoni, tudi *Lovec*. Zagotovo ne bi bilo prav, če se tam ne bi pojavili tudi mi in poročali z enega največjih kmetijskih sejmov ne samo v Sloveniji, bližnji sosesčini, ampak tudi v tem delu Evrope. Je namreč velik praznik slovenskega in evropskega kmetijstva, gozdarstva in živilstva pa tudi slovenskega lovstva. Že vrsto let je, to je javno znano doma in v tujini, del **Pomurskega sejma** tudi **Lovska zveza Slovenije**, saj je v tesni navezi s tamkajšnjim sejmiščem kot soorganizator sejma lovstva in ribištva ter oddiha v naravi. Bolj malo pa je znano, da je naša krovna organizacija prepoznavna in zelo cenjena evropska lovška zveza, saj ima med svojimi več kot 20.000 člani tudi več tisoč kmetov, gozdarjev, lastnikov gozdov in obdelovalnih površin, vinogradnikov, sadjarjev in obrtnikov, ki so tako ali drugače povezani z lovstvom in kmetijstvom. Prav zaradi tako pisane družine naše lovske zelene bratovščine smo bili del letošnjega kmetijskega sejma, ki se ga je udeležilo rekordno veliko obiskovalcev.

Sejemska statistika

Po statistiki obiskov si je sejem ogledalo več kot 100.000 obiskovalcev, med katerimi je

bilo tudi veliko lovcev. Imeli so kaj videti in v vsej luči doživeti sejmsko dogajanje. Jubilejne številke sejma so res presenetljive; pred vhodom na sejmišče je letos plapolalo kar 31 zastav

sodelujočih držav, kar 1750 je bilo letošnjih razstavljalcev, ki so se vsečno predstavili na kar 24.500 m² v halah, na 28.000 m² zunanjih razstavnih površinah, na 3.000 m² so predstavili živali in

Slavnostnega odprtja letošnjega jubilejnega mednarodnega sejma Agra se je udeležilo precej častnih gostov in drugih obiskovalcev.

Jubilejnih 60 let Agre v kruhu

na 15.300 m² so uredili vzorčne nasade. Zanimivo in privlačno so se predstavile vse največje slovenske organizacije, ki so povezane s kmetijstvom, gozdarstvom, vinogradništvom, sadjarstvom. Sejem so naredile živega tudi vodilne slovenske vladne, stanovske in strokovne organizacije ter obiski domačih in tujih politikov. Tudi država Japonska, partnerica sejma *Agra*, se je privlačno predstavila v svojem velikem paviljonu. Sodelovalo je 12 japonskih podjetij, ki so predstavila svoja živila, kmetijske stroje in tehnologijo s področja kmetijstva, gozdarstva in ribištva. Prisotni so bili tudi Senegalci. Posebno pester je bil tudi obsejni program. Številna ocenjevanja, srečanje zamejskih Slovencev in razna tekmovanja so zagotovo pritegnila in zanimala mnoge obiskovalce. Prava paša za oči so bili tudi jubilejno urejeni cvetoči sejmski vrtovi **Biotehniške šole Rakičan**.

Obiskovalci so si z veseljem ogledali vse stojnice, na katerih so lahko okušali vina, sokove in razne dobrote. Čeprav je obdobje covid-19 še vedno med nami, je večina pozabila nanj! Le malo je bilo obiskovalcev, ki bi upoštevali navodila zdravstvene stroke in na varni razdalji ter brez rokovanja doživeli sejem.

Slavnostno odprtje sejma

Na slavnostnem odprtju priljubljenega sejma, ki je potekalo pod streho povsem novega sodobnega paviljona – železnega nadstreška, ki stoji pred glavnim vhodom na sejmišče, se je zžala pisana dru-

Vse foto: Franc Rolar

Visoko priznanje predsednika države Boruta Pahorja jubilejni Agri

Častni gostje na obhodu sejma Agre

ščina posebej vabljenih častnih gostov in drugih znanih tradicionalnih obiskovalcev pomurskih sejmov. Glasbeno so sejem popestrili godbeniki pihalnega orkestra **Kulturnega društva Gornja Radgona** in bobnarska skupina tradicionalnih japonskih bobnov, **Doten Taiko, Rondo**. V družbi **Janeza Erjavca**, predsednika uprave Pomurskega sejma, so bili **Borut Pahor**, predsednik države, **Stanislav Rojko**, župan Občine Gornja Radgona, **Irena Šinko**, ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, dr. **Aleksander Jevšek**, minister za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, **Franc Bogovič**, evropski poslanec, **Roman Žvegljč**, predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije, **Borut Florjančič**, predsednik Zadružne zveze Slovenije, dr. **Tatjana Zagorc**, direktorica Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij (GZS), **Ana Protner**, vinska kraljica, in **Valentina Marinčič**, medena kraljica Slovenije. Med mnogimi prisotnimi smo opazili tudi **Natašo Pirc Musar**, kandidatko za predsednico države.

Vsi prisotni so bili zagotovo veseli druženja s predstavniki dežele

vzhajajočega sonca Japonske, na čelu katerih je bil dobro razpoloženi (Yoshitsugu Minagawa) **Jošicugu Minagava**, svetovalec ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo Japonske. Jubilejni častni zbor, tradicionalno uspešno ga je povezoval **Stane Kocutar**, so nagovorili Erjavce, Rojko, Minagava in Šinko. Povezovalce Kocutar je poskrbel tudi za skupni pogovor z Žvegljčem, Florjančičem in Zagorčevom, ki so brez dlake na jeziku spregovorili o sedanjih aktualnih vprašanjih s področja kmetijstva, gozdarstva, živilstva ... Erjavce je v svojem značilnem vščem pozdravnem govoru med drugim dejal: »Pred 60 leti, 16. septembra 1962, je bil v Gornji Radgoni ob navzočnosti številnih domačinov in gostov prvi Pomurski sejem. Pred 60 leti je bilo torej posejano seme, ki so ga imenovali Pomurski sejem. Ali je bila to vizionarska poteza ali zgolj naključje, verjetno niti takratni snovalci niso razmišljali. Še manj pa to, da bi Gornja Radgona lahko nekoč postala res pravo sejensko mesto. Tako je mednarodni kmetijsko-živilski sejem Agra zrastel tukaj na stičišču štirih držav ob reki Muri.

Dopisniki *Lovca* se z mag. **Janezom Logarjem**, vršilecem dolžnosti direktorja Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS), ne srečamo vsak dan, kaj šele, da bi se z njim lahko pogovarjali o trenutnih aktualnih vprašanjih s področja gozdarstva, slovenskega lovstva, zlasti pa o naših zvereh. Podpisani sem imel to priložnost ob zaključku posaditve japonske češnje v čast sodelovanja z Japonsko. Sploh prvič sem se z njim srečal pred idilično leseno kočo slovenskih gozdarjev v gozdarskem parku. Nasmejan in dobre volje je bil takoj pripravljen dati izjavo za *Lovca*: »Slovenski gozdarji is štejemo v čast, da lahko že toliko let tesno sodelujemo s Pomurskim sejemom. Medtem ko smo lani sodelovali pri zasaditvi hrasta gradna, ki so ga posadili predsednik **Borut Pahor**, tedanji kmetijski minister dr. **Jože Podgoršek** in francoska veleposlanica **Florence Ferrari**, so letos v parku posadili japonsko češnjo predsednik Pahor, zastopnik japonskega kmetijskega ministra **Jošicugu Minagava** in kmetijska ministrica **Irena Šinko**,« je v uvodu začel prijeten gozdarski in lovski klepet direktor mag. Janez Logar, univ. dipl. inženir gozdarstva, in v nadaljevanju navezal pogovor o katastrofalnem gozdnem požaru na Krasu. »Kdor sadi drevesa, dela za prihodnost. Tega se dobro zavedamo tudi slovenski gozdarji. Zato z našimi in drugimi strokovnjaki že pripravljamo sanacijski načrt za obnovo gozdov na Krasu, kjer je požar zajel 3.700 hektarjev, od tega 2.900 hektarjev gozdov. Ko bo Kras spet zelen in se bodo obnovili habitati, se bo vrnila tudi divjad. Hvala bogu, da v požaru ni plačala še večjega davka, saj je večina lahko še pravočasno zapustila požarno ogroženo območje,« je poudaril mag. Logar.

V nadaljevanju sva spregovorila tudi o vedno aktualnih vprašanjih s področja upravljanja z medvedom in volkom, zlasti pa o odvzemu 222 medvedov, ki ga je končno odobrilo tudi Upravno sodišče. »Zaradi tega je precej negotovost in tudi nasprotni mnenj. Nič ni narobe, če imajo različne družbene skupine svoje mnenje glede odstrle medvedov. Res pa je, da mnogi, ki ne živijo na podeželju, kjer je stalno prisoten medved, volk, ne poznajo življenja z njimi. Če bi stalno živeli z njimi, bi gotovo imeli drugačno mnenje. Pri upravljanju z zvermi bi morali imeti glavno besedo strokovna javnost in ljudje, ki morajo sobivati z njimi. Na ZGS tesno sodelujemo z več strokovnjaki in tudi Lovsko zvezo Slovenije, saj bodo prav slovenski lovci imeli odgovorno vlogo pri odstrle medvedov. Poudariti moram, da vsak odstrel medveda ali volka temelji na strokovnem mnenju,« je še poudaril prvi mož slovenskega gozdarstva, mag. Logar.

Danes Agra ponuja veliko. Na eni strani nove tehnologije za kmetijstvo, agroživilstvo in splošno rabo. Ponuja nam veliko znanja in izkušenj z različnih področij kmetijske politike,« se je cenjeni Erjavce na kratko sprehodil skozi zgodovino Agre in se zahvalil nekdanji izvršni direktorici sejma **Mateji Jaklič**, ki je zanimivo organizirala strokovne razstave in razstavo 60 let Pomurskega sejma skozi čas z naslovom *Tradicija na dlani, vizija v očeh*.

Župan Rojko je dejal, da je kmetijski sejem v teh letih postal trdno stoječe drevo, ki je in bo zmoglo kljubovati vsem viharjem. »Agra se ne da. Je vedno bolj sveža, živa in mladostna in polna novih idej. Ob tem ne gre

Direktor Zavoda za gozdove Slovenije mag. Janez Logar

prezreti izjemne podpore države, zlasti ministrstva za kmetijstvo, ter podpore lokalne skupnosti v vseh teh letih,« je poudaril lovec in župan radgonske občine. Nadvse dejavna kmetijska ministrica pa je razkrila: »V Sloveniji imamo manj kot 4 % nosilcev kmetijskih gospodarstev, ki so mlajši od 40 let. Zavedam se, da so mladi tisti, na katerih moramo graditi bodočnost našega kmetijstva, zato je treba poklicu kmeta dati ugled v družbi, mladim na podeželju pa omogočiti ustrezno kakovost življenja.« Minagava, svetovalec japonskega kmetijskega ministra, je najprej po slovensko vsem zaželel »dobro jutro« in v lepi angleščini dejal, da so Japonci ponosni, da lahko sodelujejo na tako pomembnem

Japonsko češnjo so v družbi Janeza Erjavca in mag. Janeza Logarja s ponosom posadili (z leve) Jošicugu Minagava, Borut Pahor in Irena Šinko, ki je češnjo tudi dodobra zalila, da bo zrasla v močno drevo sodelovanja med Slovenijo in Japonsko.

sejmu, tudi zato, ker so odnosi med Slovenijo in Japonsko odlični: »Menimo, da ima območje srednje in vzhodne Evrope, tudi Slovenija, velike možnosti, da še poveča trgovanje z živili z Japonske.«

Slavnostni nagovor je imel predsednik Pahor, ki je tudi odprl sejem. A še pred simbolnim odprtjem je dekle v tamkajšnji narodni noši prineslo na loparju praznični vrtanek – kruh iz števil

6 in 0. Toliko let je namreč že stara Agra. Predsednik Pahor je predsedniku uprave sejma Erjavcu podelil visoko priznanje predsednika države za skrb za razvoj in promocijo kmetijstva. V svojem govoru je med drugim povedal: »Povečanje sodelovanja med Slovenijo in Japonsko na gospodarskem in znanstvenem področju odpira nove možnosti sodelovanja tudi na področju kmetijstva in hrane. V času od lanskega sejma

pa sta v ospredje stopila prehranska kriza in vprašanje prehranske varnosti – tema, ki nas spremlja že vsa leta, vendar se njenega pomena ponovno in dodatno zavemo, ko pride do kriz in dogodkov, kot je vojna v Ukrajini.« Po odprtju sta pod vodstvom vodnice **Nikite Jaklič** sledila skupni ogled sejma in sajenje japonske češnje v čast državi partnerici Japonski. To častno opravilo so v družbi Erjavca in mag. **Janeza Logarja**, vršilca dolžnosti direktorja Zavoda za gozdove Slovenije, zelo ponosno opravili predsednik Pahor, zastopnik države Japonske Minagava in ministrica Šinko. Da se bo japonska češnja dobro prijela in zrastle v močno in lepo drevo našega prijateljstva z Japonsko, jo je Šinkova dodobra zalila.

Pestro sejmsko dogajanje

Kot po navadi, so v sejmskem novinarskem središču, ki ga že leta uspešno vodi novinar **Miran Mate**, tudi tokrat toplo sprejeli vse akreditirane poročevalce. Na našem delovnem terenu smo bili dobrodošli sogovorniki s kar nekaterimi častnimi gosti, aktualnimi politiki in drugimi sodelujočimi razstavljalci; med njimi tudi z nekaterimi slovenskimi in tujimi

lovci. Vse to nam je dalo dodatno energijo za zbiranje fotografskega materiala, predvsem pa za objektivno poročanje. Na letošnjem jubilejnim sejmu se je še posebno izkazala parola: »Lepo je biti slovenski kmet, ki za svoj obstoj dela v trendu, je dovolj inovativen in je sam svoj šef in vodja svojega podjetja, ki dela in ustvarja pod milim nebom.«

Prešerno razpoložena in družabna je bila množica obiskovalcev, ki se je ponekod morala celo drenjati, če je hotela skozi množico do razstavnih prostorov. Lep obisk so imele tudi domače in gozdne živali. Tako je bil del lovstva predstavljen v cvetličnem vrtu, kjer je hrvaška fazanerija **Ecoagro** v stekleni obori predstavila nekaj vrst fazanov. Predstavnika fazanerije **Kruno Darbuš** in **Andrej Crnčec** sta zaupala, da v njihovi fazaneriji na leto vzgojijo okrog 80.000 raznih fazanov za lov, ki jih največ pokupijo slovenski, hrvaški in italijanski lovci, cena lovnega fazana pa stane deset evrov. In ne nazadnje: na letošnji Agri so za eno leto okronali novo, peto medeno kraljico Slovenije, **Tadejo Vidmar**.

Franc Rotar

Na Agri v Gornji Radgoni tudi o težavah z divjadjo

Predstavniki **Zveze lastnikov gozdov Slovenije (ZLGS)** so nezadovoljni z osnutkom gozdnogospodarskih in lovskoupravljaljskih načrtov območij za obdobje 2021–2030. Zato so na okrogli mizi v okviru letošnjega sejma Agra na **Pomurskem sejmu** v Gornji Radgoni z naslovom **Kakšen gozd bomo predali naslednjim generacijam** odločno zahtevali zmanjšanje številčnosti divjadi in jasen načrt države, kakšni naj bodo slovenski gozdovi. Zanimivo okroglo mizo sta pripravila **Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS)** in **ZLGS**, na njej pa so predstavili težave z divjadjo in pomlajevanje gozdov. Ugotovili so, da rešitve v osnutkih desetletnih gozdnogospodarskih in lovskoupravljaljskih načrtov, o katerih se bo razprava začela v kratkem, niso prave.

Zato za nemoteno pomlajevanje gozdov njihovi lastniki zahtevajo konkretno zmanjšanje števila jelenjadi, postopno zmanjšanje zimskega krmljenja ter da jelka in hrast postaneta nosilni drevni vrsti. Zato pa je potrebno

Gozdove je treba pomladiti in zmanjšati številčnost divjadi.

njuno objedanje in preraščanje prikazovati ločeno. Ob tem je treba po mnenju lastnikov gozdov dosledno upoštevati območja z nezaželenimi vrstami divjadi, nedomorodno divjad pa v desetih letih izločiti iz narave. Predlogov in zahtev lastnikov ne bi smeli obravnavati enako kot pripombe drugih deležnikov, so še menili razpravljavci. Ocenili so, da je treba v tem času zmanjšati število jelenjadi za 30 odstotkov in hkrati tudi zmanjševati količino položene hrane za krmljenje, ki zdaj znaša 1660 ton na leto, za 20 ali 25 odstotkov.

Na okrogli mizi so povedali, da se mora število parkljaste divjadi, posebno še jelenjadi, začeti zmanjševati. Kot je dejal **Marjan Hren**, predsednik ZLGS, je to ključna pripomba, saj bo šele potem gozd kot ekosistem zagotavljal naravno pomlajevanje. »Sicer tega ne vidimo in tudi ne zanamcev, ki bi se čez 50 let srečevali na dražbah vrednostnih lesnih sortimentov,« je povedal Hren. Dodal je, da jih je ministrica za kmetijstvo **Irena Šinko** na sejmu že sprejela in jim obljubila, da bodo pregledali vse predloge. Če bodo argumentirani, se bodo po razgrnitvi še enkrat srečali in dorekli odprta vprašanja.

Franc Miklavčič, član upravnega odbora ZLGS, je predstavil zgodovino ravnanja z gozdovi. »To, kar se v tem trenutku dogaja z nekaterimi listavci, je težko imenovati drugače kot genocid, ker genocid pomeni načrtno iztrebljanje določene rase, z drevesnimi vrstami pa se dogaja nekaj popolnoma enakega. Popisi od leta 2010 kažejo, da kjer je koncentracija jelenjadi največja, te drevesne vrste dobesedno izginejo,« je ocenil Miklavčič. Našel je tudi tiste, ki se, kot je dejal, niso odzvali na pozive lastnikov gozdov. To so po njegovem **Zavod za gozdove**

Slovenije (ZGS), ki že četrto stoletja načrtuje in ima škarje ter platno, **Zavod Republike Slovenije za varstvo narave**, ki se ni odzval, pa stroka na fakulteti in inštitutu, ki da imata kup strokovnih člankov, ni pa nikogar, ki bi se izpostavil in to problematiko javno predstavil.

Janez Beja, podpredsednik ZLGS, je dodal, da ob sedanji številčnosti divjadi čez 10 ali 20 let ne bomo imeli česa sekati. »Imeli bomo grmovje, robido oziroma bonsaje, ker tam, kjer je preveč divjadi, predvsem jelena, popasejo že vzniklo. Težava je, da tega vznika niti ne upoštevajo,

ker ob ocenjevanju škode pravijo, da na mladju ni škode. Seveda ni škode, če je že popaseno pri vzniku,« je pojasnil Beja. **Mihael Koprivnikar** s KGZS je opozoril, da so slovenski gozdovi v povprečju stari in vedno starejši. Nujno jih je treba pomladiti, kar pa divjad preprečuje. Nekaj krivde je tudi v premajhnem vlaganju v pomlajevanje, je še dejal Koprivnikar.

Vršilec dolžnosti direktorja ZGS **Janez Logar** je na očitke odgovoril, da lastniki gozdov soodločajo o njihovih strokovnih podlagah. »Kar se tiče naših strokovnih podlag za

gospodarjenje z gozdovi, tako z gozdnogospodarskimi načrti kot lovskoupjavljevskimi načrti, so lastniki gozdov zastopani v svetih območnih enot in noben drug organ zavoda ne odloča o teh stvareh,« je pojasnil Logar. Po njegovih besedah je prilaganje razmeram tek na dolgi rok, zaradi očitkov pa je lastnike gozdov povabil, naj se udeležijo obravnave načrtov. Do pripravljenih predlogov se bodo sveti območnih enot ZGS opredelili in nato predloge posredovali kmetijskemu ministrstvu.

Za objavo povzel:
dr. Marjan Toš

France Ekar, gorenjska lovška in planinska legenda

Franceta ali tudi **Franca Ekarja** slovenska lovška in planinska srenja poznata do obisti. Zapisal se je goram, planinstvu in lovstvu, je častni član **Lovske družine (LD) Jezersko**, častni član **Planinske zveze Slovenije**, častni predsednik **Planinskega društva (PD) Kranj**, častni učitelj smučanja, veteran vojne za Slovenijo, alpinist, gorski reševalec, učitelj smučanja in član znamenitega avstrijskega **Alpen Kluba**. Biti v njegovi lovski sobi in v njegovi lovski družbi je privilegij, saj je malo slovenskih lovcev, ki bi tako srčno pripovedovali o svojih lovskih doživetjih in to ne zgolj kot lovci ali planinci, pač pa predvsem kot iskreni in zavzeti naravovarstveniki. Franc je med njimi in prvo, kar pove, je, da mora biti lovec po duši, predvsem pa po dejanjih varuh narave in divjadi. Vedno in povsod.

»Moji starši so bili s kmetij, oče iz vasi Nova vas izpod Zaplate, mama pa s Potoč izpod Potoške gore. Pri kmetovanju in gozdarjenju smo se vedno srečevali z divjadjo. Kot otrok se tega živo spominjam. Bojda sta po pripovedovanju moj stari oče in celo praded po materini strani opravljala lovsko službo tudi na gradu Turn. Na kmetiji v Potočah sem našel izvirne lovske sledi, klesče za dolivanje svinčenk, roževinaste 'lijake' za polnjenje 'forladre'. Povedali so mi tudi, da je puške, ki so se še ohranile, stric že v začetku vojne 1941 pospravil v globeli v gozdu,« nam je tekoče pripovedoval Franc. In ni pozabil dodati, da se je rodil med vojno, 17. oktobra 1942, ko je moral oče po babico med policijsko uro in

Foto: Osební arhiv Franca Ekarja

Franca Ekar je tudi zaprisežen planinec in velik ljubitelj smučanja.

ko so ga kot dojenčka položili na ležišče v košaro, pod katero je bilo skritega veliko orožja za partizane. Slišati je neverjetno, a tako je bilo.

Lovski začetki

Franc je bil radoživ otrok, radoveden fantič, rad je poslušal tudi lovce. Prvič se je pobliže srečal z lovcom **Tonotom Kaštrunom**, ki je bil tudi zidar planinskega doma na Kališču, kjer je Franc med počitnicami delal, da si je zaslužil kakšen dinar. V zgodnjih jutrih mu je Tone vedno pokazal

gamse, košute, jelene in srnjake, ko so izstopali na plano in uživali v jutranji rosi. S Tonotom sta se potem še večkrat srečevala na drugih deloviščih po slovenskih gorah, saj se je Franc kmalu ves zapisal tudi planinstvu in sledil očetovi tradiciji. Z lovci se je vedno pogostejše družil in se z njimi zblizal, kar je bil prvi korak na poti v zeleno bratovščino, ki ji je zvest tudi pri 80-ih letih ustvarjalnega in razgibanega življenja. »Doživel sem tudi prvi lov, in to v družbi očeta novembra leta 1955, ko ga je vodil na lov državni

lovec **Janez Štefe**. Bil je mojster lova na gamse, z bogatim znanjem in praktičnimi izkušnjami, vse je vedel o divjadi, očetu je pokazal primerne gamse za odstrel in doživel sem prvi odmev lovskega roga po uplenitvi gamsa v gorah. Bilo je kot v pravljici, tega ne pozabiš nikoli. Tudi Janeza Štefeta nisem pozabil, takšnih lovcev danes ni veliko. Zaupanje in čast sta me doletela, ko sta mi lovec Štefan in oče zaupala, da sem smel iti po uplenjeno gamsovo kožo. Uspelo mi je in to je bilo moje prvo srečanje z lovom na gamse, pa tudi prvi dotik s gamsom,« z velikim spoštovanjem in nostalgijo pripoveduje Franc o prvem doživetju na gamskem lovu.

Francev življenjepis je neverjetno bogat in tesno prepleten s planinstvom in seveda z lovstvom. V slovenskem lovstvu je pustil globoke sledi, kar mu bo nekoč priznala tudi zgodovina, saj je znal prijeti za vsako delo kot član ali kot starešina LD Jezersko, pa tudi kot funkcionar **Zveze lovske družin (ZLD) Gorenjske in Lovske zveze Slovenije (LZS)**. Ob obilici organizacijskega dela se je poglobil še v dediščino dveh velikih slovenskih lovcev, **Jakoba Aljaža** in **Frana Saleškega Finžgarja**. Marsikaj je zbral in ohranil. Veliko se je družil z mnogimi domačimi in tujimi lovskimi strokovnjaki ter tudi kot planinski funkcionar povezoval obe dejavnosti pri varovanju slovenskega naravnega bogastva. Še vedno goreče podpira skrb za ohranitev slovenske domorodne divjadi kot dela nacionalnega bogastva, sploh ruševcev, divjih petelinov, gamsov, jelenjadi, belke... Neizmerno skrb za ohranitev ogroženih vrst zna prenašati tudi na mlade lovce. Ker nenehno spremlja domačo in še bolj tujo strokovno literaturo, z izsledki rad sodeluje na

mnogih kongresih in strokovnih posvetovanjih o ogroženih živalskih vrstah. Zapisal se je tudi slovenskemu alpinizmu in gorski reševalni službi, tudi o tem bi lahko napisal debelo knjigo prigrad. Družil se je z mnogimi lovci, najbližje pa mu je bil kolektiv zelene bratovščine LD Jezersko, kjer je član in kjer je bil polnih 20 let spoštovan starešina. Med drugim je vodil gradnjo čudovitega lovskega doma in o dejavnosti jezerskih ter gorenjskih lovcev nasploh, veliko je objavljalo v naši reviji *Lovec*.

In kot se za pravega lovca spodobi – tudi Franc je imel ob sebi lovske pse; bavarski barvarji so bili njegovi spremljevalci. Vključil se je v delo ZLD Gorenjske, bil je vodja tečaja za lovske čuvaje, vodil je komisijo za izobraževanje in sodeloval pri mnogih odmevnih mednarodnih dogodkih, saj je imel odlične stike z lovci onstran Karavank. Skrbel je za dobro lovsko opremo in pri lovskih puškah stavil na znamenito boroveljsko puškarsko delavnico. »Puška je osnovno orodje in mora biti najboljša,« prisega še dandanes.

Številne življenjske izkušnje

Med najinim kramljanjem ni pozabil omeniti pobude za organizacijo slovenskega alpskega

Foto: Osební arhiv Franca Ekarja

Na gorskem lovu

smučarskega tekmovanja za pokal kristalnega gamsa leta 1993. Pobudo sta podprli tudi LZS in ZLD Gorenjske. Mimogrede: s svojimi jezerskimi in drugimi gorenjskimi lovci je sodeloval tudi v osamosvojitveni vojni za Slovenijo leta 1991 in o tem napisal prispevek za zbornik, ki ga je izdala LZS. Ostaja zvest temeljnemu, sam pravi da Lovrenčičevim načelom zelene bratovščine, sveti so mu lovska etika in lovska kultura, običaji in lovsko tovarištvo, ki po njegovem mnenju izginja. Zato tolikokrat piše o teh temah in se naslanja na izročilo že omenjenih

lovcev in pisatelj Jakob Aljaž in Frana Saleškega Finžgarja. Zanj je lov tudi del slovenske kulturne dediščine in zato ga je treba čim boljše ohraniti.

Leta 1995 je bil pobudnik za zbiranje arhivskega gradiva v LD Jezersko in leta 1999 je izšla zajetna kronika *Jezersko lovstvo skozi čas*. Prav tako je leta 1998 sodeloval pri izdaji kronike ZLD Gorenjske z naslovom *Naših petdeset let*, v kateri je celovito predstavljeno gorenjsko lovstvo. Bil je dopisni član **Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranjanje divjadi** (International Council for

Game and Wildlife Conservations – CIC).

Franc je bil trinajst let zaposlen v paradnem kranjskem podjetju **Iskra**, bil je član uprave v **Gorenjskem tisku** in nato kot direktor šest mandatov uspešno vodil poslovno-prireditveni center **Gorenjski sejem v Kranju**. Gorenjski sejem je dobil široke razsežnosti in je bil vedno odprt za lovce in lovske tematiko. Njegova vrata so bila vedno odprta tudi planincem in ribičem. Leta 1996 je pod pokroviteljstvom CIC gostil mednarodno razstavo *Narava – divjad – lovstvo*, prvo v samostojni Sloveniji in ob njej še vrsto odmevnih dogodkov. Franc je po zaprtju podjetja za krajši čas odšel na **Gospodarsko razstavišče v Ljubljano**, nato pa v zasluženi pokoj. Ima nemalo zaslug za nastanek slovenskega **Planinskega muzeja v Mojstrani**, bil pa je tudi uspešen župan **Občine Preddivor**. To je tam, kjer so bila od nekdaj čudovita gorska lovišča. »*Lov je način življenja; ko si se enkrat zapisan lovu in naravi, si ostal njun za večno,*« je sklenil kramljanje naš 80-letni lovski tovariš Franc. »*Bova šla še v gmajno, da vidiš, kako mogočni gamsi so še pri nas,*« mi je dejal ob slovesu. In ne bo prvič, da bom v njegovih družbi.

Marjan Toš

OGLASNO SPOROČILO NAROČNIK:

Optics Trade, d. o. o.
www.optics-trade.eu

Predstavljamo: lovski strelni daljnogledi Steiner Ranger 8

Strelni daljnogledi Ranger podjetja Steiner so med lovci izjemno priljubljeni. Serijo Ranger, ki je požela ogromno uspeha, stani nasledili seriji Ranger 4 in Ranger 6. Zaradi odličnih mehaniških in optičnih lastnosti je njuna prodaja vseskozi odlična. Letos junija je Steiner na sejmu Jagd & Hund v Dortmundu predstavil še naprednejšo serijo Ranger 8, ki smo jo že nestrpnost pričakovali.

Na voljo je sedem modelov: Steiner Ranger 8 1–8 x 24, Steiner Ranger 8 2–16 x 50, Steiner Ranger 8 2–16 x 50 BT*, Steiner Ranger 8 3–24 x 56, Steiner Ranger 8 3–24 x 56 BT* in Steiner Ranger 8 4–32 x 56 BT* (*z balistično kupolo za pomik po višini).

Model 1–8 x 24 je odlična izbira za lov na pogon, zaradi največje osemkratne povečave se dobro izkaže tudi pri streljanju na nekoliko daljše razdalje. Ranger 8 2–16 x 50 je vsestransko uporaben lovski strelni daljnogled, ki ga lahko uporabljate pri katerikoli vrsti lova. Za lov v mraku je najboljša izbira model 3–24 x 56, ki postreže s svetlo sliko v slabih svetlobnih razmerah. Ranger 8 4–32 x 56, na voljo izključno z balistično kupolo, je namenjen za lov na dolge razdalje – navduši pri lovu v visokogorju.

Izdelki podjetja Steiner so znani

po svoji izjemni trpežnosti. Preden strelni daljnogled serije Ranger 8 zapusti tovarno, ga temeljito preizkusijo. Serija lahko brez težav zdrži odsun, primerljiv s tistim, ki ga ima puška v kalibru .375 Holland & Holland Magnum. Mehanski deli delujejo brezhibno tudi pri nizkih temperaturah (do –25 stopinj Celzija). Ker je serija Ranger 8 polnjena s suhim dušikom, se vam pozimi ne bo treba ukvarjati z nadležnim notranjim rosenjem.

Optična zmogljivost serije Ranger 8 je nadpovprečna glede na ceno. Slika je ostra po robovih, tudi pri večjih povečavah. Upo-

rabnika navdušijo žive barve in dobra svetlobna prepustnost. Vidno polje je široko, kromatična aberacija* zelo majhna, tunelskega vida ni.

Strelni daljnogledi v seriji Ranger 8 se ponašajo s fino nastavljlivo rdečo piko, kar lahko pripišemo optičnemu vlaknu. Nastaviti jo je mogoče na enajst nivojev. Križ 4A–I, izpeljanka za lov izjemno priljubljene nemške štirice, je v drugi goriščni ravnini. Kupola za nastavitev po višini je opremljena z mehanizmom zero stop, ki ga pri Steinerju imenujejo Zero Mode.

Za strelni daljnogled v seriji Ranger 8 boste odšteli od 1800 do 2100 evrov. Ob nakupu prejmete desetletno jamstvo. Nakup je mogoč na spletni strani www.optics-trade.eu in v vseh boljše založenih lovskih trgovinah. Za več informacij nas pokličite na 031 770 520 (Optics Trade).

* Optična napaka, ki se pojavlja zaradi različnega loma svetlobe posameznih valovnih dolžin. Posledica so vijolični robovi na delih slike, kjer prihaja do močnih kontrastov.

Foto: Optics Trade, d. o. o.

Steiner Ranger 8 3–24 x 56

LOVSKE SPOMINČICE, NABRANE NA SLOVENSKEM

PEPI

Rudi Roter, koroška lovska korenina in dobrosrčen človek, ki je iz rokava stresal lovske dogodivščine, je bil sicer učitelj in dolga leta tudi osnovnošolski ravnatelj: nekaj let na Zgornji Ščavnici, kot so po letu 1952 preimenovali zdajšnje Sv. Ano v Slovenskih goricah, in nato v Mariboru. Na Zg. Ščavnici je pomagal ustanoviti tudi lovsko družino. Potem so ga pota življenja vodila po novih stezah, a v srcu je Rudi bil in ostal učitelj do konca življenja. Spominjam se svojega prvega obiska v njegovih »nebesih na zemlji«, v Koprivni in Topli na Koroškem. V tem »pravilničnem« svetu sem spoznal mnoge srčne koroške lovce, Rudijeve tovariše in prijatelje. Z nekaterimi je kot mladenič partizanal (svoje partizansčine ni nikoli obehal na veliki zvon), z drugimi pa je sodoživljal povojne usode koroškega podeželja, saj so ga kot mladega učitelja poslali na šolo v Javorje. Na trdni Končnikovi domačiji na 1125 metrih nadmorske višine v Topli pod mogočno Peco se je druženje zavleklo do jutra. Rudi je bil s tisto dolino in z njenimi z ljudmi neverjetno povezan: bil je njihov, imeli so ga za svojega. Seznanil me je z mnogimi koroškimi »jagri«, med katerimi je bil tudi poznejši župan Črne na Koroškem in zdajšnji predsednik Koroške lovske zveze **Janež Švab**. Razgledan in uglajen mož širokih obzorij, a preprost, odprtega srca, družaben in prijazen sogovornik. Rudi si je za svojo Koroško vedno vzel čas. Še dandanes se čudim, kako je vse zmozel; poleg službe, delovanja v **Izvršnem odboru takratne Zveze lovskih družin Maribor** in poleg vodenja **Lovsko-kinološkega društva Maribor**. Bil je namreč predan kinolog.

Enemu od njegovih psov je bilo ime **Pepi**. Če se prav spomnim, je bil Pepi resasti jazbecar, neverjetno temperamenten kuža, ki je

Rudi Roter med šolarji

Foto: Osební arhiv Rozine Zemljič, Lenart

postal Rudijeva maskota. »O, glejte, kdo je prišel na lov, Rudi in Pepi,« so ju povsod prijazno sprejeli lovci, ko sta prišla na zborna mesto pred lovom. Za Pepija se je vedelo, da bo po prvi sledi smjadi za pol dneva izginil in si nabiral telesno kondicijo, za Rudija pa, da bo med malico ali na zadnjem pogonu povedal kakšno dobro lovsko zgodbo. Če kdo, potem jih je imel Rudi na zalogi za polno lovsko torbo. Brez lovske torbe Rudi ni šel na noben skupni lov. Poleg nje je imel še vse drugo, kar mora imeti pravi lovec pri sebi, ko gre na lov. Gamsji čop na klobuku oziroma celoten klobuk je bil njegov dragulj. Bog ne daj, da bi se ga kdo dotikal. Že na prvi pogled je njegov klobuk izdajal, da ga nosi izkušen gamsar, kar je Rudi tudi bil – to vem, ker sem

Na Končnikovi domačiji iz leta 1524 v Topli so za lovce vrata vedno odprta.

z njim doživel nekaj nepozabnih lovov na gamse na Peci. Vedno je bil obut v lovske čevlje, ki pa jih je na lovih po ravninskem blatnem svetu v Slovenskih goricah sezul in si nadel gumijste škornje. Ko je bilo hladneje, si je ogmnil še hubertusov površnik. Glede tega je bil dosleden. In na lovska oblačila ter opremo je vedno opozarjal tudi lovske pripravnike na izpitih. Bil je član izpitne komisije, zadolžen sicer za področje lovske kinologije, a se je redko zgodilo, da kandidatov ni vsaj nekaj malega povprašal tudi o lovskih segah in navadah. »Ko boste šli na jago, bodite tudi oblečeni kot lovci,« je bilo njegovo načelo.

Rudijev Pepi se je proti koncu zadnjega pogona vedno vrnil h gospodarju. Malo izmučen, a zadovoljen, da sta spet skupaj. Enkrat pa se je zgodilo, da je Rudi s Pepijem jamaril neke na sovenskobistriškem koncu. Jamarjenja je bilo konec, Pepija pa od nikoder. Lovska družba ni vedela, kaj storiti, kopali so in klicali ubogo žival, a psa ni bilo. Kopali so dan za dnem in na koncu obupali. V Rudiju pa je nekaj upanja še vedno tlelo in ko je bil dobesedno na robu obupa, da zvestega prijatelja ne bo več videl, je pred lisičino, kjer se je Pepi izgubil, odnesel staro, povsem ponošeno lovsko suknjo, na kateri je Pepi rad poležaval. In čez dva dni je na njej našel Pepija. Kuža je še kazal znake življenja, zato ga je hitro odpeljal k veterinarjem. Psa so rešili in dolgo je trajalo, da si je toliko opomogel, da je spet šel z Rudijem na sprehod. In tudi še na lov.

Pripravil: dr. Marjan Toš

OKUSI NARAVE

Lovci - vinariji:
Ivan Urbanč

»Tja v Gadovo Peč sem šel pit tisto reč,« pravi že ponarodela pesem ... In sem ga pil – cviček.

Vinska gorica Gadova Peč je vinorodni kraj s štirimi večjimi zaselki, ki so v jugovzhodnem delu Posavske regije v pokrajini pod Gorjanci, nedaleč od državne meje z Republiko Hrvaško, in velja za zibelko cvička. Iz kraja Cerklje ob Krki se pot nekaj časa rahlo dviga med vinogradi, posejanimi z zidanicami in lesenimi hrami, do kraja Stojanski Vrh, kjer me je prijazno sprejel moj tokratni sogovornik – vinar in lovec **Ivan Urbanč**. Najin pogovor sva začela v velikem in lepo urejenem degustacijskem prostoru, ki je nad prostorno vinsko kletjo. Skupaj z življenjsko sopotnico **Zdenko** upravljata turistično izletniško kmetijo. Njuna glavna dejavnost je pridelava vina in suhomesnatih izdelkov. Vse to, vključno z znamenitim Zdenkinim kruhom, je del ponudbe tradicionalne domače kulinarike, ki jo ponudita naročenim skupinam in prijateljem.

Pokrajina pod Gorjanci je bogata z etnološkimi, kulturnimi in naravnimi znamenitostmi. V zgodovini je območje naseljevalo več narodov. V času turških vpadov, okrog leta 1560, je nekdanja Habsburška monarhija, ki je bila takrat na čelu protiturske koalicije, v tamkajšnjih krajih naselila begunce – Uskoke, ki so se po končanih vojnah poleg kmetijstva začeli ukvarjati tudi z vinogradništvom. Ker trta na višje ležečem območju Gorjanecv oziroma Žumberka (na hrvaški strani) ni uspevala, so kupili zemljo na območju Gadove Peči. Tod so namreč odlične lege in izjemne lapornate sestave tal, že od nekdaj zelo primerne za gojenje vinske trte.

Zadnjih 150 let, razen v minulem letu, tod niso poznali ne toče ne pezebe. Pri Urbančevih so se z vinogradništvom ukvarjali že njihovi predniki. Ivan je posest podedoval po svojem staremu očetu, ki je na območju, znanem po številnih manjših vinogradih, v tistih časih veljal z 1,5 ha velikim vinogradom za enega večjih vinogradnikov. To so bili časi, ko je prazen sod za shranjevanje vina pri hiši pomenil pravo bogastvo. Vanj so dodajali vse vrste grozdja oziroma vina, kar so pač imeli. Skozi leta se je z vedno bolj strokovnimi načini izluščilo prijetno vino in tako se je bolj kot ne po naključju rodil cviček.

Cviček je rdeče suho vino z nizko stopnjo alkohola (8,5 do 10 %), skoraj brez ostankov neprevretega sladkorja. Zato se odlično ujema z raznovrstnimi jedmi, še posebno z bogato lokalno kulinarijo. Pridelujejo ga samo v dolenskem vinorodnem okolju in je zakonsko zaščiteno vino z oznako priznanega tradicionalnega poimenovanja.

Foto: Igor Pičulin

Ivan Urbanč

Poleg toskanskega chiantija je edino vino na svetu, ki je sestavljeno iz rdečih in belih sort grozdja. Cviček sestavlja harmonično razmerje nearomatičnih sort vinske trte; od rdečih sort sta to žametna črnina (modra kavčina) in modra frankinja. Sestavo belih vin pa obvezno tvori kraljevina, lahko tudi laški rizling, zeleni silvanec in rumeni plavec.

Cvičku kot slovenskemu posebnemu med vini pripisujejo še posebno veliko zdravilnih učinkov. Več kisline in nižja alkoholna stopnja z veliko antioksidanti ga uvrščata med dietetična vina. Poleg antioksidantov vsebuje snovi, ki zmanjšujejo kardiovaskularna tveganja in pozitivno vplivajo na prebavo, preprečujejo nespečnost in krepijo krvni obtok. Je dokazano naravno zdravilo za diabetike. Pozitivne učinke cvička je s strokovnega vidika podrobno opisal zdravnik **Peter Kapš**. Nekoč so cviček (kot zdravilo) pili tudi na dunajskem dvoru.

Lovska družina Podbočje, katere član je Ivan, upravlja z divjadjo na 3000 ha lovne površine. Območje, zelo bogato z divjadjo, naseljujejo jelenjad, srnjad in divji prašiči, na ravninskem delu pa vsa mala divjad, med katero je v zadnjih letih opaziti ponovno povečanje števila divjih zajcev. Ivan ni samo lovec, je tudi eden pobudnikov in organizatorjev mednarodne divjačinske salamijade. Organizacijski odbor prve **Mednarodne lovske salamijade** je dal pobudo o ustanovitvi **Društva ljubiteljev suhomesnih izdelkov iz divjačinskega mesa**.

Urbanč, ki je tudi ambasador cvička in vitez vina **Slovenskega viteškega reda**, je prijeten in zanimiv sogovornik, pobudnik številnih novih idej in marljiv organizator. Velja za družabnega človeka, ki zna na nekoliko hudomušen način povedati marsikatero pravo lovsko modrost. Lovska malica je najboljši del vsakega lova, je prepričan. »V naših krajih velja, da morajo biti v nahrbtniku, ki je najpomembnejša oprema vsakega lovca, klobasa, čebula, kos kruha in seveda vsaj liter cvička,« je še pojasnil.

Igor Pičulin

Jožef Primc se je rodil 31. oktobra 1943. Umrl je 8. avgusta 2022.

Z. Jožefovo smrtjo smo izgubili dobrega lovca, njegovi najbližji pa

moža, očeta in dedka, človeka, ki je bil velik ljubitelj narave in tovarštva, ki je veliko prispeval za varstvo in divjad ter celotno lovsko organizacijo.

V lovske vrste je stopil leta 1974, lovski izpit pa je opravil leta 1976.

V Lovski družini (LD) Plešivica - Žužemberk je bil v dolgih letih članstva zadolžen za številne različne naloge: bil je mentor lovskim pripravnikom, vodja revirja Lačen grič, spoštovan starešina naše lovske družine, bil je tudi član upravnega odbora lovske družine. Opravljal je zadolžitve funkcionarja na Zvezi lovske družin (ZLD) Novo mesto; bil je podpredsednik in član Upravnega odbora novomeške območne lovske zveze, član izvršnega odbora območnega združenja upravljavcev lovišč, podpredsednik in pozneje predsednik strokovne komisije za kategorizacijo odvzema divjadi. Vse naloge je z veliko zavzetostjo, vestnostjo in zagnanostjo opravljal v korist vsega lovstva, društva, divjadi in narave.

Velikokrat je s svojo zavzetostjo, spoštovanjem in delom prispeval svoj čas in dobro voljo pri različnih pomembnih dogodkih za lovsko družino, pa tudi za novomeško območno lovsko zvezo. Vedno se je odzval in se pridružil delu, ki smo ga skupaj opravljali na lovske objekti, v lovišču, v korist divjadi in narave.

Za svoje predano delo in prispevek lovske organizaciji je prejel priznanja, ki mu jih je podelila Lovska zveza Slovenije: znak za lovske zasluge leta 1986, red za lovske zasluge III. stopnje leta 1994, red za lovske zasluge II. stopnje leta 2001 in red za lovske zasluge I. stopnje leta 2021. Leta 2015 je prejel tudi jubilejni znak za 40 let članstva v lovski organizaciji. Jožef je bil tudi večkratni prejemnik spominskih listin ob jubilejih naše lovske družine in vseh priznanj ZLD Novo mesto.

Spoštovali smo ga, ker je bil preprost, pošten in dela vaje človek, znal je graditi mostove med nami, nikoli jih ni rušil, znal je zglediti vsa nesoglasja med lovci, če so se pojavila. Za vedno bomo ohranili v spominu njegovo človečnost, odločnost in skromnost.

Ob zadnjem slovesu se mu lovski tovariši zahvaljujemo za vse, kar je dobrega storil za uspešno delovanje našega društva in vsega lovstva. Hvala za iskrenost, prijateljstvo in vse skupne trenutke, ki jih bomo zelo pogrešali.

Jožef, nikoli ne bomo pozabili tvojega pristnega tovarštva med nami in med tvojimi lovske prijatelji v revirju Lačen grič. V 48 letih, skoraj petdesetih letih lovskega delovanja v našem društvu si se izkazal s svojim odgovornim in pristnim ravnanjem. Poznali smo te kot vestnega in dobrega lovskega tovariša. Člani tvoje LD Plešivica - Žužemberk izrekamo iskreno in globoko sožalje tvoji družini in sorodnikom.

Jožef, ohranili te bomo v spoštljivem, lepem in trajnem spominu.

LD Plešivica - Žužemberk - A. J.

Ravno ko je večina lovcev razmišljala o večernem lovu na srnjaka, nas je v poznih popoldanskih urah 20. maja 2022 presunila žalostna vest, da se je dan prej

ustavilo plemenito srce človeka z veliko začetnico. **Anton Bozja** ali – kot smo ga vsi poznali –, Toni je bil lovec, gasilec, častni občan Občine Bovec, častni poveljnik Prostovoljnega gasilskega društva Bovec in častni član Lovske družina (LD) Bovec.

Toni se je rodil 24. marca 1934 v Malem Lipoglavu, majhni vasi na južnem obrobju Ljubljane, v veliki družini štirih bratov in sedmih sester. Otroštvo je preživel v domačem okolju. Nato ga je po končani osnovni šoli pot zanesla na šolanje v obrtno poklicno šolo, kjer se je izučil za poklic tapetnika. Po končanem poklicnem šolanju, leta 1956, ga je življenjska in poklicna pot zanesla v Bovec, kjer si je našel prvo zaposlitev in prijatelja, domačina Ozvalda Mlekuža - Baldija, ki je bil naš član. Zato je bila posledica tega druženja članstvo v LD Bovec. Ob prijatelju pa je Toni na Bovškem rad spoznaval tudi dekleta in tako spoznal mično dekle iz Vodenc pri Bovcu – Elzo. Pozneje sta se jima rodila dva sinova. Ker je imel v sebi čut za sočloveka in je bil vedno pripravljen pomagati, se je takoj po prihodu v Bovec vključil v vrste PGD Bovec, kjer je aktivno deloval do poznih zrelih let.

V LD Bovec je bil sprejet leta 1961, lovski izpit je opravil leta 1963. Zaradi svoje marljivosti, vestnosti in natančnosti so ga člani še kot pripravnika izvolili za blagajnika leta 1962. To funkcijo je vestno in marljivo opravljal do leta 1975. V tistem času je bil tudi član Izvršnega odbora LD Bovec. V letih od 1964 do 1968 je bil član Disciplinskega razsodišča pri LD Bovec, nato se v letih 1984 do 1986 predsednik Nadzornega odbora pri LD Bovec. Najdaljše obdobje pa je deloval kot predsednik komisije za nagrade in odlikovanja; to dolžnost je izredno vestno in pravično opravljal od

Narisal: Milan Samar

leta 2000 do svoje smrti. V tem času ni nikoli pozabil na okrogle jubileje naših članov, najbolj zaslužne je predlagal za zaslužno priznanje ter pohvalil, kar je bilo treba pohvaliti.

Tonija je poznal skoraj vsak prebivalec Gornjesoške doline, kar priča o njegovi veličini. Bil je znan med vsemi sloji prebivalstva – tako mladimi kot starimi, med premožnimi in nekoliko manj premožnimi. Z vsemi je sodeloval v dobrobit človeštva. Naj je bila stiska še tako velika, Toni ni nikoli rekel ne. Ob požarih, plazovih, poplavih in potresih, ki jih na Bovškem ni manjkalo, je bil vedno prvi, ki je pomagal in izžareval visoko stopnjo humanosti ter tovarštva. Prav zaradi takih dejanj ga je že v času Socialistične federativne republike Jugoslavije (SFRJ) takratni predsednik Josip Broz Tito odlikoval z »ordenom dela s srebrnim vencem«. Bil

je tudi prejemnik vseh najvišjih gasilskih priznanj in na koncu tudi najvišjega gasilskega priznanja – kipca Matevža Haceta. Občina Bovec mu je za zasluge, ki jih je prispeval na humanitarnem in splošnem človeškem področju, podelila najvišje priznanje – častni občan Občine Bovec.

Kot strasten lovec ni nikoli pozabil na lov in obveznosti, ki spadajo zraven. Bil je aktiven in neutrudni udeleženec pri gradnji vseh petih lovske koč, ki jih ima naša lovska družina. Kljub letom in slabemu zdravstvenemu stanju se je udeleževal delovnih akcij pri gradnji lovskega doma. Solnice je polnil praktično do smrti. Venomer je bil prisoten na revirnih, pa tudi družinskih delovnih akcijah. Najbolj pri srcu pa mu je bil lov na ruševca, ko je bil še mogoč. Veljal je za enega najspretnjših lovcev na to zelo previdno in očarljivo ptico. Ob neki priložnosti, ko mu je bila Diana naklonjena, ga je naš »pomemben« lovec vprašal: »No, Toni, ti, ki veliko več o ruševcih, sedaj pa povej, koliko je ta petelin star.« Seveda mu Toni ni ostal dolžan in mu je hudomušno odgovoril: »Sedaj nimam časa, ko pridem domov, mu pregledam zobe in ti potem povem njegovo starost.«

Vse funkcije in dolžnosti, ki so mu bile zaupane, je opravljal vestno, natančno in pravično. Zato ga je že leta 1967 takratna Zveza lovske družin Gorica nagradila s priznanjem za lovske zasluge. Zaradi požrtvovalnosti in delavnosti ga je nagradila tudi Lovska zveza Slovenije, in sicer z znakom za lovske zasluge ter redoma za lovske zasluge III. in II. stopnje. Prejel je tudi jubilejni znak za 50 in 60 let članstva v lovske organizaciji.

Bil je lovec, ki je verjel in živel resnično in pravično ter se zaradi takih značajskih in vrednostnih kreposti zasidral v naši kolektivni zavesti kot naše moralno sidrišče. Prav zaradi njegovih značajskih lastnosti in delavnosti smo ga leta 2008 soglasno imenovali za častnega člana LD Bovec.

Toni, v čast nam je bilo loviti s teboj. Želimo si, da bi ti boginja Diana dodelila najboljše čakanje v večnih loviščih. Počivaj v miru, bovški lovci smo ti neizmerno hvaležni in te bomo ohranili v trajnem spominu.

LD Bovec - V. R.

Iz lovske vrste so za vedno odšli:

Jože Pečjak st., LD Suha krajina,
* 14. 10. 1960, † 29. 7. 2022.

Franc Trstenjak,
LD Središče ob Dravi,
* 9. 5. 1936, † 4. 8. 2022.

Rajko Pločnik, LD Kapla,
* 2. 10. 1948, † 21. 7. 2022.

Iztok Jamnik, LD Begunjska,
* 15. 4. 1975, † 6. 8. 2022.

Zdenko Slavec, LD Dekani,
* 18. 7. 1956, † 18. 7. 2022.

Viktor Kraševac,
LD Lož - Stari trg,
* 23. 7. 1932, † 14. 8. 2022.

Janko Senekovič,
LD Pesnica - Jarenina,
* 27. 11. 1949, † 10. 8. 2022.

Viktor Drnovšek,
LD Zagorje ob Savi,
* 13. 1. 1940, † 21. 7. 2022.

Jožef Primc,
LD Plešivica - Žužemberk,
* 31. 10. 1943, † 8. 8. 2022.

Alojz Rupnik, LD Loče,
* 2. 5. 1950, † 25. 7. 2022.

Aleksander Kokot, LD Loče,
* 9. 1. 1958, † 13. 8. 2022.

Anton Breg, LD Bukovje Otiški Vrh,
* 7. 12. 1933, † 15. 8. 2022.

Miran Kozole, LD Veliki Kamen,
* 18. 4. 1953, † 16. 6. 2022.

Anton Peršoh, LD Poljčane,
* 20. 12. 1932, † 22. 8. 2022.

Franc Košak st., LD Višnja Gora,
* 18. 10. 1932, † 1. 7. 2022.

Alojzij Žumer, LD Železniki,
* 28. 4. 1932, † 2. 8. 2022.

Mirko Vute, LD Vurmat,
* 27. 9. 1953, † 6. 8. 2022.

Janez Plimon, LD Dravograd,
* 31. 8. 1940, † 19. 8. 2022.

Aleksander Razbornik, LD Libeliče,
* 6. 9. 1961, † 2. 9. 2022.

Miroslav Šavc, LD Gradišče,
* 29. 7. 1933, † 30. 8. 2022.

Darko Matičič,
LD Javornik - Postojna,
* 23. 4. 1950, † 27. 5. 2022.

Janez Gönc, LD Markovci,
* 18. 12. 1929, † 7. 9. 2022.

Jože Fridauer, LD Ptuj,
* 7. 2. 1951, † 14. 8. 2022.

Milan Versolato, LD Prestranek,
* 12. 9. 1951, † 3. 9. 2022.

Umrlim časten spomin!

Deseti Memorial Vladimirja Pleničarja

Društvo ljubiteljev ptičarjev (DLP) je v sodelovanju z Loviščem s posebnim namenom (LPN) Fazan - Beltinci organiziralo 10. Memorial Vladimirja Pleničarja. To je uporabnostna preizkušnja po krvni sledi, poimenovana v spomin na znanega vodnika psov ptičarjev Vladimirja Pleničarja. Uporabnostna preizkušnja je potekala 11. junija 2022, in sicer že tradicionalno v gozdu Hraščice.

Ob 8. uri smo se pred upravno stavbo LPN Fazan - Beltinci zbrali: oba prijavljena vodnika, predsednik DLP Vilko Turk, kinološka sodnika Vojko Pirher in Vlado Vesel, vodja prireditve Jernej Duha in dve lovski pripravnici iz Lovske družine Podvelka. Po uvodnem nagovoru predsednika DLP sta sledila žreb štartnih števil in kratek napotek sodnika Vesela. Na preizkušnjo sta bila prijavljena nemški kratkodlaki ptičar Lir od Jospia Kozloviča z vodnikom Antonom Jurgecem

Foto: Vilko Turk

Čeprav prijavljenih vodnikov s ptičarji na uporabnostno preizkušnjo po krvni sledi nikoli ni veliko, se bomo v DLP še naprej trudili, da bo omenjena preizkušnja ptičarjev v delu po krvni sledi ostala vsakoletna tradicija. Vsak pes, ki jo opravi in je pozneje uspešen tudi v praksi, je namreč neprecenljiv pomočnik vodniku in v korist tudi lovski družini kot upravljavki lovišča.

in nemški žimavec Aron v. d. Aawiesen vodnika Dragana Zemljiča.

Že dan prej sta kinološka sodnika, v spremstvu vodje prireditve, ob 18. uri začela polagati sledi. Za vsako sled sta uporabila 2,5 dl

krvi srnjadi. Tudi dolžina in potek sledi sta bila položena skladno s Pravilnikom o uporabnostni preizkušnji v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov.

Gozd Hraščice je idealen za tovrstne preizkušnje, saj v glavnem

odrasle sestoje gabra in hrasta v primerni razdalji razmejujejo preseke, primerne za položitev mrtve divjadi na koncu sledi. Na dan preizkušnje je bilo sončno, a z močnim severnim vetrom, ki psom zagotovo ni olajšal dela.

Nemški žimavec Aron v. d. Aawiesen z vodnikom Zemljičem je zbral 116 točk in se uvrstil v II. nagradni razred. Jurgečev nemški kratkodlaki ptičar, ki je bil vodljiv brez slednega jermena, žal ni uspešno prišel do konca sledi. Ob 11. uri je sledila razglasitev rezultatov, nato pa pogovor in druženje ob okusnem bograču.

Čeprav prijavljenih vodnikov s ptičarji na uporabnostno preizkušnjo po krvni sledi nikoli ni veliko, se bomo v DLP še naprej trudili, da bo omenjena preizkušnja ptičarjev v delu po krvni sledi ostala vsakoletna tradicija. Vsak pes, ki jo opravi in je pozneje uspešen tudi v praksi, je namreč neprecenljiv pomočnik vodniku in v korist tudi lovski družini kot upravljavki lovišča.

Dragan Zemljič,
dr. vet. med.

Obisk pri Jožetu Kogelniku, dolgoletnemu lovcu, kinologu in častnemu članu LKD Koroške

Jože Kogelnik, po domače Klančnikov Jože, je 3. avgusta 2022 praznoval 85. rojstni dan. Istega dne popoldan so ga predstavniki Lovsko-kinološkega društva (LKD) Koroške, in sicer predsednik Jožef Verčko, podpredsednik Bojan Kotnik, predsednik strokovnega sveta Bojan Deberšek in Ivo Vrhovnik, obiskali na domu in mu čestitali za rojstni dan ter mu izročili spominsko darilo. Za obisk smo se dogovorili s sinom Markom, ki je sedaj gospodar na kmetiji. Prisotna sta bila oba sinova – Andrej in Marko – ki sta prav tako lovca in kinologa tako kot tudi večina vnukov.

Marko je za vse pripravil pogostitev, mi pa smo ob dobri hrani in pijači obujali spomine. Jože je pripovedoval o svojih lovskih in kinoloških aktivnostih ter dogodbah, ki so se mu zgodile. Povedal je, da je ves lovski staž lovec v Lovski družini Libeliče, in sicer že od leta 1959. V lovski družini je opravljal vse pomembne funkcije: od starešine in članstva v upravnem odboru do vodenja različnih komisij. Trudil se je, da

Foto: Jožef Verčko

Z leve: Andrej Kogelnik, Srečko Zajamšek, Bojan Deberšek, Marko in Jože Kogelnik, Jožef Verčko, Bojan Kotnik in Ivo Vrhovnik

je vse funkcije pošteno opravljal. Za aktivnosti na področju lovstva je od Lovske zveze Slovenije prejel vsa odlikovanja, tudi red za lovske zasluge I. stopnje.

Izredno rad hodi na lov v »svoji« lovski družini, kot lovski gost pa je v preteklosti pogosto lovil tudi v lovskih družinah v Sloveniji in tujini, predvsem na Madžarskem. Povedal je, da si še vedno želi upleniti kakšno divjad, vendar mu zdravje in leta to otežujejo. Zadnjega srnjaka je uplenil

pred tremi leti – 9. maja 2019, ko je bil star 82 let.

O uplenitvi tega srnjaka je sin Marko povedal zanimivo anekdoto. Ker srnjak ni padel v ognju in ker Jože ni našel nobenih sledi zadetka, je odšel domov in Marku pripovedoval: »Na polju sem streljal po srnjaku, ki sem ga opazoval kar nekaj časa, da se mi je dobro 'postavil'. Ko sem ustrelil, ni nakazal zadetka in nič ni najti na nastrelu, prepričan sem, da ga nisem 'zgrešil', saj do zdaj

še nikoli nisem.« Marko mu je odgovoril s pomirjajočim glasom: »Ata, vse je enkrat prvič.« Ko je vodnik s krvosledcem pregledal mesto nastrela, je krvosledec izsledil in prijel ranjenega srnjaka. Jože je bil izredno vesel najdbe in ko so mu izrekli lovski blagor, je sinu v smehu rekel: »Vidiš, Marko, da sem ga zadel ne glede na leta.«

Jože je povedal tudi, da so mu lovski psi in kinologija vseskozi v veselje. Vedno je imel za lov rodovniške jamarje in goniče, sedaj pa ima kratkodlakega jazbečarja. Bil je prvi vzrejno-tetovirni referent na Koroškem. Na njegovi domačiji je bila organizirana večina kinoloških prireditev, na primer telesna ocenjevanja in preizkušnje naravnih zasnov, in zgrajen prvi umetni rov za šolanje jamarjev. Sodeloval je tudi pri organizaciji kinoloških prireditev. Koroške lovce je vzpodbujal k sodelovanju in udeležbi na različnih lovsko-kinoloških prireditvah pa tudi k nakupu in lovu z rodovniškimi psi in njihovi vzreji.

Bil je ustanovni član LKD Maribor in do ustanovitve LKD Koroške opravljal različne funkcije. Ko so leta 2001 na Koroškem ustanovljali lovsko-kinološko društvo, je podpiral ustanovitev in se udeležil ustanovnega občnega zbora. Pomagal je pri organizaciji

ustanovnega občnega zbora ter s sinovoma poskrbel za brezplačno pogostitev udeležencev ustanovnega občnega zbora.

Jože je bil na ustanovnem občnem zboru LKD Koroške leta 2001 izvoljen v nadzorni odbor, v katerega je bil izvoljen vse do leta 2022, ko zaradi zdravstvenih razlogov ni več kandidiral. Funkcijo je vestno opravljal. Vsa leta je na kmetiji Klančnik organiziral seje nadzornega odbora in po potrebi omogočil tudi sestanke drugih organov društva.

Vedno rad pomaga lovsko-kinološkemu društvu. Bil je sponzor pri pogostitvah in majic z logotipom društva za kinologe, ki so se udeleževali tekmovanj ...

Foto: Jožef Verčko

Z leve: Jože Kogelnik z darilom, Ivo Vrhovnik in Marko Kogelnik

Na zemljišču Klančnik že več let dovoljuje društvu izvedbo tečaja poslušnosti lovskih psov VP-1 in vedno pomaga pri organizaciji kinoloških aktivnosti, če društvo to potrebuje.

Jože je veliko prispeval k razvoju štajerske in koroške lovske kinologije. Za njegov trud in prispevek ga je Kinološka zveza Slovenije odlikovala z vsemi odlikovanji, vključno z redom I. stopnje. Za dolgoletno aktivnost in prispevek k razvoju kinologije na Koroškem pa mu je LKD Koroške podelilo častno članstvo.

Ob slovesu smo Jožetu še enkrat zaželeli dobro zdravje in še veliko lovsko-kinoloških doživetij.

Jožef Verčko

»Ma, dio porko!«

Pred več kot letom in pol je prenehalo biti plemenito srce mojega osebnega prijatelja in našega kinološkega ter lovskega tovariša **Jureta Pagona**.

Še vedno ne morem verjeti, da se je 25. januarja 2021, kar iznenada, to res zgodilo. Usoda je izbrala. »Za vse, kar si nam dobrega storil, si si, Jure, zaslužil povsem kaj drugega!« Vem, da žalostne novice ne sodijo najbolj na to mesto, vendar bi s prikrivanjem in potiskanjem svoje žalosti najbolj škodoval sebi. Želim, da se tudi drugi, ki ga morda niste poznali tako dobro, seznanite le z delčkom življenja pokojnega prijatelja, ki je veliko prispeval tudi pri oblikovanju moje lovsko-kinološke osebnosti, kar je trajalo več kot 33 let prijateljstva.

S krvosledniško dejavnostjo se je Jure začel ukvarjati malo pred menoj, a si upam trditi, da ne kaj dosti. Kar nekaj kinoloških izobraževanj, preizkušanj po krvni sledi, sojenj (oba sva bila kinološka sodnika), uporabnostnih preizkušenj in sestankov sva preživela skupaj. Pogosto me je spodbujal in priganjal, da sem postal več vodnik psa barvarja in kinološki sodnik za delo krvosledcev. Po mojem mnenju je bil prav on izjemno uspešen in vztrajen kinološki »garač«, rečeno v kinološkem žargonu. Čudovito se je bilo srečati s teboj, Jure, čeprav sem včasih na svoj račun slišal tudi kakšen neposreden in kritičen vzdevek, s katerim si se pridušal in ni bil za drugo uho. Moram pa priznati, da je bila tvoja kritična pripomba vedno uporabna in učinkovita.

Že kar nekaj krepkih let nazaj sem imel v lovišču prijatelja **Jožeta** možnost loviti medveda. Z medvedi sem se že prej sre-

čeval v kočevskih gozdovih pri poklicnih lovcih, kjer sem imel tudi možnost fotografiranja te naše lepe mogočne zveri. Do medvedov sem vedno gojil neko posebno lovsko spoštovanje. Zato sem se z velikim veseljem in lovskim

Naslednje pozno popoldne sva bila spet na visoki preži. Barometer upanja v meni se je dvigoval, sonce je počasi padalo v zaton. Kmalu je prišel medved; na koruzo, ki sva jo dopoldan potrosila pred visoko prežo. Previdno

Foto: Jani Krivec

Utrinek z mojega lova medveda; Jure Pagon čepi ob psu.

pričakovanjem oglasil pri lovskem prijatelju v lovišču njegove lovske družine z namenom, da bi uplenil medveda do 100 kg telesne mase, kakršnega so imeli pravico odstreliti in katerega odstrel mi je omogočil Jože.

V prijazni in čisti lovski preži je bil narejen načrt najinega obnašanja in načina lova. Pod prežo se je malo pred mrakom zadrila šoja – gozdni policist. Jože, ki je sedel poleg mene, me je dregnili: »Že gre; o, glej ga, ob tisti svetli bukvi stoji.« Pokimal sem; velika rjava pika res ni bila daleč, samo »dovoljena kilaža« je bila ob najinem ogledovanju zveri sporna. Ura je že kazala skoraj trdo temo, ko je medved previdno zapustil najino lovsko območje. Kmalu za njim sva se tudi midva previdno vrnila do avtomobila.

je pregledoval okolico. Po telesu in teži je bil očitno manjši od prejšnjega. Jože me je vprašal: »Kaj misliš, koliko kilogramov tehta?« »Nimam pojma,« sem mu previdno odgovoril. Jože pa: »Mislim, da je kar pravi, kar pripravi se in dobro pomeri ...«

Strel, nato tišina ... Opazoval sem medveda, ki se je še premikal, lomastil po suhem listju, nato pa hitro izginil navzgor po zaraščenem pobočju. Zapustila sva prežo in v velikem loku, precej daleč, kjer je izginil medved, pregledala mesto strela. Opazila sva kri! Tema se je hitro povečevala. Da bi tedaj ogledovala, ali medved kje leži – ranjen ali mrtev – je bilo le preveč nevarno! »Pustiva, naj se medved umiri, bom za jutraj poklical Jureta in njegovega psa na pomoč!« je mirno rekel Jože.

Tako napet seveda nisem mogel spati. Zgodaj zjutraj naju je Jure Pagon že čakal pred hišo. »Ma, dio porko, kej je zdejl!?« me je ogovoril v svojem značilnem domačem godoviškem govoru. Po kratkem pogovoru smo odšli na nastrel – mesto, na katerem je medved stal ob strelu. Mlada psička je takoj potegnila po strmini med mladimi smrečicami vse do potočka, kjer je ležal že mrtev medved. Sledil je »lovski blagor«: psu vejica za sledno ovratnico, njegovemu vodniku, meni kot strelcu in zahvala Jožetu. Še posebej sva se oba zahvalila Juretu.

Da, Jure Pagon je bil lovec, izjemen vodnik psov krvosledcev, tudi človek z velikim srcem in neomajnim prepričanjem v absolutno dobro. Z njim smo izgubili cenjenega prijatelja, požrtvovalnega kinologa in lovca, izjemnega tovariša, ki ga bomo vsi zelo pogrešali. Čeprav je njegova nenadna smrt za vedno utišala njegov dobrohotno karajoči glas in njegovo osebno neposrednost, ne more utišati naših srčnih občutkov, saj ga bomo imeli premnogi vedno v najtoplejšem in lepem spominu. Zato se mu moram, tudi osebno, na tem mestu zahvaliti predvsem za premnoge koristne nasvete, iskreno prijateljstvo in družbo; postal je in bil dolga leta del mojega vsakdanjega lovsko-kinološkega življenja. Za vse, kar mi je zapustil in me naučil kot »rutiniran krvosledniški praktik«, sem mu iz srca hvaležen.

Jure, kot tvoj prijatelj bom poskrbel, da boš ponosen name tudi v večnih loviščih. Osebno bom še naprej živel ob kinološkem delu in poslanstvu, ki sva ga imela prej oba skupaj tako rada ... A zelo te pogrešam in te bom vedno pogrešal, dragi prijatelj! Počivaj v miru!

Jani Krivec

Predvidena legla lovskih psov

Nemški lovski terier (SLRLt):

O: 5/I, m: 5/I, 30. 7. 2022.
Goran Pištoljevič,
Gregorčičeva ul. 42, 6330 Piran.
Tel.: 041/667-718.

O: 5/I, m: 5/I, 17. 9. 2022.

Janko Logar,
Pod bregom 2,
2380 Slovenj Gradec.
Tel.: 031/613-302.

O: 5/I, m: 5/I, 1. 10. 2022.

Lavra Garmut,
Sp. Kapla 35, 2362 Kapla.
Tel.: 051/249-245.

Brak-jazbečar (SLRBj):

O: 5/II, m: 5/I, 3. 10. 2022.
David Gazvoda,
Pečke 4, 2321 Makole.
Tel.: 040/828-318.

O: 5/II, m: 4/I, 6. 10. 2022.

Jože Štrubelj,
Srednjevaška ulica 85, 1291 Škofljica.
Tel.: 040/598-598.

Nemški žimavec (SLRNž):

O: 5/VUP, m: 4/VUP, 16. 10. 2022.
Štefan Hoheger,
Murski Črnci 53 c, 9251 Tišina.
Tel.: 041/200-132.

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na elektronski naslov: lovec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej. Položnic ne pošiljamo. Preštejte besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lovske zveze Slovenije: Nova Ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBSLJ2X.

Sklic naj se glasi: SI 00 in zraven datum plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

Obvestilo

Zaradi negotovih razmer, povezanih s COVID-19, vas prosimo, da se glede ažurnega stanja izvedbe dogodkov obračate neposredno na organizatorja dogodka. Uredništvo ne bo imelo podatkov o izvedljivosti organizacije dogodka zaradi morebitnih poostrenih ukrepov v povezavi s COVID-19. V reviji zaradi natančno načrtovanega urnika oddaje gradiva v tiskarno tudi ni mogoče objaviti zadnjih informacij. Mogoče je, da bodo dogodki odpovedani. Na dogodkih poskrbite za svojo varnost in varnost drugih udeležencev. Ostanite zdravi.

Uredništvo

MALI OGLASI

Orožje in lovška optika

Prodajam repetirno risanico, kal. 8 x 57, s strelnim daljnogledom Meopta 8 x 50 (zasučna montaža), **šibrenico**, kal. 12-12, s kromiranimi cevmi, **MK-puško** TOZ s strelnim daljnogledom Tasco 4 x 32 in nemško **omaro za orožje** s šestkratnim zaklepom. Vse skupaj ali posamezno. Ugodno. Tel.: 031/530-755.

Poceni prodajam tricevko Merkel Suhl, kal. 12-12/7 x 57 R; **polrisanico** »biksarico«, kal. 12-7 x 57 R, z **menjalnimi cevmi** 12-12, **vložno cevjo** 600 mm, 70 kal. 12-7 x 57 R, **pištolo** Bernandeli, kal. 7,65 mm, in nov **čistilnik tulcev** Vibmotor Top Shot CTi4400

Nono. Tel.: 040/740-685.

Prodajam natančno **repetirno risanico** Mauser, kal. .243 Win., s srebrnimi gravurami in montiranim strelnim daljnogledom Swarovski Habicht 6 x 42. Cena: 1300 €. Tel.: 031/635-417.

Prodajam zmogljiv in lepo ohranjen lovski **spektiv** Swarovski 30 x 75. Cena: 700 €. Tel.: 031/635-417.

Prodajam odlično ohranjeno **kombinirko** Sabatti, kal. 20 Mag./7 x 65 R, s strelnim daljnogledom Swarovski 6 x 42 (Suhlova montaža). Tel.: 041/614-625.

Zelo ugodno prodajam novo **repetirno risanico** CZ 557, kal. .30-06 Spr., s strelnim daljno-

gledom (850 €), in neuporabljen **dvogled** Meopta 8 x 25 (160 €) **ter škatlo krogelnega streliva** 7 x 57 R (25 €). Tel.: 068/177-526.

Prodajam puški: tricevko Merkel Suhl, kal. 12 - 12/7 x 65 R, s strelnim daljnogledom in bock **šibrenico**, kal. 12/12. Obe puški sta v odličnem stanju. Tel.: 041/767-865.

Zaradi neuporabe prodajam polavtomatsko risanico Remington, model 7400 Carbine, kal. .30-06 Spr., z optično piko Bushnell in tremi nabojniki; **polavtomatsko šibrenico** Franchi, kal. 20 Mag. z menjalnimi zadržkami »čoki« in po naročilu izdelano **repetirno risa-**

nico, kal. 6,5 x 55, brez strelnega daljnogleda. Tel.: 051/357-183.

Prodajam širokokotni strelni daljnogled Zeiss Conquest DL, 1,2-5 x 36, z dnevno in nočno lučko, premer cevi 30 mm, brezhiben, kot nov. Tel.: 031/817-667.

Prodajam dobro ohranjeno **tricevko**, kal. 16-16/7 x 65 R borovelske izdelave, s strelnim daljnogledom Swarovski 4 x 32 na Suhlovi montaži, **in repetirno risanico** Crvena Zastava, kal. 7 x 64 s strelnim daljnogledom znamke Docter 8 x 56, z rdečo piko na Suhlovi montaži. Tel.: 031/868-995.

Lovski psi

Prodajam štiri mesece staro angleško špringer španjelko odličnih delovnih staršev. Tel.: 041/724-031.

Norisl: Martin Fujan

OKTOBER

Datum	Luna	Sonca	zora/mrak (navt.)		
	vzide	zaide	zaide	začet	konec
1. So	13:31	21:43	7:00	18:43	5:55 19:47
2. Ne	14:42	22:39	7:01	18:41	5:57 19:45
3. Po	15:40	23:48	7:03	18:39	5:58 19:43
4. To	16:27		7:04	18:37	5:59 19:41
5. Sr	17:02	1:06	7:05	18:35	6:01 19:39
6. Če	17:30	2:27	7:06	18:33	6:02 19:37
7. Pe	17:53	3:47	7:08	18:31	6:03 19:35
8. So	18:13	5:05	7:09	18:29	6:05 19:33
9. Ne	18:32	6:21	7:10	18:27	6:06 19:31
10. Po	18:51	7:35	7:12	18:25	6:07 19:29
11. To	19:12	8:49	7:13	18:24	6:09 19:28
12. Sr	19:36	10:01	7:14	18:22	6:10 19:26
13. Če	20:04	11:12	7:16	18:20	6:11 19:24
14. Pe	20:40	12:20	7:17	18:18	6:13 19:22
15. So	21:23	13:22	7:18	18:16	6:14 19:21
16. Ne	22:15	14:16	7:20	18:14	6:15 19:19
17. Po	23:14	15:00	7:21	18:13	6:16 19:17
18. To		15:36	7:22	18:11	6:18 19:16
19. Sr	0:19	16:05	7:24	18:09	6:19 19:14
20. Če	1:26	16:29	7:25	18:07	6:20 19:12
21. Pe	2:34	16:49	7:27	18:06	6:22 19:11
22. So	3:43	17:07	7:28	18:04	6:23 19:09
23. Ne	4:53	17:25	7:29	18:02	6:24 19:08
24. Po	6:05	17:43	7:31	18:01	6:26 19:06
25. To	7:19	18:04	7:32	17:59	6:27 19:04
26. Sr	8:37	18:28	7:34	17:57	6:28 19:03
27. Če	9:57	18:59	7:35	17:56	6:30 19:02
28. Pe	11:18	19:39	7:36	17:54	6:31 19:00
29. So	12:34	20:33	7:38	17:53	6:32 18:59
30. Ne	12:37	20:38	7:39	17:53	6:33 18:57
31. Po	13:28	21:54	6:41	16:49	5:35 17:56

* Poletni čas se konča 30. oktobra (ob 3h zjutraj se premakne uro na 2h).

Prodaj mladice – nemške ptičarje – žimavce, poležene 8. 6. 2022, potomce odličnih delovnih staršev. So dvakrat cepljeni in čipirani. Na voljo še nekaj samcev. Tel.: 041/717-464.

Ugodno prodaj mladice goniče pasme **bosanski barak**, poležene 17. 5. 2022. Psi so potomci odličnih delovnih staršev, imajo rodovnik, so že cepljeni in čipirani. Psi so primerni predvsem za pogone na divje prašiče. Tel.: 051/254-681 ali 041/209-012.

Prodaj nemške prepeličarje rjavce, poležene 20. 8. 2022. Na voljo samci in samice. Tel.: 031/246-842 (Slavko Hotko, Župelevec 16, 8258 Kapele).

Drugo

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tistega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodaj omaro za orožje s šestkratnim zaklepom. Ugodno. Tel.: 031/530-755.

Prodaj fazane in race mlakarice. Tel.: 041/717-464.

Prodaj pesjak, velikosti 6 x 3 m, dvojni. Tel.: 070/273-616.

Kupim odpadle veje rogovja navadnega jelena in jelena damjaka. Tel.: 031/435-932.

Prodaj trofejnega damjaka za odstrel ali nadaljnjo rejo. Tel.: 041/583-618.

Državna vzrejna komisija za brak-jazbečarje pri Kinološki zvezi Slovenije, Lovsko-kinološko društvo Bela krajina in LD Smuk Semič

organizirajo

DRŽAVNO TEKMO BRAK-JAZBEČARJEV V DELU PO UMETNI KRVNI SLEDI IN V DELU NA DIVJEGA PRAŠIČA V OBORI

v soboto, 12. novembra 2022, v lovišču LD Smuk Semič. Zbor udeležencev bo ob 7.30 pri lovskem domu LD Smuk Semič.

Prireditelj si pridržuje pravico omejitve sodelujočih na največ 15 prijav, v primeru preveč prijav pa si pridržuje pravico do izbora nastopajočih.

Najmanj prijavljenih tekmovalcev, da bo tekma potekala, je osem prijav.

Tekma bo potekala po Pravilniku za delo brak-jazbečarjev – krvna sled in Pravilniku v delu goničev in brak-jazbečarjev na divjo svinjo v obori.

Prijave na e-naslov: Janez.Nahtigal@t-2.net ali po telefonu na tel. št.: 041/397-078. K prijavi je treba priložiti obojestransko fotokopijo rodovnika.

Zadnji rok za prijave je do 25. oktobra 2022.

DVK za brak-jazbečarje
Janez Nahtigal

VK KZS za goniče,
LKD Zasavje in
LD Podkum

organizirajo

DRŽAVNO TEKMO GONIČEV – CACT 2022.

Tekmovanje bo v soboto, 22. oktobra 2022, z začetkom ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Podkum, Podkum 10, 1414 Podkum.

Prijave je treba poslati do 10. oktobra 2022 na e-naslov: jure.rihtarsic@gmail.com

Informacije: Jure Rihtaršič (tel.: 040/624-078).

Vabljeni!

Vzrejna komisija Kinološke zveze Slovenije za šarivce in vodne pse

sporoča, da bo

VZREJNI PREGLED ZA VSE PASME ŠARIVCEV (španjeli in prepeličarji)

in

ZA VSE PASME VODNIH PSOV

5. novembra 2022 pred lovskim domom LD Žalec na Rinki, Gotovlje 177, z začetkom ob 8. uri. Točen časovni termin bo vsak udeleženec prejel po prijavi.

Pogoji: psi morajo biti na dan vzrejnega pregleda stari najmanj 14 mesecev, imeti morajo opravljeno telesno oceno, slikanje kolčnih in komolčnih sklepov (razen španjelov; vodni psi samo kolčnih sklepov) pri pooblaščenem veterinarski organizaciji (spisek je objavljen na portalu Kinološke zveze Slovenije) ter imeti že opravljeno vzrejno preizkušnjo (prepeličarji) in uporabnostno preizkušnjo (španjeli) – neobvezno.

Posebni zdravstveni pogoji: psi morajo imeti opravljen genetski test na bolezni:

- za pasmo lagotto romagnolo test glede bolezni LSD (bolezen encimskega shranjevanja v lizosomih) in JE (juvenilna epilepsija),
- za pasmo portugalski vodni pes test glede bolezni napredujoča atrofija mrežnice PRA-PRCD in gangliozidoza GMI.

Psi, ki še nimajo opravljene telesne ocene, jo bodo lahko opravili pred vzrejnimi pregledom.

Vse pasme psov morajo imeti opravljen tudi DNK-profil o identiteti psa pri akreditiranem laboratoriju s standardom ISAG. V Sloveniji je pogodbeni izvajalec EVG, molekularna diagnostika, d. o. o., Taborska cesta 8, Maribor.

Potrebne so predhodne prijave z obojestransko fotokopijo rodovnika in vsemi zahtevanimi dokumenti. Na vzrejni pregled je treba s seboj prinesiti rodovnik in vse dokumente v izvirniku.

Prijave za nemške prepeličarje: Jože Rus, Ul. Bratov Zakrajšek 3, 1291 Skofljica (joze.rus3@siol.net), za španjele: Zvonimir Poznik, Visoko 18, 1292 Ig (poz.jag@gmail.com), za vodne pse: Slavica Skalar, Oljčna pot 17, 6280 Ankarana (slavica.skalar@telemach.net).

Vsi udeleženci vzrejnega pregleda morajo spoštovati navodila NIJZ glede covida-19.

Vabljeni!

Termini predvajanja oktobrske oddaje Dober pogled

TV STUDIO BISTRICA: 27. 10. 2022 ob 20.00, 29. 10. 2022 ob 20.00 in 30. 10. 2022 ob 11.00.

VTV VELENJE: 27. 10. 2022 ob 21.20.

TV IDEJA MURSKA SOBOTA: 25. 10. 2022 ob 19.00 in 20.45.

GTV GORENJSKA TELEVIZIJA: 25. 10. 2022 ob 19.35 in 26. 10. 2022 ob 18.00.

VAS KANAL NOVO MESTO: 27. 10. 2022 ob 22.00 in 28. 10. 2022 ob 10.00.

ATM KRANJSKA GORA: 29. 10. 2022 ob 20.00.

TV PTUJ: 5. 11. 2022 ob 21.00 in 6. 11. 2022 ob 10.00.

ETV HD: 3. 11. 2022 ob 20.00.

TV ORMOŽ: 4. 11. 2022 ob 20.00 in 6. 11. 2022 ob 10.00.

Navedeni termini objav so predvideni. Ker lahko nastanejo spremembe, vas prosimo, da spremljate aktualne TV-sporedne posameznih TV-postaj.

Če želite, da je v oddaji predstavljeno tudi delo vaše lovske družine, nas lahko pokličete na telefonsko številko 031/273-825 (Erika).

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV v sodelovanju z Vzrejno Komisijo in LD Dravinja Majšperk organizira

UPORABNOSTNO PREIZKUŠNJO PSOV PTIČARJEV PRI LOVU NA DIVJE PRAŠIČE

Preizkušnja bo 12. novembra 2022 v lovišču lovske družine LD Dravinja Majšperk, Stanečka vas 28, 2322 Majšperk, zbor bo ob 8. uri. Prispevek za preizkušnjo znaša za nečlane 60 evrov na psa in ga je treba plačati na račun DLP 02010-0253852458 s pripisom PRAŠIČAR.

Vodnik mora imeti s seboj originalni rodovnik in potrdilo o cepljenju psa proti steklini, v primeru posedovanja orožja pa tudi vse druge potrebne dokumente. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika in fotokopijo veljavne lovske izkaznice pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci pri Ptuj, e-naslov: sivilstvo.smigoc@gmail.com, tel.: 031 616 283. Pri njej dobite tudi prijavnico, obr. P št. 1. Zadnji rok prijave: 7. november 2022.

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in Vzrejna Komisija v sodelovanju z LD LJUTOMER organizira

PRVI MEMORIAL VLADIMIRJA PFEIFERJA – VSESTRANSKO UPORABNOSTNO PREIZKUŠNJO PTIČARJEV (VUP) - CACT

Preizkušnja bo 22. in 23. oktobra 2022 v lovišču LD LJUTOMER. Zbor udeležencev bo 22. oktobra ob 8. uri pri lovskem domu LD Ljutomer, Podgradje 24, 9240, Ljutomer. Prijavnina za vsakega psa znaša 60 EVROV NA PSA ZA NEČLANE DLP in jo je treba plačati na račun DLP: 02010-0253852458, s pripisom "za VUP 2022".

Pogoji za prijavo: telesna ocena najmanj prav dobra, opravljena PZP, JZP ali ŠPP. Psi iz tujine morajo imeti poleg najmanj prav dobre telesne ocene opravljeno tudi preizkušnjo v delu na polju in vodi. Pernato divjad bo priskrbel prireditelj, lisico (min. 3,5 kg) in zajca si priskrbi vodnik sam. Čitljivo izpolnjeno prijavnico (Obr. P št. 1), ki jo dobite pri Lidiji Šmigoc, tel.: 031 616 283, ali na spletni strani: www.dlpso.si, na kateri mora biti pri krvni sledi obvezno označeno, ali je pes pokazatelj ali oblažec oz. dela samo na jermenu, fotokopijo obeh strani rodovnika, fotokopijo veljavne lovske izkaznice in potrdilo o plačani prijavnini pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci pri Ptuj. Zadnji rok prijave: 16. oktober 2022.

Vzrejna Komisija in Društvo ljubiteljev ptičarjev organizirata
VZREJNI PREGLED PTIČARJEV
 v soboto, 19. novembra 2022, v LD Polzela (Založe 151, 3313 Polzela). Začetek vzrejnega pregleda bo ob 9. uri. Prijavnico - vzrejni list s fotokopijami obeh strani rodovnika (uvoženi psi morajo biti vpisani v SIU), vse ocenjevalne liste s preizkušanj, telesnega ocenjevanja, izvide o slikanju kolkov (opomba: kolke se lahko slika po dopolnitvi 12. meseci starosti), za nemške čimurce je obvezno dodatno slikati tudi ramenski sledep - izvid ocn, druge zdravstvene teste, ki so potrebni za pasmo, fotokopijo članke izkaznice kinološkega društva in potrdilo o plačilu prijavnine pošljite na naslov: Nataša Gederer, Gašpersičeva 21, 1120 Ljubljana, 041/285-939; natasa_gederer@t-2.net. Prijavnico - vzrejni list najdete na spletni strani Kinološke zveze Slovenije (kzs) pod zavihkom Dokumenti/Obrzci. Za vajinarce bo še preizkus stabilnosti značaja po Prilozku za ocenjevanje stabilnosti za vajinarce, ki je obvezen za pridobitev vzrejnega dovoljenja za pasmo. Na prireditveni dan prinesite s seboj izvirni rodovnik, izvirne dokumente vseh opravljenih preizkušenj, dokumente o telesni oceni in zdravstvene izvide ter potni list psa, iz katerega je razvidno, da je pes cepljen proti steklini. Obvezna je predhodna prijava najpozneje do 5. novembra 2022; upoštevali bomo le popolne prijave. Za vodnike ptičarjev, ki svojih psov še nimajo telesno ocenjenih, bo organizirano tudi telesno ocenjevanje. Cena vzrejnega pregleda za člane kinološkega društva pri kzs je 24,99 €, telesne ocene pa 20,49 €. Za nečlane kinoloških društev je cena 100 % višja. Prijavnino je treba vplačati na račun DLM: 0301 0025 3852 458 (NLB) s pripisom Za vzrejni pregled 2022. Udeležba psov, ki ne bodo predhodno prijavljeni s popolno dokumentacijo, ne bo mogoča!

Škornji TIGAR Alaska 52,00 €
 Škornji TIGAR Canada 50,00 €
 Škornji TIGAR One 45,20 €

Različni modeli škornjev TIGAR

www.avantura.info Avantura Trade d.o.o., Ljubljanska c. 44, 6230 Postojna
 05 726 40 70 | info@avantura.info

TEHNOOPTIKA
 SMOLNIKAR d.o.o.
 Brničeva ulica 13,
 1231 Ljubljana-Črnuče
 tel./fax: 01/426 32 72
 e-mail: tehnooptika@siol.net
 www.tehnooptika-smolnikar.si

NIKON Prostaff5 8x42
 Akcijska cena: 199,00 €

NIKON Monarch5 8x42
 Akcijska cena: 319,00 €

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

TERMO ŠKORNJI

IZREDNO TOPLI, LAHKI IN POVSEM NEPREMOČLJIVI ŠKORNJI, KI SEGajo DO KOLEN. Podplat je čvrst, preprečuje zdrse in nudi dober oprijem na spolzkih tleh, pa tudi na gladki skali in ledu. Škorenj je udoben in omogoča dolgotrajno hojo po različnem terenu, tudi po snegu in ledu.

63,00 €
 Velikosti od 41 do 48

INFORMACIJE IN NAROČILA:
 info@beluga.si, www.beluga.si

TAKO TOPLIH IN LAHKIH ŠKORNJEV SE NISTE IMELI!

Strelnice palice za različne vrste lova in terena!

4 Stable Sticks Bush Stick
 Cena: 129 €

Primus Tripod Gen. 3
 Cena: 170 €

Blaser Shooting Stick 2.0
 Cena: 314 €

VUTE PUŠKARSTVO

Puškarnstvo Vute | Kremplova ulica 2, 2000 Maribor | lovskoaprema.si | info@lovskoaprema.si | Tel: 059 108 495

HuBro.si

Vse za LOV in PROSTI čas

PRODAJALNA in SPLETNA TRGOVINA

info@hubro.si Dobja vas 16 a
 +386 41 220 288 Ravne na Koroške

STEAR ARMS Deerhunter ZEISS Blaser

Pulsar termovizijska monokularja **AXION 2 XG35 in AXION 2 LRF XG35**

Izmenljiva baterija z delovanjem do 7 ur

Domet zaznavanja do **1750 metrov**

Magnezijevo ohišje v kompaktni obliki

Izdelano v EU s servisom v Litvi

vgrajen daljinomer

LRF XG35

2.790 €

XG35

2.490 €

Poskenirajte
kodo za več
informacij

**OPTICS
TRADE**

Nakup je možen na spletni strani www.optics-trade.eu ali v vseh boljše založenih
lovskih trgovinah. Za več informacij nas pokličite na 031 770 520 (Optics Trade)

CRISPI®
THE PRO HUNTERS CHOICE

**TRACK
GTX®**

MAXIMUM PROTECTION
AND RESISTANCE

SEMI-RIGID STRUCTURE

MAXIMUM GRIP

MAXIMUM PROTECTION & HIGH RESISTANCE

ARTISAN HANDMADE

INSTATFIT

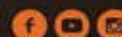
METALBORN

WWW.CRISPI.IT

Jerman-i, d.o.o. - Slovenija Distributor

Phone: 064 173 558

info@jerman-i.si

SLOVARMs

Lovska trgovina SlovArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67,

URNIK:

Tel.: 05 620 22 08 Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

E-mail: info@slovarms.si

RÖWA
Röbber | AUSTRIA

PROFESSIONAL · RELIABLE · ACCURATE

Seeland

Vixen

Verney-Carron

HÄRKILA

**NIELSEN
SONIC**

J.P. SAUER & SOHN
ESTABLISHED 1751

STRASSER

KKC
of Norway

MINOX

Blaser
LIEMKE

**SWAROVSKI
OPTIK**

STEEL ACTION

HAWKE

STEINER
GERMANY

.223 Rem
6,5 Creedmoor
.308 Win
.30-06 Spring.

CZ 600 ERGO

CZ

.223 Rem
.308 Win
.30-06 Spring.
8x57 IS

CZ 600 LUX

NA VOLJO TUDI MODELI CZ 600 RANGE, CZ 600 TRAIL IN CZ 600 ALPHA.

* Slike so simbolične.

ANCELJ d.o.o.

Lebanova ulica 3

8000 Novo mesto

tel: ++386 (0)7 / 33 21 081

e-mail: ancelj@siol.net

Delovni čas: pon - pet: 8.30 - 12.00, 13.00 - 16.00

www.ancelj.si

Poiščite nas na facebooku!

zastopstva in distribucija: - Browning - Winchester - Kite Optics

- Česka zbrojovka - Sellier&Bellot - Meopta

- Alfa Proj - Noblex - ATN - Niggeloh

- Norica - Huğlu - Schmidt&Bender - MAK

- Sightmark - Swarovski Optik - STV Group

Nova enocevna prelamača Merkel K5

ASE UTRA

Dušilec zvoka ASE UTRA RADIEN

**Puškarstvo
Špendal**

Prodaja vrhunskih izdelkov

Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC, Pard, Pulsar

Puške: Merkel, Haenel, Blaser, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FX Airguns, Mauser, pištole Glock

Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia, GGG, Hornady

Oblačila: Chevalier, Sitka, Merkel Gear

Razno: 3HGR jermeni, Niggeloh, Marsupio

gsm 041 399 307 ali 031 393 664

email puskarstvo@siol.net

trgovina <http://guns-spendal.com/shop/>

PULSAR MERGER LRF XP50

termovizijski dvogled

- **Vgrajen laserski daljinomer** z možnostjo merjenja razdalje do 1 km
- Doseg zaznavanja kar do **1800 metrov**
- **Udobna uporaba** zahvaljujoč dvema okularjema
- Do **10 ur uporabe** z enim polnjenjem

4.690 €

NOVOST

**OPTICS
TRADE**

Nakup je možen na spletni strani www.optics-trade.eu ali vseh boljše založenih lovskih trgovinah. Za več informacij nas pokličite na **031 770 520** (Optics Trade).

Poskenirajte
kodo za več
informacij

